

ปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ชื่อเรื่อง

ปัญหาการดำรงชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร

โดย

อรรวรรณ รอดหลง

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร กิตติการกุล)

วันที่ 2 เดือน มี.ค. พ.ศ. 51

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ)

วันที่ 2 เดือน มี.ค. พ.ศ. 51

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียรนันท์ เกษภูพานพันธ์)

วันที่ 2 เดือน มี.ค. พ.ศ. 51

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ)

วันที่ 2 เดือน มี.ค. พ.ศ. 51

สำนักงานบัณฑิตศึกษารับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ 3 เดือน มี.ค. พ.ศ. 2551

ชื่อเรื่อง ปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร
 ชื่อผู้เขียน นางสาวอรรณ รอดหลง
 ชื่อปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
 ปรธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร กิริติการกุล

บทคัดย่อ

การศึกษาปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร และ 3) แนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สหกรณ์การเกษตรที่ผิดนัดชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ซึ่งทำการสุ่มตัวอย่างจำนวน 85 แห่ง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการระดับบริหาร จำนวนทั้งสิ้น 168 ราย ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า

คณะกรรมการและฝ่ายจัดการระดับบริหาร ส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตรเกิดจากปัจจัยภายนอกส่งผลกระทบต่อการค้างชำระหนี้ในระดับมาก อันได้แก่ ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น ภัยธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจการเมืองของประเทศ และปัญหาจากโรคระบาด ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านสหกรณ์ และปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ส่วนใหญ่เห็นว่าส่งผลกระทบต่อการค้างชำระหนี้ในระดับปานกลางเท่านั้น โดยเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อหนี้ของปัจจัยด้านสหกรณ์ ได้แก่ การประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ก็เนื่องมาจากสหกรณ์ขาดการประเมินความเสี่ยงของเงินกู้ และขาดการประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์เพื่อลงทุนในธุรกิจสหกรณ์ ซึ่งหมายความว่า สหกรณ์ยังไม่สามารถประเมินความสามารถในการดำเนินธุรกิจด้านการลงทุนบนพื้นฐานของความสามารถที่แท้จริงของสหกรณ์ได้ ส่วนในเรื่องของการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการเพื่อรองรับการใช้เงินกู้ นั้นสรุปได้ว่า สหกรณ์ยังขาดความสามารถทั้งทางด้านบุคลากร และด้านการประเมินสถานการณ์บนพื้นฐานที่แท้จริงของสหกรณ์ทำให้มีการประเมินความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการสูงกว่าความเป็นจริง และเมื่อสหกรณ์ดำเนินธุรกิจจึงประสบปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้

กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ส่วนเรื่องที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้ของปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ได้แก่ กองทุนไม่มีกลยุทธ์ และวิธีการใหม่ ๆ ในการติดตามหนี้ค้างชำระ เมื่อเทียบกับสถาบันการเงินอื่น รองลงมาคือ ไม่มีการให้คำแนะนำแก่สหกรณ์เมื่อเกิดปัญหาการค้างชำระ และ การดำเนินนโยบายของกองทุน เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลแต่ละชุด มากกว่าจะดำเนินตามสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ ฉะนั้น อาจกล่าวได้ว่า สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ในส่วน ของกองทุน ก็คือ ระบบและประสิทธิภาพการติดตามหนี้ค้างชำระของกองทุนไม่มีประสิทธิภาพ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนา สหกรณ์ และปัจจัยภายนอกอื่นต่อปัญหาการค้างชำระหนี้ พบว่า ปัจจัยด้านสหกรณ์มีความสัมพันธ์ ในทิศทางเดียวกันกับการค้างชำระหนี้ ทั้งในเรื่องของระยะเวลาการค้างชำระหนี้ และร้อยละของ หนี้ที่ค้างชำระ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ การใช้เงินกู้ การวางแผน การชำระหนี้ และการติดตามประเมินผลการใช้เงินกู้ ส่วนปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ มี ความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการค้างชำระหนี้ สำหรับปัจจัยภายนอกอื่น อันได้แก่ ปัญหาจากราคา สินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น และปัญหาจากภัยธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับร้อยละของหนี้ที่ค้าง ชำระ

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ใน ระยะยาวนั้นกองทุนพัฒนาสหกรณ์ควรมีกิจกรรมในการพัฒนา หรือการส่งเสริมด้านวิชาการที่ จำเป็น และสามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตให้แก่สหกรณ์ ภายใต้งานร่วมมือกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ควรกำกับดูแล ช่วยเหลือสหกรณ์ในส่วนของการเขียนโครงการให้อยู่บนพื้นฐานของ ศักยภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ ควรให้การอบรมวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ หนี้สินภายใต้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ควรทบทวนนโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการ และบุคลากร ให้มีการประสานงานที่มีความสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ และสภาพ เศรษฐกิจของประเทศ ควรจัดตั้งทีมงานมืออาชีพ และมีประสบการณ์ในการวิเคราะห์/ประเมิน สถานการณ์ และความเป็นไปได้ในการฟื้นฟูสหกรณ์หากต้องให้สินเชื่อเพื่อการฟื้นฟูสหกรณ์อัน เกิดจากภัยธรรมชาติ และเพื่อความต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ควรมีการจัดตั้งศูนย์ อบรม หรือสถาบันทางวิชาการด้านสหกรณ์ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้การอบรมด้านวิชาการ และส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาสหกรณ์ให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น

ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาระยะสั้นนั้นสหกรณ์ และกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ควร ดำเนินการประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาตามสภาพที่แท้จริงของ สหกรณ์ เช่น การปรับเปลี่ยนวิธีการชำระเป็นรายเดือน การส่งชำระตามฤดูกาลผลิต เพื่อเป็นการ ป้องกันการนำเงินไปใช้อย่างอื่นจนเป็นเหตุให้ไม่มีเงินเหลือชำระหนี้กองทุนฯ เป็นต้น

Title	The Problems of Non-Performing Loan in Cooperative Development Fund of Agricultural Cooperatives
Author	Miss Orawan Roadrung
Degree of	Master of Science in Cooperative Economics
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Dr. Siriporn Kiratikarnkul

ABSTRACT

The objectives of this study were to identify the problems and the factors related to non-performing loans given from the Development Fund of Agricultural Cooperatives. Approaches to problem solving for non-performing loans were also studied. The study population was agricultural cooperatives who faced non-performing loan issues. The sampling groups were 85 cooperatives; and questionnaire was used for collecting data from 168 committees and senior administrators. SPSS was used for analyzing data.

Most of the committees and senior administrators suggested that most of the non-performing loans occurred due to external factors including 1) a decrease in the price of agriculture products, 2) an increase in the prices of electricity and energy, 3) natural disaster, 4) economic and political conditions, and 5) disease epidemics. However, internal factors such as ineffective management of the agricultural cooperatives and the cooperative development fund also moderately lead to the non-performing loans issues. The factors related to the cooperative management included having had ineffective assessment of loan risks and the ability to manage the asset on investment caused by having unqualified employees who were unable to identify the possibilities and risks of the projects. Because the agricultural cooperatives overlooked the problems that may arise after the loans were approved, they gave high credits to their customers. Thus, when the business faced financial problems, the problems in turn caused the non-performing loans. The factors related to management of the development fund cooperative included a lack of effective loan collecting strategies compared to other financial institutions and no assistance to the customers when they had financial problems and could not afford to pay the loan. In addition, most of the cooperatives followed the government regulations instead of

manage their business based upon their potential financial status. Thus, the main factor of non-performing loans was having ineffective and non-systemic strategies for collecting the loan.

Furthermore, the results show that agricultural cooperative management factors, including loan assessment, investment ability, and loan payment plan, and loan collection, were directly related to others external factors in term of the length of the loan payment and percentage of the amount of non-performing loans. Meanwhile, the development fund cooperatives factors and the external factors such as an increase in the prices of electricity and energy and natural disaster were related to the percentage of the non-performing loan.

As for possible long-term problem-solving approaches, the development fund cooperative should work with related organizations to launch activities, offer necessary education and training to help the agricultural cooperative to better manage their loans and business. Technique needed includes project setting up based on the cooperative potential, and loan management. In addition, the cooperative should review the old regulations and strategies as well as reassess the qualification of their staff and manage the business in relation to their actual financial status along with the economic status of the country. It is crucial to set up a professional team who are able to assess and analyze the cooperative financial situations as well as the possibility to improve the cooperative financial status. If the agricultural cooperatives need to apply for the loan to improve their financial status caused by disaster and continue to solve their problems, the training center should be set up in order to provide advises and support to the cooperatives.

For the possible short-term problem-solving approaches, the agricultural cooperative and the cooperative development fund should meet to discuss proper ways to solve the problems depending on the actual financial situations of the cooperatives. The approaches could be adjusting the payment, such as using monthly payment or paying per season to prevent the ineffective management of the income that may cause non-performing loan.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี โดยผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร กิตติการกุล ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์
ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ และรองศาสตราจารย์ ดร.สิดานนท์ เจษฎาพิพัฒน์ กรรมการที่ปรึกษา
ปัญหาพิเศษที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ สนับสนุนให้
กำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์ ที่กรุณาประสาท
ความรู้ในระหว่างเรียน ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณบุคลากรในกองทุนพัฒนาสหกรณ์ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ
เป็นกำลังใจและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการดำเนินงาน และฝ่ายจัดการสหกรณ์การเกษตร
ถูกหนี่ค้ำชำระกองทุนพัฒนาสหกรณ์ที่กรุณาเสียสละเวลาในการกรอกแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็น
ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วง

ขอขอบพระคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ ชาวเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ โครงการผลิตมหาบัณฑิต
สำหรับนักบริหารสหกรณ์ รุ่นที่ 5 และรุ่นพี่ทุกท่าน ที่กรุณาให้กำลังใจและให้ข้อเสนอแนะในการ
ทำวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพ่อ แม่ และขอขอบคุณทุก ๆ คนใน
ครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจให้ตลอดระยะเวลาในการศึกษา

อรวรรณ รอดหลง

มิถุนายน 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(12)
สารบัญตารางผนวก	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	3
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตของการศึกษา	8
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	8
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	10
ความเป็นมาของเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์	10
โครงสร้างการบริหารงานกองทุนพัฒนาสหกรณ์	11
หลักเกณฑ์การพิจารณาเงินกู้และระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์	14
ความหมายและประเภทของหนี้หรือสินเชื่อ	22
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสินเชื่อ	24
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานสหกรณ์	30
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียกเก็บหนี้	31
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น	36
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
ภาคสรุป	41
กรอบแนวคิดในการวิจัย	42
สมมติฐานการวิจัย	42

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	43
สถานที่ดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 4 ผลการวิจัย และวิจารณ์	50
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์	53
ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์	58
ส่วนที่ 4 ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์	62
ส่วนที่ 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้านกองทุน พัฒนาสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกกับการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์	74
ส่วนที่ 6 แนวทางการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้	77
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	86
สรุปผลการศึกษา	86
อภิปรายผล	90
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	92
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	95
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	100
ภาคผนวก ก ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	101
ภาคผนวก ข ค่าสถิติ	105
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	116
ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย	129

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลการอนุมัติเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์แยกตามวัตถุประสงค์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2545-2549	2
2 จำนวนสหกรณ์ที่กู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2549 จำแนกตามภาค	3
3 สหกรณ์ลูกหนี้คิณัดเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2547 – 2549	4
4 สหกรณ์ลูกหนี้คิณัดเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ จำแนกตามประเภทสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2547 – 2549	5
5 ชั้นลูกหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์	19
6 เกณฑ์การพิจารณากำหนดวงเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์	21
7 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
8 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
9 จำนวนและร้อยละของขนาดสหกรณ์จำแนกตามประเภทลูกหนี้	54
10 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์	56
11 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์	60
12 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้โดยภาพรวม	63
13 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้านกองทุน และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ จำแนกตามประเภทลูกหนี้ค้างชำระกองทุนพัฒนาสหกรณ์	64
14 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้ในปัจจัยด้านสหกรณ์	65
15 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้ในปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์	69
16 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้ในปัจจัยภายนอกอื่น ๆ	71
17 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์	72

ตาราง	หน้า
18 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ ของกองทุน	73
19 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสหกรณ์การเกษตร กับการค้างชำระหนี้	75
20 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ กับการค้างชำระหนี้	76
21 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอก กับการค้างชำระหนี้	77
22 ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้ และแนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้	80

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	โครงสร้างการบริหารกองทุนพัฒนาสหกรณ์	12
2	กรอบแนวคิดในการวิจัย	42

สารบัญตารางผนวก

ตารางผนวก		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้าน กองทุนพัฒนาสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกอื่นที่เป็นสาเหตุทำให้สหกรณ์ไม่ สามารถชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์	106

บทที่ 1

บทนำ

สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ของประเทศไทย มีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งทุนดำเนินงานของสหกรณ์ประกอบไปด้วยเงินทุนภายในสหกรณ์ อันได้แก่ ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมอื่น ๆ ตามข้อบังคับ เงินรับฝากจากสมาชิก สำหรับเงินทุนภายนอกประกอบไปด้วย เงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เงินกู้จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ เงินกู้จากสถาบันการเงินต่าง ๆ เงินกู้จากสหกรณ์อื่น ๆ ฯลฯ ซึ่งปัจจุบันเงินทุนกู้ยืมเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญยิ่งขึ้นสำหรับสหกรณ์ ถ้าสหกรณ์มีความสามารถในการบริหารเงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพ สหกรณ์ก็จะสามารถใช้ทุนเงินกู้เพิ่มขึ้น โดยสหกรณ์จะจัดหาแหล่งเงินทุนให้สอดคล้องกับความต้องการใช้เงินทุน เพื่อให้การบริหารเงินทุนของสหกรณ์เป็นไปด้วยดี รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงได้กำหนดการสนับสนุนและคุ้มครองระบบสหกรณ์ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 85 นอกจากนั้นได้ตราพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาสหกรณ์ขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรียกโดยย่อว่า “กพส.” เพื่อเป็นทุนส่งเสริมกิจการของสหกรณ์ โดยรัฐบาลได้สนับสนุนเงินงบประมาณให้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและพัฒนางานสหกรณ์โดยการสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้สหกรณ์กู้ยืม ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญที่กรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นผู้รับผิดชอบบริหารเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ (กองทุนพัฒนาสหกรณ์, 2542: 1 – 3)

กองทุนพัฒนาสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมสหกรณ์ต่าง ๆ ดังนี้

1. เพื่อจัดหาเงินทุนให้เพียงพอกับความต้องการใช้เงินกู้ของสหกรณ์
2. เพื่อสนับสนุนเงินทุนให้สหกรณ์มีโอกาสดำเนินธุรกิจ
3. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาความรู้ให้การศึกษาอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

เกี่ยวข้อง

4. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การศึกษา วิจัย และพัฒนาการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

5. เพื่อให้การสงเคราะห์สหกรณ์และสมาชิกที่ประสบภัยพิบัติอย่างร้ายแรง

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นกรอบในการพิจารณาเงินกู้ให้แก่สหกรณ์ นำเงินกู้ไปใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ และตามวัตถุประสงค์ต่างๆ การดำเนินงานของกองทุนพัฒนา

สหกรณ์ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา คือระหว่าง ปี พ.ศ.2545 – 2549 ได้ทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนที่ให้การสนับสนุนเงินทุนกู้ยืมแก่สหกรณ์ต่างๆ ไปกว่า 5,000 แห่ง เป็นเงินรวมกว่า 8.01 พันล้านบาท ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้อนุมัติเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ให้กับสหกรณ์ต่างๆ แยกตามวัตถุประสงค์ในการให้กู้เงิน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการอนุมัติเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์แยกตามวัตถุประสงค์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2545-2549

รายการ	ปีงบประมาณ					รวม
	2545	2546	2547	2548	2549	
จำนวนสหกรณ์ที่กู้ยืม (แห่ง)	865	891	987	1,318	1,234	5,295.00
ปริมาณสินเชื่อจำแนกตามวัตถุประสงค์ (ล้านบาท)						
1. ธุรกิจสินเชื่อ	276.55	372.96	390.14	461.06	441.44	1,942.15
2. ธุรกิจจัดสินค้ามาจำหน่าย	223.88	265.47	197.35	327.63	411.65	1,425.98
3. ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	331.31	420.53	665.98	805.35	639.26	2,862.43
4. เพื่อลงทุนในทรัพย์สิน	75.38	84.99	97.60	127.59	25.24	413.80
5. โครงการธุรกิจโคนม	515.70	130.50	-	-	-	646.20
6. โครงการลดภาระหนี้	-	3.22	31.53	-	-	34.75
7. โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพ	-	38.32	34.10	90.43	68.33	231.18
8. และคุณภาพผลผลิต						
9. โครงการปรับปรุงฟาร์มโคนม	-	-	-	205.17	49.98	255.15
10. โครงการเสริมสร้างความมั่นคง	-	-	-	-	94.69	94.69
11. ของสหกรณ์ขนาดเล็ก						
12. โครงการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตร	-	-	-	-	111.89	111.89
รวม (ล้านบาท)	1,422.82	1,315.99	1,416.70	2,017.23	1,842.50	8,015.24

ที่มา: กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2549: 19-20)

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่ากองทุนพัฒนาสหกรณ์ให้เงินกู้ยืมแก่สหกรณ์ประเภทต่างๆ เพิ่มขึ้น โดยในปี 2545 ให้เงินกู้ยืมแก่สหกรณ์ทั้งสิ้น 865 สหกรณ์ และ ในปี 2549 เพิ่มขึ้นเป็น 1,234 สหกรณ์ ซึ่งในจำนวนนี้พบว่าสหกรณ์การเกษตรเป็นสหกรณ์ที่กู้ยืมเงินจากกองทุนมากที่สุด ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนสหกรณ์ที่กู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2549 จำแนกตามภาค
(หน่วย: แห่ง)

ประเภทสหกรณ์	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันตก	ภาคตะวันออก	ภาคใต้	รวม
สหกรณ์การเกษตร	283	453	95	32	67	218	1,148
สหกรณ์นิคม	12	-	-	-	3	3	18
สหกรณ์ประมง	1	3	-	3	2	1	10
สหกรณ์ออมทรัพย์	1	4	-	-	-	2	7
สหกรณ์บริการ	12	14	9	2	1	3	41
สหกรณ์ร้านค้า	1	-	-	-	-	-	1
สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน	1	6	-	1	1	-	9
รวม	311	480	104	38	74	227	1,234

ที่มา: กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2549จ: 23)

จากตาราง 2 จะเห็นได้ว่ากองทุนพัฒนาสหกรณ์ให้เงินกู้ยืมเพื่อพัฒนาสหกรณ์แก่สหกรณ์ทุกประเภท โดยในปีงบประมาณ 2549 พิจารณาให้สหกรณ์กู้เงินจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 1,234 สหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์การเกษตรกู้เงินจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์จำนวน 1,148 สหกรณ์ หรือคิดเป็นร้อยละ 93.03 โดยแบ่งเป็นสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 453 สหกรณ์ หรือคิดเป็นร้อยละ 39.45 รองลงมาได้แก่สหกรณ์การเกษตรในเขตภาคเหนือและภาคใต้ จำนวน 283 และ 218 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 24.65 และ 18.98 ตามลำดับ สำหรับสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคกลางกู้เงินจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์จำนวน 95 สหกรณ์ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.27

ความสำคัญของปัญหา

กองทุนพัฒนาสหกรณ์ เป็นแหล่งเงินทุน ที่ดำเนินงานอยู่บนหลักการพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีอุดมการณ์ เครือข่ายเชื่อมโยงทั่วโลก ข้อมูลเบื้องต้นพบว่า กองทุนพัฒนาสหกรณ์มีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากิจการสหกรณ์กว่า 3,000 ล้านบาท โดยมีการใช้จ่ายไปเพื่อสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในขบวนการสหกรณ์ในรูปของการฝึกอบรมส่วนหนึ่ง แต่เงิน

ส่วนใหญ่ของกองทุนได้ให้สหกรณ์ต่าง ๆ กู้เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ อาทิ เพื่อการจัดหาปัจจัยการผลิต เพื่อรวบรวมผลผลิต เพื่อลงทุนในทรัพย์สิน เป็นต้น การดำเนินงานของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ แม้ลักษณะการดำเนินงานจะมีส่วนคล้ายกับสถาบันการเงินที่ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินกับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) แต่ก็มี ความแตกต่างในสาระสำคัญบางประการ เช่น อัตราดอกเบี้ย และคุณสมบัติของผู้กู้ สาระต่าง ๆ เหล่านี้ถือได้ว่าเป็นข้อจำกัดหนึ่งที่ทำให้สหกรณ์และสมาชิกมีโอกาสที่จะเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้น้อย ทำให้โอกาสที่จะพัฒนาสหกรณ์ให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้มีน้อย เนื่องจากคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามข้อกำหนด และเงื่อนไขของ ธกส. กองทุนพัฒนาสหกรณ์จึงเป็นเครื่องมือที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์ ในปีหนึ่งๆ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้สนับสนุนเงินทุนจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ให้แก่สหกรณ์ต่างๆ ไม่น้อยกว่า 1,000 ล้านบาท (ตาราง 1) แต่ปรากฏว่ามีหลายสหกรณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหกรณ์การเกษตรซึ่งกู้เงินจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์มากที่สุด (ตาราง 2) เมื่อรับเงินกู้จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ไปแล้วไม่สามารถส่งชำระหนี้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด (ตาราง 4) ส่งผลให้เงินทุนส่วนหนึ่งของกรมส่งเสริมสหกรณ์ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดไม่สามารถหมุนเวียนให้สหกรณ์อื่นได้กู้ยืมต่อไปได้ อย่างไรก็ตามจากผลการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ในการทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนให้กู้ยืมแก่สหกรณ์นั้น ปรากฏว่ากองทุนพัฒนาสหกรณ์มียอดลูกหนี้ผิดนัดชำระดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 สหกรณ์ลูกหนี้ผิดนัดเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ปี พ.ศ. 2547 – 2549

ประเภทลูกหนี้	2547			2548			2549		
	จำนวน	จำนวน	หนี้ค้าง	จำนวน	จำนวน	หนี้ค้าง	จำนวน	จำนวน	หนี้ค้าง
ผิดนัดเงินกองทุน	สหกรณ์	สัญญา	ชำระ	สหกรณ์	สัญญา	ชำระ	สหกรณ์	สัญญา	ชำระ
	(แห่ง)	(สัญญา)	(ล้านบาท)	(แห่ง)	(สัญญา)	(ล้านบาท)	(แห่ง)	(สัญญา)	(ล้านบาท)
ลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม	315	336	294.96	333	369	395.75	306	340	274.73
ลูกหนี้ขอผ่อนผัน	18	21	62.75	12	13	51.55	13	14	14.64
ลูกหนี้ปรับโครงสร้าง	13	15	8.82	9	9	4.70	7	7	3.63
ลูกหนี้ดำเนินคดี	102	129	185.08	127	160	215.81	159	185	196.53

ตาราง 3 (ต่อ)

ประเภทลูกหนี้	2547			2548			2549		
	จำนวน สหกรณ์	จำนวน สัญญา (แห่ง)	หนี้ค้าง ชำระ (ล้านบาท)	จำนวน สหกรณ์	จำนวน สัญญา (แห่ง)	หนี้ค้าง ชำระ (ล้านบาท)	จำนวน สหกรณ์	จำนวน สัญญา (แห่ง)	หนี้ค้าง ชำระ (ล้านบาท)
ลูกหนี้ขอตัดหนี้ สูญ	-	-	-	12	14	7.45	22	59	94.03
รวม	448	501	551.63	493	565	675.27	507	605	583.56

ที่มา: กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2549ค: 5 - 7)

จากตาราง 3 จะเห็นว่าจำนวนลูกหนี้ผิคนัดเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ที่มีอยู่ 5 ประเภท มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2548 มีลูกหนี้ผิคนัด 565 สัญญา เพิ่มขึ้นจากปี 2547 ซึ่งมีจำนวน 501 สัญญา และในปี 2549 เพิ่มขึ้นเป็น 605 สัญญา ซึ่งในจำนวนลูกหนี้ผิคนัดเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์แต่ละปีนั้นสามารถแยกประเภทลูกหนี้เป็น ลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม ลูกหนี้ขอผ่อนผัน ลูกหนี้ปรับโครงสร้าง ลูกหนี้ดำเนินคดี และลูกหนี้ขอตัดหนี้สูญ ตามลำดับ ซึ่งหากพิจารณาในแต่ละประเภทลูกหนี้ ณ ปี 2549 ลูกหนี้ประเภทที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม จำนวน 340 สัญญา รองลงมาคือ ลูกหนี้ดำเนินคดี จำนวน 185 สัญญา ลูกหนี้ขอตัดหนี้สูญ จำนวน 59 สัญญา ลูกหนี้ขอผ่อนผัน จำนวน 14 สัญญา และลูกหนี้ปรับโครงสร้าง จำนวน 7 สัญญา ทั้งนี้สามารถจำแนกลูกหนี้แต่ละประเภทตามประเภทสหกรณ์ได้ ดังตาราง 4

ตาราง 4 สหกรณ์ลูกหนี้ผิคนัดเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ จำแนกตามประเภทสหกรณ์
ปี พ.ศ. 2547 – 2549

ปี	ประเภทลูกหนี้	ประเภทสหกรณ์							รวม
		เกษตร	ประมง	นิคม	ร้านค้า	ออมทรัพย์	บริการ	เครดิต ยูเนี่ยน	
2547	ลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม	293	7	2	3	-	10	-	315
	ลูกหนี้ขอผ่อนผัน	16	1	-	-	-	1	-	18
	ลูกหนี้ปรับโครงสร้าง	12	-	-	-	-	1	-	13

ตาราง 4 (ต่อ)

ปี	ประเภทลูกหนี้	ประเภทสหกรณ์						
		เกษตร	ประมง	นิคม	ร้านค้า	ออมทรัพย์	บริการ	เครดิตยูเนียน
	ลูกหนี้ค้ำเงินคดี	90	3	1	4	-	4	-
	ลูกหนี้ขอตัดหนี้สูญ	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	411	11	3	7	0	16	0
2548	ลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม	312	7	1	4	-	9	-
	ลูกหนี้ขอผ่อนผัน	12	-	-	-	-	-	-
	ลูกหนี้ปรับโครงสร้าง	9	-	-	-	-	-	-
	ลูกหนี้ค้ำเงินคดี	112	3	-	4	-	8	-
	ลูกหนี้ขอตัดหนี้สูญ	12	-	-	-	-	-	-
	รวม	457	10	1	8	0	17	0
2549	ลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม	287	5	2	3	-	9	-
	ลูกหนี้ขอผ่อนผัน	12	-	-	-	-	1	-
	ลูกหนี้ปรับโครงสร้าง	7	-	-	-	-	-	-
	ลูกหนี้ค้ำเงินคดี	141	3	1	7	-	7	-
	ลูกหนี้ขอตัดหนี้สูญ	19	-	2	1	-	-	-
	รวม	466	8	5	11	0	17	0

ที่มา: กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2549ข: 11 - 14)

จากตารางจะเห็นว่าสหกรณ์ที่เป็นลูกหนี้ผิคนัดกองทุนพัฒนาสหกรณ์เป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตร ซึ่งมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2547 มีจำนวนทั้งสิ้น 441 สหกรณ์ ปี 2548 มีจำนวนทั้งสิ้น 457 สหกรณ์ และในปี 2549 มีจำนวนทั้งสิ้น 466 สหกรณ์ และเมื่อพิจารณาจากประเภทลูกหนี้แล้วจะเห็นได้ว่า ลูกหนี้ค้ำเงินคดีและลูกหนี้ขอตัดหนี้สูญ มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ปี 2547 ถึงปี 2549 ซึ่งการขอตัดหนี้สูญย่อมมีผลให้เงินทุนหมุนเวียนของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ลดลงไปด้วย สถานการณ์ดังกล่าวจะทำให้กองทุนมีทุนหมุนเวียนในการให้กู้ยืมลดลง และมีภาระค่าใช้จ่ายในการติดตามหนี้สูงขึ้นด้วย ในขณะที่เดียวกันสหกรณ์ที่ผิคนัดชำระหนี้ต้องรับภาระดอกเบี้ยและค่าปรับ เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์และไม่สามารถกู้เงินจากกรมส่งเสริมสหกรณ์มาดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

หยุดชะงัก รวมถึงเป็นเหตุให้สมาชิกสหกรณ์เสียโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนทำให้สมาชิกขาดความศรัทธาเชื่อถือสหกรณ์ มีปัญหาในการประกอบอาชีพเนื่องจากขาดเงินทุน ทางด้านกองทุนก็มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้เวลาและเจ้าหน้าที่ในการไปติดตามทวงถามหนี้ นอกจากนี้ ยังเป็นเหตุให้การขยายปริมาณสินเชื่อให้กับสหกรณ์ต่างๆ ที่ประสงค์จะขอกู้เงินต้องชะงักงัน ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่ควรเร่งแก้ไข จากเหตุผลดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุที่แท้จริง ทั้งที่อาจจะเกิดจากสหกรณ์การเกษตรเอง หรือจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ หรือ จากปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ที่ทำให้สหกรณ์การเกษตรดังกล่าวไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์และสมาชิกได้รับประโยชน์จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ รวมถึงก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานกองทุนพัฒนาสหกรณ์

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาสหกรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. กองทุนพัฒนาสหกรณ์ และกลุ่มงานติดตามการให้สินเชื่อกองทุน สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปประกอบการพิจารณาวางนโยบายหรือกำหนดกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมในการลดปัญหาการเกิดหนี้ค้างชำระ
2. คณะกรรมการกองทุนพัฒนาสหกรณ์ สามารถนำข้อมูลที่ได้ ไปหาแนวทางในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายติดตามเร่งรัดหนี้ และแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระกองทุนพัฒนาสหกรณ์ รวมถึงการพิจารณาให้สินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ข้อมูลปฐมภูมิ โดยศึกษา

1. ศึกษาปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร โดยศึกษาจากสหกรณ์การเกษตรที่ผิดนัดชำระหนี้เงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549
2. ศึกษาปัจจัยด้านสหกรณ์การเกษตร ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร

ขอบเขตด้านเวลา

จะทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิในช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2550

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

กองทุน หมายถึง กองทุนพัฒนาสหกรณ์

สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรที่ผิดนัดชำระหนี้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์

ลูกหนี้ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรที่ผิดนัดชำระหนี้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ แบ่งเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม ลูกหนี้ขอผ่อนผัน ลูกหนี้ปรับโครงสร้าง ลูกหนี้ดำเนินคดี และ ลูกหนี้ขอตัดหนี้สูญ

ลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม หมายถึง ลูกหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ที่ผิดนัดชำระหนี้ เมื่อถึงกำหนดชำระ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ทำหนังสือแจ้งเตือนให้ส่งชำระหนี้

ลูกหนี้ขอผ่อนผัน หมายถึง ลูกหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เมื่อถึงกำหนดชำระ โดยมีเหตุสุดวิสัย หรือความจำเป็นเกิดขึ้น โดยสหกรณ์ผู้กู้ยืมจะต้องยื่นคำร้องขอผ่อนผันเลื่อนกำหนดเวลาส่งใช้คืนเงินกู้ก่อนสัญญาครบกำหนดชำระไม่น้อยกว่า 45 วัน(หากไม่สามารถดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด ให้รายงานเหตุผลชี้แจงประกอบ) ต่อสหกรณ์จังหวัด หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อเสนอต่อผู้มีอำนาจสั่งอนุญาตพิจารณาอนุญาตให้ขยายเวลาการผ่อนผันการส่งใช้เงินกู้ และ/หรือระงับการคิดดอกเบี้ย ค่าปรับ

ลูกหนี้ปรับโครงสร้าง หมายถึง ลูกหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ มีลักษณะหนี้ที่เป็นภาระหนัก โดยพิจารณาจากงบกระแสเงินสดของลูกหนี้แล้วปรากฏว่ามีรายได้คงเหลือสุทธิไม่

เพียงพอชำระหนี้ เป็นหนี้ภาระหนักเกิดจากเหตุสุจริต เช่น ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ภาวะวิกฤต เศรษฐกิจหรือเกิดวิกฤตในสหกรณ์ โดยลูกหนี้ที่จะขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้จะต้องดำเนินธุรกิจ ให้บริการสมาชิกตามปกติ มีความตั้งใจและมีแผนปรับปรุงฟื้นฟูการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจน และ สมารถใจยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ลูกหนี้ดำเนินคดี หมายถึง ลูกหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ที่ค้างชำระหนี้กองทุนครบ 3 เดือน นับตั้งแต่วันครบกำหนดชำระ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์จะทำหนังสือแจ้งไปยังพนักงาน อัยการเพื่อขอให้ฟ้องร้องและดำเนินคดีแทนกรมส่งเสริมสหกรณ์

ลูกหนี้ขอตัดหนี้สูญ หมายถึง ลูกหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ที่ไม่ชำระเงินหลังจาก ที่ได้ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้ว และกองทุนได้พิจารณาแล้วเห็นควรตัดจำหน่ายลูกหนี้หนี้ ออกจากบัญชี

หนี้ค้างชำระ หมายถึง ดันเงินกู้ และดอกเบี้ยเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ที่ถึง กำหนดชำระแล้ว แต่สหกรณ์ผู้กู้ยังมิได้ชำระให้เป็นไปตามกำหนดนั้น

ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและการชำระหนี้ของสหกรณ์ หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับหนี้ เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์ ประกอบด้วย จำนวนเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย กำหนดส่งชำระ คื่น และวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม

ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ หมายถึง ที่มา หรือมูลเหตุของอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ได้ตามกำหนด สาเหตุมาจาก 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ

ปัจจัยด้านสหกรณ์ หมายถึง อุปสรรคหรือปัญหาอันเกิดจากการดำเนินงานของ สหกรณ์ ที่เป็นสาเหตุให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ประกอบด้วย การศึกษาความ เป็นไปได้ในการจัดทำโครงการเพื่อรองรับการใช้เงินกู้ การใช้สินเชื่อ การวางแผนการชำระหนี้ การ ติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ การขาดทุนในธุรกิจ ความรับผิดชอบต่อนี้ของสหกรณ์ การประเมิน ความสามารถในการชำระหนี้ และวินัยทางการเงินของสหกรณ์

ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ หมายถึง อุปสรรคหรือปัญหาอันเกิดจากการ ดำเนินงานของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ที่เป็นสาเหตุให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ประกอบด้วย การให้คำแนะนำควบคู่กับการให้สินเชื่อ (Supervise credit) การติดตามหนี้ของกองทุน และการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อแก่สหกรณ์

ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ หมายถึง อุปสรรคหรือปัญหาอันเกิดจากผลกระทบภายนอก ที่ เป็นสาเหตุที่ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ประกอบด้วย ปัญหาจากราคาสินค้า เกษตร ปัญหาจากราคาสินค้ากลุ่มไฟฟ้าและพลังงาน ภัยธรรมชาติ การระบาดของโรคและแมลง สภาพเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศ

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์การเกษตรที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้อาศัยแนวคิดทฤษฎีหลักการ ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาให้เกิดความกระจ่างในปัญหา ดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์
2. โครงสร้างการบริหารงานกองทุนพัฒนาสหกรณ์
3. หลักเกณฑ์การพิจารณาเงินกู้และระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์
4. ความหมายและประเภทของหนี้หรือสินเชื่อ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสินเชื่อ
6. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานสหกรณ์
7. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียกเก็บหนี้
8. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. ภาคสรุป
11. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความเป็นมาของเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์

พระราชบัญญัติสหกรณ์

กองทุนพัฒนาสหกรณ์ (2542: 3) ได้สรุปพระราชบัญญัติสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ไว้ดังนี้

มาตรา 27 ให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาสหกรณ์ขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรียกโดยย่อว่า กพส. เพื่อเป็นทุนส่งเสริมกิจการของสหกรณ์ ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ตามมาตรา 28 กพส. ประกอบด้วย

1. เงินอุดหนุนที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน
2. เงินและทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้

3. เงินและทรัพย์สินที่ตกเป็นของ กพส. (เงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมสหกรณ์ที่โอนมาตาม พรบ.สหกรณ์ พ.ศ.2542)

4. เงินที่ได้จากการจำหน่ายทรัพย์สิน

5. ดอกผลรายได้ หรือประโยชน์อื่นๆ ของ กพส. เงินและทรัพย์สินของ กพส. ตามวรรคหนึ่งให้นำส่งเข้าบัญชี กพส. โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา 29 การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ การจัดการและการจำหน่ายทรัพย์สินของ กพส. ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

มาตรา 30 ให้มีคณะกรรมการบริหาร กพส. ประกอบด้วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรอธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงานประมาณเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนของสหกรณ์ประเภทละหนึ่งคนและผู้แทนกลุ่มเกษตรกรหนึ่งคนเป็นกรรมการ ให้รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ซึ่งอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์มอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ การเลือกผู้แทนของสหกรณ์เพื่อให้รัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด ให้คณะกรรมการบริหาร กพส. มีอำนาจหน้าที่บริหาร กพส. ตลอดจนตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลงานของสหกรณ์ที่ได้รับการส่งเสริมกิจการจาก กพส. ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

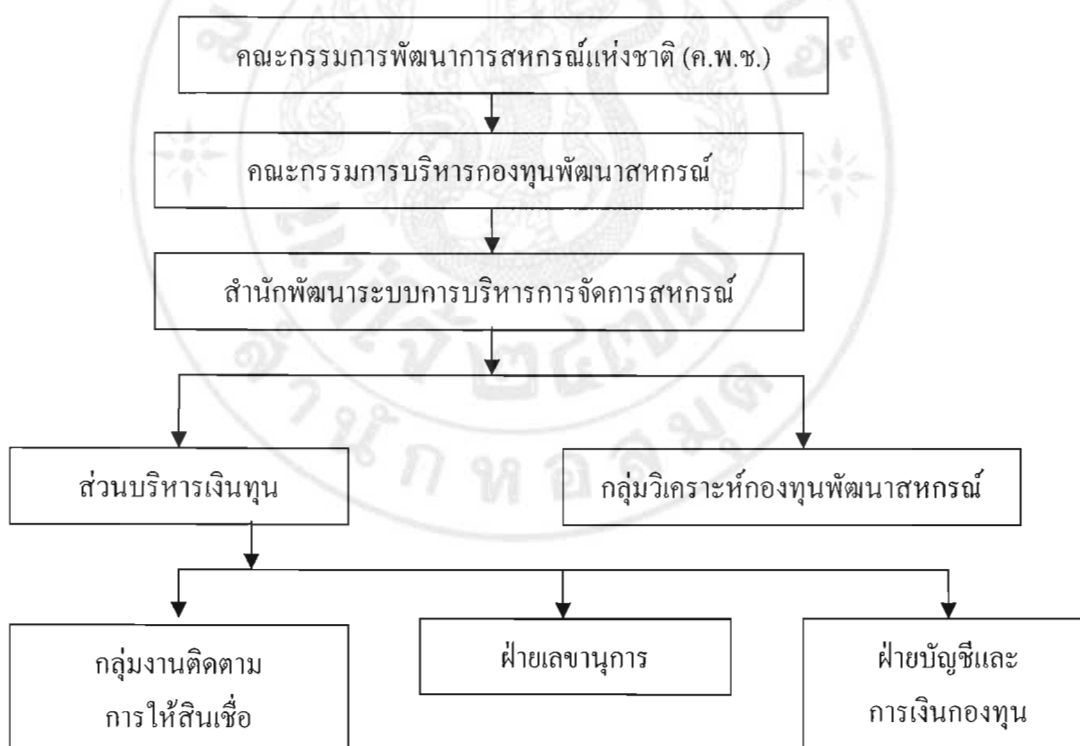
โครงสร้างการบริหารงานกองทุนพัฒนาสหกรณ์

กองทุนพัฒนาสหกรณ์จัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นทุนส่งเสริมกิจการของสหกรณ์ภายใต้ระเบียบที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (ค.พ.ช.) และกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหาร กพส. ขึ้นมาหนึ่งคณะ โดยองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหาร กพส. เป็นไปตามบทบัญญัติในมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ประกอบด้วย

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	ประธานกรรมการ
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	กรรมการ
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
อธิบดีกรมประมง	กรรมการ

อธิบดีกรมปศุสัตว์	กรรมการ
ผู้แทนกรมบัญชีกลาง	กรรมการ
ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ	กรรมการ
ผู้แทนของสหกรณ์ (ประเภทละ 1 คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง)	กรรมการ
ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร (1 คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง)	กรรมการ
รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	กรรมการและ เลขานุการ

คณะกรรมการบริหาร กพส. มีอำนาจหน้าที่บริหารกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ตลอดจนตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลงานของสหกรณ์ที่ได้รับการส่งเสริมกิจการจาก กพส. ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ สำหรับโครงสร้างการบริหารกองทุนพัฒนาสหกรณ์ อาจสรุปให้เห็นได้ดังภาพ 1

ภาพ 1 โครงสร้างการบริหารกองทุนพัฒนาสหกรณ์
ที่มา: กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2549ก: 9)

สำหรับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ตามโครงสร้างข้างต้นนั้น มีดังนี้

1. คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่บริหารกองทุนพัฒนาสหกรณ์ตลอดจนตรวจสอบติดตามประเมินผลงานของสหกรณ์ ที่ได้รับการส่งเสริมกิจการจาก กพส. ตามที่กำหนดในระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์

2. กลุ่มวิเคราะห์กองทุนพัฒนาสหกรณ์ เป็นกลุ่มงานหนึ่งของสำนักพัฒนาระบบการบริหารจัดการสหกรณ์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อจัดทำคำขอตั้งงบประมาณเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ กำหนดเกณฑ์การพิจารณาให้ทุนส่งเสริมกิจการแก่สหกรณ์ ดำเนินการวิเคราะห์คำขอกู้ ความเป็นไปได้ในวัตถุประสงค์การขอกู้ วิเคราะห์ให้เห็นชอบกระทำการเกี่ยวกับทรัพย์สินกิจการแก่สหกรณ์ ดำเนินการวิเคราะห์คำขอกู้ ความเป็นไปได้ในวัตถุประสงค์การขอกู้ วิเคราะห์ความเห็นชอบ กระทำการเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกู้เงินจากแหล่งอื่นเพื่อไม่ให้กระทบผลการส่งชำระเงินกู้กรม และดำเนินการนำเสนอคณะกรรมการกองทุนพัฒนาสหกรณ์เพื่อพิจารณา ตลอดจนจัดทำผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ เพื่อนำผลการค้นคว้าและวิจัยเผยแพร่กับผู้เกี่ยวข้อง และนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

3. ส่วนบริหารเงินทุน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเป็นเลขานุการคณะกรรมการบริหารเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ แบ่งออกเป็น 1 กลุ่มงาน 2 ฝ่าย ดังนี้

3.1 กลุ่มงานติดตามการให้สินเชื่อ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการศึกษา วิเคราะห์ เพื่อให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ วิธีการแก้ไขปัญหาหนี้ ตลอดจนตอบข้อร้องเรียน ปัญหาหนี้สินระหว่างสถาบันเกษตรกรกับสมาชิก ดำเนินการตามนโยบายการแก้ไขปัญหาหนี้สินของรัฐบาล ประสานงานกับสถาบันการเงินต่างๆ ที่ให้การสนับสนุนด้านสินเชื่อแก่สหกรณ์ ศึกษา วิเคราะห์ กรณีผ่อนผันหรือดำเนินคดีกับสหกรณ์ กำหนดรูปแบบการประเมินผลของแต่ละเงินทุน ดำเนินการติดตามประเมินผลการให้สินเชื่อแก่สหกรณ์ และเงินทุนที่สหกรณ์ได้รับจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ พร้อมทั้งเร่งรัดการส่งชำระหนี้ เดือนหนึ่งที่จะถึงกำหนดชำระ จัดทำและรวบรวมข้อมูลการเป็นหนี้ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในกรณีที่หนี้สถาบันการเงินอื่น เพื่อประกอบการพิจารณาให้กู้เงินของกรมฯ และจัดทำรายงานเสนอการประเมิน

3.2 ฝ่ายเลขานุการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเป็นเลขานุการคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาสหกรณ์ และเงินทุนสนับสนุนสหกรณ์ สำรวจความต้องการขอใช้เงินทุนบริหารงบประมาณเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ จัดเตรียมวาระการประชุม เตรียมการประชุม ประสานงาน จัดทำรายงานการประชุมที่เกี่ยวกับเงินทุนที่ให้สหกรณ์กู้ยืมทุกประเภท เสนอมติของ

คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ต่อผู้มีอำนาจอนุมัติเบิกจ่าย ดำเนินการนำเสนอมติของคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้สู่การปฏิบัติ และติดตามเร่งรัดผลปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ พร้อมทั้งแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการให้จังหวัดทราบตามประเภทของสหกรณ์เพื่อแจ้งสหกรณ์

3.3 ฝ่ายบัญชีและเงินกองทุน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการศึกษาวิเคราะห์ กำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติ ตรวจสอบเอกสารการกู้ยืม ดำเนินการหักชำระหนี้ ตอบรับการชำระหนี้ โอนเปลี่ยนแปลง แก้ไขเงินกองทุน รับผิดชอบในการอนุมัติการเบิกจ่าย เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์และเงินทุนสนับสนุนสหกรณ์ บันทึกรายการบัญชีของสมุดรายวันขึ้นต้น บัญชีแยกประเภท ทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว ดำเนินการเกี่ยวกับการตัดหนี้สูญ ตรวจสอบ statement จัดทำรายงานการเงินประจำเดือน ประกอบด้วย งบทดลอง และรายละเอียดลูกหนี้ จำนวนดอกเบี้ย และค่าปรับค้างรับของลูกหนี้ ณ วันสิ้นงวดบัญชีลูกหนี้ ยืนยันการเป็นหนี้ จัดทำงบการเงินส่งสำนักตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อตรวจสอบและรับรอง

หลักเกณฑ์การพิจารณาเงินกู้และระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2548ก: 4 - 15) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ไว้ในคู่มือปฏิบัติงานกองทุน ดังนี้

คุณสมบัติของสหกรณ์ที่จะกู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์

1. สหกรณ์ทุกประเภท
2. ต้องมีทุนเรือนหุ้นไม่ต่ำกว่า 50,000.- บาท และสำหรับสหกรณ์ที่ตั้งใหม่ไม่เกิน 1 ปี ให้กู้ได้ไม่เกิน 500,000.- บาท เว้นแต่สหกรณ์นั้นต้องการดำเนินการตามโครงการพิเศษที่ทางราชการกำหนด หรือโครงการที่ทางราชการมอบหมายให้สหกรณ์นั้นดำเนินการ
3. มีวินัยทางการเงินซึ่งจะต้องไม่มีหนี้ผิดนัดค้างชำระ สำหรับสหกรณ์ที่ได้รับอนุญาตการผ่อนผันการชำระหนี้ หรือได้รับอนุญาตการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ถือว่าสหกรณ์ไม่ผิดวินัยทางการเงิน
4. เป็นสหกรณ์ที่ไม่มีการทุจริตและไม่มีข้อบกพร่องทางการเงินและทางบัญชี หากสหกรณ์มีการทุจริตหรือข้อบกพร่องต้องได้รับการแก้ไขแล้ว

วัตถุประสงค์ในการให้สหกรณ์กู้ยืม

1. เพื่อเป็นทุนให้สมาชิกกู้
2. เพื่อจัดหาสินค้ามาจำหน่าย
3. เพื่อรวบรวมผลผลิต
4. เพื่อลงทุนในทรัพย์สิน

ระยะเวลาการให้กู้

1. เงินกู้เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ

ในกรณีที่สหกรณ์กู้เงินเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจในแต่ละปี ภายในวัตถุประสงค์เดิมและวงเงินกู้เท่าเดิม จะให้กู้เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในวัตถุประสงค์ และวงเงินกู้เดิมได้ในระยะเวลา 3 ปี โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

1.1 สหกรณ์จะต้องจัดทำหนังสือสัญญากู้ยืมและหลักประกันเงินกู้ใหม่ทุกปี (หนังสือสัญญากู้ยืมครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี) พร้อมแนบแผนการดำเนินธุรกิจและสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ครั้งที่มีการขอเงินและขอเบิกเงินกู้ กองทุนพัฒนาสหกรณ์ และมติแต่งตั้งผู้มีอำนาจลงนามในหนังสือสัญญากู้ยืมแทนสหกรณ์ พร้อมทั้งงบการเงินของสหกรณ์ (งบทดลองเดือนล่าสุดและงบดุลปีล่าสุด) ประกอบการขอเบิกเงินกู้ทุกครั้ง (ไม่ต้องจัดทำคำขอกู้ใหม่ทุกปี)

1.2 การขอกู้และขอเบิกเงินกู้ในปีที่ 2 และปีที่ 3 เพื่อนำเงินกู้ไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว สหกรณ์จะต้องไม่มีข้อบกพร่องทางการเงิน โดยพิจารณาจากงบการเงินของสหกรณ์ และสหกรณ์จะต้องส่งชำระหนี้เงินกู้เดิมให้เสร็จสิ้นก่อนเบิกเงินกู้ใหม่ ในการขอเงินและเบิกเงินกู้ในปีที่ 2 และปีที่ 3 เมื่อสหกรณ์ดำเนินการตามเงื่อนไข ข้อ (1) และข้อ (2) ครบถ้วนแล้ว ให้พิจารณานำเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ เพื่อพิจารณาอนุมัติเบิกจ่ายเงินกู้ให้สหกรณ์ต่อไป

อนึ่ง ในกรณีขอกู้และขอเบิกเงินกู้ในปีที่ 2 หรือปีที่ 3 หากตรวจพบว่าสหกรณ์มีข้อบกพร่องทางการเงินและยังไม่ได้รับการแก้ไข และ/หรือ ยังไม่ได้ชำระหนี้เดิมเสร็จสิ้น ไม่อนุญาตให้เบิกเงินกู้และให้ถือว่า การอนุญาตให้กู้ 3 ปี สิ้นสุดลง

2. เงินกู้เพื่อการลงทุนในทรัพย์สิน

2.1 ให้กู้ระยะเวลาไม่เกิน 15 ปี

2.2 พิจารณาจากความเป็นไปได้ของโครงการ ประวัติการชำระหนี้ และความสามารถในการชำระหนี้

2.3 วงเงินให้กู้เพื่อลงทุนในทรัพย์สินไม่เกิน 80% ของวงเงินลงทุน สหกรณ์
ต้องสมทบการลงทุนไม่น้อยกว่า 20%

ยกเว้นสหกรณ์ที่ดำเนินการตามโครงการที่เป็นนโยบายของรัฐบาล ตาม
มติคณะรัฐมนตรี กรมส่งเสริมสหกรณ์อาจพิจารณาให้มีเงินสมทบการลงทุนบางส่วนหรือไม่มีก็ได้

2.4 สหกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนภายใต้โครงการเงินกู้เพื่อปรับ
โครงสร้างภาคเกษตรที่บริจาคเงินตามกำหนดในหนังสือยินยอมบริจาค มีสิทธิกู้ไปลงทุนเพิ่มเติม
ในปัจจัยพื้นฐาน โดยไม่ต้องสมทบการลงทุนและคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 ต่อปี

กรอบการพิจารณาคำขอกู้เงิน

1. พิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของแผนงาน/โครงการ โดย
 - 1.1 แผนดำเนินธุรกิจ ต้องมีรายได้เกินจุดคุ้มทุน หรือมีผลการตอบแทนของ
โครงการคุ้มค่าการลงทุน
 - 1.2 ลักษณะของธุรกิจที่ใช้เงินกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ต้องตอบสนองความ
ต้องการของสมาชิก ภายใต้หลักและวิธีการสหกรณ์
 - 1.3 ผลประโยชน์จากการใช้เงินต้องเกิดกับสมาชิกโดยตรง
2. พิจารณาจากผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินของสหกรณ์
 - 2.1 ต้องมีปัจจัยที่สามารถชี้ให้เห็นชัดเจน หรือปัจจัยจากผลการดำเนินงานที่ผ่าน
มาของสหกรณ์ผู้กู้ว่า สหกรณ์จะสามารถดำเนินธุรกิจตามแผนงาน/โครงการที่ขอกู้เงินได้ประสบ
ผลสำเร็จ
 - 2.2 มีงบการเงินมาแสดงและวิเคราะห์แล้วเห็นว่ามีความสามารถจะก่อหนี้เพิ่มได้
 - 2.3 มีรายได้สุทธิคงเหลือจากงบกระแสเงินสดเพียงพอในการส่งชำระคืนเงินกู้
3. มีหลักประกันเงินกู้
 - 3.1 ให้คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ทั้งคณะ รวมทั้งผู้จัดการของ
สหกรณ์ (ถ้ามี) เป็นผู้ค้ำประกันทุกกรณี พร้อมจำนองอสังหาริมทรัพย์ (ถ้ามี)
 - 3.2 ให้นำทรัพย์สินที่เกิดจากการใช้เงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ และสามารถ
จำนองได้ตามกฎหมายนำมาจำนองค้ำประกันเงินกู้ด้วย เช่น สหกรณ์นำเงินกู้ไปซื้อที่ดินพร้อมปลูก
สร้างอาคารสหกรณ์จะต้องนำที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวมาจำนองค้ำประกันเงินกู้ด้วย
 - 3.3 ในกรณีที่สหกรณ์มีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่ และ
สหกรณ์ยังมีหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ต้องให้คณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่ค้ำประกันเงินกู้เพิ่ม
ทุกกรณี โดยคณะกรรมการชุดเก่าก็ยังไม่พ้นภาระการค้ำประกันแต่อย่างใด

3.4 การค้าประกันดังกล่าว เป็นการค้าประกันในฐานะส่วนตัวและยังคงผูกพันผู้ค้าประกันตลอดไปจนกว่ากรมส่งเสริมสหกรณ์จะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน

ผู้มีอำนาจอนุญาตให้สหกรณ์กู้ยืม

1. จำนวนเงินกู้ไม่เกิน 25,000,000.- บาท อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นผู้มีอำนาจอนุญาตให้สหกรณ์กู้ยืม ทั้งนี้ อธิบดีได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ 1 และพื้นที่ 2 เป็นผู้อนุญาตให้สหกรณ์กู้ยืมเงินภายในวงเงินกู้ไม่เกินสัญญาละ 3,000,000.- บาท ในทุกวัตถุประสงค์ได้แก่ ให้สมาชิกกู้ จัดหาสินค้ามาจำหน่ายรวบรวมผลผลิต และเพื่อการลงทุนในทรัพย์สินของสหกรณ์ รวมทั้งโครงการพิเศษต่าง ๆ ได้แก่ โครงการปรับปรุงฟาร์มโคนมของสมาชิกให้ได้มาตรฐาน โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพผลผลิตการเกษตรของสถาบันเกษตรกร เป็นต้น

2. จำนวนเงินกู้เกินกว่า 25,000,000.- บาท คณะกรรมการบริหาร กพส. เป็นผู้ที่มีอำนาจอนุญาตให้สหกรณ์กู้ยืมเงิน

วิธีปฏิบัติในการขอกู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์

การพิจารณาคำขอกู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ กำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณา ดังนี้

1. ในส่วนภูมิภาค ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัดแต่งตั้ง คณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ขึ้นมา 1 คณะ โดยมีผู้แทนสหกรณ์ 1 คน และผู้แทนกลุ่มเกษตรกร 1 คน ร่วมเป็นคณะกรรมการดังกล่าว เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นว่ายสหกรณ์ควรจะได้รับเงินกู้ หรือไม่ได้รับเงินกู้ หรือพิจารณาคำขอผ่อนผันเวลาชำระหนี้ หรืออื่นๆ เกี่ยวกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์

2. ในส่วนกลาง กรมส่งเสริมสหกรณ์แต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ขึ้นมา 1 คณะ เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นว่ายสหกรณ์ควรจะได้รับเงินกู้ หรือไม่ได้รับเงินกู้ หรือพิจารณาคำขอผ่อนผันเวลาชำระหนี้ หรืออื่นๆ เกี่ยวกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์

เส้นทางกรู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์

1. สหกรณ์จัดทำโครงการเสนอคำขอกู้ต่อกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยผ่านสหกรณ์จังหวัด

2. คณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ระดับจังหวัด เป็นผู้พิจารณาและกลั่นกรองคำขอกู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ หรือดำเนินการอื่นๆ เกี่ยวกับเงินทุน ในระดับจังหวัดทุกกรณี

3. เมื่อคณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ระดับ จังหวัดพิจารณาแล้วในกรณีที่เป็นการอนุมัติของผู้อำนวยการจังหวัดให้เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ อนุญาตนอกเหนือกรณีดังกล่าวให้นำเสนอกรมส่งเสริมสหกรณ์เพื่อพิจารณา

4. กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ พิจารณาและนำเสนอผู้มีอำนาจอนุญาต ตามข้อ 5.2

5. กรณีที่สหกรณ์ขอกู้เงินเกิน 25,000,000 บาท กรมส่งเสริมสหกรณ์จะนำเสนอ คณะกรรมการบริหาร กพส. เพื่อพิจารณาอนุญาตต่อไป

การเบิกจ่ายเงินกู้

1. กรมส่งเสริมสหกรณ์จะโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากของสำนักงานสหกรณ์ จังหวัด ตามที่ผู้มีอำนาจอนุญาตให้สหกรณ์กู้ยืมเงินในแต่ละคราว

2. ให้สหกรณ์จังหวัดเรียกสหกรณ์ผู้จัดทำสัญญากู้ยืมเงิน หนังสือค้ำประกัน ของผู้ค้ำประกันและดำเนินการจัดทำหลักประกันอื่น ตามเงื่อนไขการกู้ยืมให้เสร็จก่อนเบิกจ่ายเงินกู้ ให้แก่สหกรณ์ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัย ให้รายงานขอผ่อนคลายเป็นกรณีๆ ไป

การผ่อนผันการชำระหนี้

1. กรณีมีเหตุสุดวิสัย หรือจำเป็นให้ขอผ่อนผันได้ตามข้อเท็จจริง โดยมีหลักฐาน ประกอบ

2. ให้ผ่อนผันได้ตามความสามารถในการส่งชำระหนี้ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการ กลั่นกรองพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ (กพ.) คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนา สหกรณ์ (กพส.) และคณะกรรมการบริหาร กพส. พิจารณาและนำเสนอผู้มีอำนาจอนุญาตแล้วแต่ กรณี

3. ให้ส่งรายงานขอผ่อนผันการชำระหนี้ ก่อนสัญญาครบกำหนดชำระไม่น้อย กว่า 45 วัน (หากไม่สามารถดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด ให้รายงานเหตุผลชี้แจงประกอบ)

ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาตการผ่อนผัน

ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตให้สหกรณ์กู้เงิน ตามข้อ 5 เป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตผ่อนผันและหากสัญญากู้ยืมเงินใดมีต้นเงินคงเหลือไม่เกิน 1,000,000 บาท ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อนุญาตผ่อนผัน

เกณฑ์การเรียกเก็บดอกเบี้ยเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์

ตามประกาศกรมส่งเสริมสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดชั้นลูกหนี้ การเรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และการกำหนดวงเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ลงวันที่ 16 มิถุนายน 2549 กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้จัดชั้นลูกหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ดังนี้

ตาราง 5 ชั้นลูกหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์

ชั้นลูกหนี้	เป็นทุนให้สมาชิกกู้ยืม		รวมซื้อ รวมขายและลงทุนในทรัพย์สิน	
	ขนาดเล็ก - กลาง	ขนาดใหญ่ - ใหญ่มาก	ขนาดเล็ก - กลาง	ขนาดใหญ่ - ใหญ่มาก
A	3.00	4.00	1.50	2.50
B	3.50	4.50	2.00	3.00
C	4.00	5.00	2.50	3.50
D	4.50	5.50	3.00	4.00

ที่มา: กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2549ด: 16)

กองทุนพัฒนาสหกรณ์ได้กำหนดเกณฑ์การจัดชั้นลูกหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ โดยมีองค์ประกอบในการพิจารณา 3 หมวด ให้คะแนนหมวดละ 10 คะแนน รวม 30 คะแนน ดังนี้

1. มาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ เป็นการประยุกต์ใช้ CAMELS analysis วิเคราะห์ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ ๆ ของสหกรณ์ เทียบเคียงกับอัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ย (peer group) ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จัดทำ ดังนี้

1.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	2	คะแนน
1.2 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	2	คะแนน
1.3 อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์	2	คะแนน
1.4 อัตราการเติบโตของธุรกิจ	2	คะแนน

1.5 อัตรากำไรสุทธิ 2 คะแนน

ในการพิจารณาให้คะแนนจะเทียบกับอัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ยตามประเภทและขนาดสหกรณ์ (peer group) ดังนี้

1) ระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ย 2 คะแนน
 2) ระดับเท่าค่าเฉลี่ย 1.5 คะแนน
 3) ระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 1 คะแนน

2. การจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ เป็นการนำผลการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้จัดทำไว้

2.1 ระดับชั้นคุณภาพ ดีมาก 10 คะแนน
 2.2 ระดับชั้นคุณภาพ ดี 8 คะแนน
 2.3 ระดับชั้นคุณภาพ พอใช้ 6 คะแนน
 2.4 ระดับชั้นคุณภาพ ควรปรับปรุง/ต้องแก้ไข/ไม่ได้รับการจัดชั้น 5 คะแนน

3. วินัยทางการเงินของสหกรณ์ โดยพิจารณาจากประวัติการชำระหนี้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์

3.1 สหกรณ์มีประวัติการกู้เงิน 2 ครั้งที่ผ่านมาชำระได้ตามกำหนดสัญญา 10 คะแนน
 3.2 สหกรณ์มีประวัติการกู้เงิน 1 ครั้งที่ผ่านมาชำระได้ตามกำหนดสัญญา 8 คะแนน
 3.3 สหกรณ์ที่กู้เงินครั้งแรกยังไม่ถึงกำหนดชำระ หรือลูกค้ายืมใหม่ 6 คะแนน
 3.4 สหกรณ์ที่มีประวัติกู้เงินครั้งที่ผ่านมาผิดนัดชำระหนี้ หรือค้างชำระ 5 คะแนน

เมื่อได้คะแนนจากหมวดต่างๆ ทั้ง 3 หมวดแล้วให้นำมารวมคะแนนและแบ่งชั้นลูกหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์เป็น 4 ระดับ ดังนี้

เกรด A ได้คะแนนตั้งแต่ 27.0 คะแนนขึ้นไป (90% ขึ้นไป)
 เกรด B ได้คะแนนตั้งแต่ 22.5 – 26.9 คะแนน (75.0 -89.9%)
 เกรด C ได้คะแนนตั้งแต่ 18.0-22.4 คะแนน (60.0 -74.9%)
 เกรด D ได้คะแนนต่ำกว่า 18.0 คะแนน (ต่ำกว่า 60%)

การกำหนดวงเงินให้กู้ยืมกองทุนพัฒนาสหกรณ์

การพิจารณาวงเงินให้กู้ยืม พิจารณาจากองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ชั้นลูกหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ และขนาดของสหกรณ์ผู้กู้ (ตามเกณฑ์การจัดขนาดของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์) โดยให้ระดับคะแนนในแต่ละด้าน 10 คะแนน รวม 20 คะแนน และกำหนดวงเงินให้กู้ยืมรวมทุกสัญญาสูงสุดไม่เกิน 12 เท่าของทุนของสหกรณ์ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแผนงาน/โครงการขอกู้เงินของสหกรณ์ ดังนี้

ตาราง 6 เกณฑ์การพิจารณากำหนดวงเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์

องค์ประกอบในการพิจารณา				
ชั้นลูกหนี้ กพส. (คะแนน)		ขนาดสหกรณ์ (คะแนน)		เกณฑ์การพิจารณา
A	10	ใหญ่มาก	10	- คะแนนเต็ม 20 คะแนน ให้วงเงินกู้ขั้นสูงสุดไม่เกิน 12 เท่าของทุน
B	9	ใหญ่	9	
C	8	กลาง	8	- คะแนนต่ำกว่า 20 คะแนน ให้วงเงินกู้ลดหลั่นตามสัดส่วน เช่น ได้ คะแนน 14 คะแนนจะได้ 8.4 เท่าของทุน
D	7	เล็ก	7	

ที่มา: กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2549: 18)

ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์

กองทุนพัฒนาสหกรณ์ได้มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ รวบรวมไว้ในคู่มือปฏิบัติงานสำหรับหน่วยงานระดับจังหวัด และมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สหกรณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนวิธีการพิจารณาคำขอกู้ที่ทำให้สามารถบริการแก่สหกรณ์ได้รวดเร็วขึ้น ซึ่งระเบียบและประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2548ข)

1. ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ (กพส.) พ.ศ.2545
2. ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ ว่าด้วยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เข้ากองทุนสหกรณ์ (พ.ศ.2546)

3. ระเบียบคณะกรรมการบริหาร กพส. ว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ (กพส.) สำหรับคณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์พ.ศ.2547

4. ประกาศกรมส่งเสริมสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การเรียกเก็บดอกเบี้ยเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ประกาศ ณ วันที่ 31 มกราคม 2546

5. ประกาศกรมส่งเสริมสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การให้เงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ประกาศ ณ วันที่ 25 มีนาคม 2548 โดยยกเลิกประกาศ ณ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2547

6. ประกาศกรมส่งเสริมสหกรณ์ เรื่อง เกณฑ์การให้เงินกู้และคิดดอกเบี้ยเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ประกาศ ณ วันที่ 1 เมษายน 2548

ความหมายและประเภทของหนี้หรือสินเชื่อ

สถาบันฝึกอบรมสหกรณ์การเกษตรแห่งชาติ (2526: 1-3) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสินเชื่อ และประเภทของสินเชื่อ ไว้ดังนี้

“สินเชื่อ” (cread) มาจากคำภาษาละติน “เครโด” (cread) ส่วนภาษาสันสกฤต ใช้คำว่า “เครด” ซึ่งแปลว่า “ความเชื่อ” หรือ “ข้าพเจ้าเชื่อ” ดังนั้น คำว่า “สินเชื่อ” (cread) จึงหมายถึง

“ความเชื่อของบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีต่อบุคคลอีกคนหนึ่งสำหรับระยะเวลาหนึ่ง”

ในทางเศรษฐศาสตร์ “สินเชื่อ” (cread) หมายถึง ความเชื่อถือซึ่งทำให้บุคคลฝ่ายหนึ่งยอมมอบของ (goods) หรือบริการ (services) หรือเงินจำนวนหนึ่งให้เพื่อประโยชน์ของบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ชั่วระยะเวลาหนึ่ง

ลักษณะของสินเชื่อก็คือ ของหรือบริการหรือเงินจำนวนหนึ่งในปัจจุบัน แลกเปลี่ยนกับสิ่งที่มีค่าเท่ากันในอนาคต อีกนัยหนึ่งคือ มีการให้เวลาในการชำระหนี้ เป็นต้นว่า การซื้อขายเชื่อซึ่งมีข้อตกลงให้ผู้ซื้อชำระราคาในวันข้างหน้า หรือการกู้ยืมเงินซึ่งมีข้อตกลงให้ผู้กู้คืนเงินกู้เมื่อถึงกำหนดในภายหน้า เหล่านี้เรียกว่ามีการให้สินเชื่อหรือเครดิตแก่กัน การที่ผู้ขายหรือผู้ให้กู้ยอมตกลง ดังนั้นก็เพราะเชื่อถือในคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ซื้อ หรือผู้กู้ว่าเป็นผู้ซื้อตรงในการชำระหนี้และเชื่อถือว่าคุณสมบัติหรือผู้กู้มีทรัพย์สินหรือรายได้พอที่จะชำระหนี้ในเมื่อถึงกำหนด ตลอดจนเชื่อถือในอำนาจของศาลที่จะบังคับให้เป็นไปตามสิทธิเรียกร้องของตนด้วย ซึ่งเป็นหลักประกันโดยปริยายในการชำระค่าแลกเปลี่ยนของสินเชื่อนั้น

ประเภทของสินเชื่อ

สินเชื่อ (credit) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. สินเชื่อเพื่อโภคกรรมหรือสินเชื่อเพื่อการบริโภค (consumption credit) โดยทั่วไปสินเชื่อประเภทนี้ใช้ในทางสิ้นเปลืองหมดไป (consumptive) มิได้ใช้ในการผลิตโดยตรง เช่น เพื่อซื้อเครื่องเรือน สิ่งทีฟุ่มเฟือย หรือใช้ในพิธีกรรมต่างๆ เป็นต้น ซึ่งไม่ก่อให้เกิดรายได้ ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการบริโภค หรือสนองความต้องการของผู้ใช้สินเชื่อนั่นเอง
2. สินเชื่อเพื่อธุรกิจ (business credit) โดยปกติสินเชื่อประเภทนี้ใช้ในการก่อประโยชน์นอกเลย (productive) คือใช้เพื่อเพิ่มการผลิตและรายได้ซึ่งสามารถชำระคืนจากรายได้ในการประกอบธุรกิจที่ใช้สินเชื่อ (self-liquidating)

สินเชื่อเพื่อการเกษตร

สินเชื่อเพื่อการเกษตร หมายถึง การกู้ยืมของเกษตรกรเพื่อช่วยให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเกษตรกรรม หรือเพื่อช่วยในการผลิตและการขายผลิตผลเกษตรกรรมการให้สินเชื่อนั้นอาจให้เป็นเงินสดหรือให้เป็นสิ่งของ เช่น พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย หรือวัสดุการเกษตรอื่น ๆ เป็นต้นสินเชื่อเพื่อการเกษตร มีความมุ่งหมายทั้งเพื่อธุรกิจและเพื่อโภคกรรม ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. สินเชื่อเพื่อธุรกิจการเกษตร (farm business credit) หมายถึง การกู้ยืมเพื่อการลงทุนในทรัพย์สินการเกษตรหรือใช้จ่ายในการผลิตและการขายผลิตผลการเกษตรโดยตรง เช่น ซื้อที่ดินการเกษตร ค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น
2. สินเชื่อเพื่อโภคกรรมทางการเกษตร (farm consumption credit) หมายถึงการกู้ยืมของเกษตรกร เพื่อใช้ในการอุปโภคและบริโภค หรือบริการต่าง ๆ ทางการเกษตร เช่น ค่าอาหารค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น

สินเชื่อเพื่อการเกษตรแตกต่างจากสินเชื่อเพื่อการลงทุนในอุตสาหกรรม หรือพาณิชย์กรรม แม้จะเป็นการให้กู้ยืมเงิน (cash credit) เหมือนกันก็ตาม เนื่องจากในอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมโดยทั่วไปมีการจัดการที่ก้าวหน้า มีหน่วยงานขนาดใหญ่ ซึ่งสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและไม่มีปัญหาเกี่ยวกับฤดูกาล เงินทุนที่ใช้สามารถหมุนเวียนกลับคืนมาในระยะเวลาสั้น เพื่อใช้ต่อไปได้ นอกจากนี้ การผลิตอาจถูกปรับให้เหมาะสมแก่ความต้องการของตลาดได้อย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันระหว่างผู้ผลิตน้อยอำนาจการต่อรองในตลาดสูง ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้ผู้ลงทุนในอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมได้กำไรสูงกว่าผู้ลงทุนในทางเกษตรกรรมแต่เกษตรกรรมโดยทั่วไปนั้น ประกอบด้วยหน่วยงานขนาดเล็ก การผลิตต้องใช้เวลาและขึ้นอยู่กับ

กับฤดูกาลหรือดิน ฟ้าอากาศ ทั้งไม่อาจเพิ่มหรือลดการผลิตได้อย่างรวดเร็ว งานเกษตรโดยทั่วไป จึงได้กำไรน้อยและมีความเสี่ยงทั้งในเรื่องผลิตผลเสียหาย ราคาตกต่ำ และความไม่แน่นอนอื่น ๆ มากกว่างานอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรที่จะให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพนั้น เกษตรกรต้องมีความสามารถในการจัดการฟาร์มและการจัดการเงินดีพอสมควร หากเกษตรกรไม่มีความรู้หรือไม่มีความสามารถที่จะดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนได้แล้ว การให้สินเชื่อจะเกิดความเสียหายทั้งแก่เกษตรกรผู้กู้และสถาบันหรือเอกชนผู้ให้กู้ได้

โดยทั่วไปการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก โดยตรงสามารถจำแนกได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. ธุรกิจสินเชื่อ หมายถึง การให้สินเชื่อเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร
2. ธุรกิจการซื้อ หมายถึง การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรและสิ่งจำเป็นมาจำหน่ายให้กับสมาชิก
3. ธุรกิจการขาย หมายถึง การรวบรวมผลิตผลการเกษตรจากสมาชิมาจำหน่ายหรือแปรรูปแล้วจำหน่าย
4. ธุรกิจการบริการ หมายถึง การจัดให้มีเครื่องจักร หรือเครื่องมือการเกษตร สัตว์ใช้งานสำหรับบริการ หรืออำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกในการประกอบการเกษตร สหกรณ์ที่ประสบผลสำเร็จ จะต้องดำเนินธุรกิจกับสมาชิกหลายประเภทมิใช่การดำเนินธุรกิจสินเชื่อเพียงอย่างเดียวและปัญหาที่พบเสมอๆ สำหรับการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ คือ ปัญหานี้ดัง ชำระ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสินเชื่อ

คารณี พุทธิวิบูลย์ (2533: 29 - 31) ได้อธิบายหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการให้สินเชื่อไว้ดังนี้ ในการพิจารณาสินเชื่อนั้นจะต้องมีเกณฑ์ในการพิจารณาในการวิเคราะห์สินเชื่อ ซึ่งแต่ละธุรกิจ หรือแต่ละสถาบันย่อมมีหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติแตกต่างกันไป แต่เป้าหมายหลักหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ส่งผลให้มีรายได้ที่เพียงพอจะชำระเงินต้น และดอกเบี้ยการให้สินเชื่อแก่สมาชิกรายใดต้องพิจารณาสมาชิคนั้นว่า ควรแก่การให้สินเชื่อหรือไม่โดยสืบสวนข้อมูลสินเชื่อและจะต้องมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาหลักเกณฑ์ที่ใช้คือ C's policy เพื่อพิจารณาความมั่นคงหรือความเสี่ยง หากมีการปล่อยสินเชื่อให้แก่บุคคลที่ขอสินเชื่อหลักเกณฑ์นี้จะพิจารณาลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อเป็นหลัก ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ (character) หมายถึงอุปนิสัยใจคอและพฤติกรรมของผู้ขอสินเชื่อว่าจะมีความเต็มใจชำระหนี้มากน้อยเพียงใด โดยอาจพิจารณาได้ 2 ประเภท คือ

1.1 คุณสมบัติประวัติส่วนตัว เช่น อุปนิสัยทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว อายุ ภาวะการค้ำ ความซื่อสัตย์ ชื่อเสียงส่วนตัว เป็นต้น

1.2 คุณสมบัติเฉพาะด้าน เช่น ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ ความคิด ความอ่าน ความรับผิดชอบด้านนิติกรรม เป็นต้น

2. ความสามารถในการชำระหนี้ (capacity) หมายถึง สมรรถภาพในการหารายได้เพื่อนำมาชำระหนี้ ถ้าเป็นการขอสินเชื่อส่วนบุคคล ก็จะพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ เป็นหลัก แต่ถ้านิติบุคคลจะพิจารณาจาก งบการเงิน แผนการบริหาร แผนการชำระเงินต้น โครงการและวัตถุประสงค์ในการใช้เงินกู้ของผู้ขอสินเชื่อ ฯลฯ

3. เงินทุน (capital) หมายถึง ส่วนของสินทรัพย์ที่มีเหนือกว่าหนี้สิน เพื่อเป็นหลักประกันความปลอดภัย ในกรณีที่คุณสมบัติและความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ก่อหนี้ไม่ค่อยดีนัก โดยดูจากอัตราส่วนกำไร/ทุน และอัตราหนี้สิน/ทุน อย่างไรก็ตามมีข้อระวังว่าส่วนของเจ้าของซึ่งรวมทั้งสินทรัพย์ที่มีตัวตนและไม่มีตัวตนจะมีค่าเท่าไร แยกเป็นสัดส่วนได้หรือไม่ ในกรณีที่ต้องการชำระบัญชี

4. หลักประกัน (collateral) หมายถึง การค้ำประกันการกู้เงินโดยมีหลักทรัพย์ ได้แก่ ที่ดิน อาคาร โรงเรือน สิทธิการเช่า พันธบัตร ฯลฯ

5. สภาพทางเศรษฐกิจ (condition) หมายถึง สถานการณ์โดยทั่วไปภายใต้การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งเทคโนโลยี สังคม กฎหมาย การเมือง ภาษี การตลาด และเทคนิคการผลิต ฯลฯ

6. ประเทศที่ติดต่อด้วย (country) หมายถึง ในกรณีที่มีการค้าระหว่างประเทศ ควรพิจารณาภาวะทางการเมือง ภาษี เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศที่ติดต่อกันด้วย เพราะแนวความคิดและความรับผิดชอบอาจแตกต่างกัน โดยเฉพาะเกี่ยวกับเอกสาร และการปฏิบัติทางการค้าจะแตกต่างกันด้วย

ซึ่งเรื่องนี้ คาร์นิ พุทธวิบูลย์ (2535) ได้อธิบายถึงการวิเคราะห์สินเชื่อไว้ว่าในการวิเคราะห์สินเชื่อจะต้องมีการวิเคราะห์ในรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ขอสินเชื่อซึ่งอาจจะเป็นบุคคลหรือนิติบุคคล โดยการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ขอสินเชื่อ ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล โดยใช้นโยบาย C's policy เป็นแนวทาง วิเคราะห์จะพิจารณา

ส่วนประกอบสำคัญของแต่ละ C's policy และอาศัยข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้ขอสินเชื่อตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และการคาดคะเนแนวโน้มในอนาคตด้วย

2. การวิเคราะห์สินเชื่อเชิงปริมาณ เน้นหนักการวิเคราะห์งบการเงิน โดยเริ่มตั้งแต่การจัดและปรับปรุงรายการเพื่อการวิเคราะห์ เครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ ในการวิเคราะห์

3. การวิเคราะห์งบการเงิน เป็นการวิเคราะห์รายได้ในงบดุล และงบกำไรขาดทุน เพื่อตรวจสอบความสามารถในการชำระหนี้ และความสามารถในการทำกำไรของผู้ขอสินเชื่อ

4. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เป็นการนำเอารายการในงบการเงินที่สะท้อนให้เห็นสภาพคล่อง และความสามารถในการทำกำไรมาพิจารณาในรูปอัตราส่วน

5. วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณของกิจการขนาดเล็กจะไม่มีการเงินอย่างละเอียดให้วิเคราะห์ ดังนั้น ผู้วิเคราะห์จะต้องใช้รายการทางการเงินที่มีอยู่มาตรวจสอบในการชำระหนี้ นอกจากนี้ ในเรื่องที่จะศึกษาถึงการวิเคราะห์ข้อมูลอื่นที่ประกอบงบการเงิน

นอกจากการวิเคราะห์สินเชื่ออย่างเหมาะสมแล้ว สถาบันการเงินจะต้องมีระบบข้อมูลด้านสินเชื่อที่สมบูรณ์และเป็นปัจจุบันเสมอ สำหรับลูกหนี้แต่ละราย เพื่อเก็บบันทึกเรื่องราวของลูกหนี้อย่างเป็นหมวดหมู่ ส่วนการติดตามสินเชื่อนั้น จะต้องมีการติดตามวิเคราะห์ลูกหนี้อยู่เป็นประจำเพื่อทราบความเป็นไปได้ของลูกหนี้อย่างใกล้ชิด

การเรียกเก็บหนี้เป็นงานที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ต่อการอนุมัติสินเชื่อ เมื่อเรามีการวิเคราะห์ สินเชื่อและอนุมัติให้ผู้ขอกู้ไปแล้ว ทางสถาบันก็จำเป็นต้องยอมรับถึงปัญหาที่อาจจะเกิดจากการอนุมัติสินเชื่อไป เช่น อาจมีการชำระหนี้ล่าช้าหรือเกิดปัญหาหนี้สูญขึ้น ได้อย่างไรก็ตาม ถ้า มีการบริหารการเก็บหนี้ที่ชาญฉลาดและสม่ำเสมอจะช่วยลดต้นทุนการเกิดหนี้สูญลงได้มาก ดังนั้น สถาบันจึงควรให้มีการพิจารณานโยบายและการเก็บหนี้ที่มีประสิทธิภาพ

จักรพันธ์ จันทระ (2541: 3 - 5) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการอำนวยสินเชื่อ การเกษตรและแนวทางในการพิจารณาสินเชื่อเกษตรประเภทต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. การสำรวจ เป็นการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติผู้ขอกู้ กิจการที่ดำเนินอยู่ โดยสอบถามจากตัวผู้กู้เอง หรือจากบุคคลอื่นๆ รวมถึงการออกไปด้วยตัวเอง ข้อมูลสำคัญที่จะต้องออกไปสำรวจ ได้แก่

- 1.1 ประวัติของผู้กู้
- 1.2 กิจการของผู้กู้
- 1.3 หลักประกันที่ผู้ขอกู้เสนอ
- 1.4 ภาวะการตลาด

2. การวิเคราะห์สินเชื่อ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หรือออกไปสำรวจดู
กิจการของผู้กู้มาวิเคราะห์ พิจารณาความเป็นไปได้และความเหมาะสม

2.1 ตัวลูกค้า ข้อมูลสำคัญที่จำเป็นต้องนำมาวิเคราะห์พิจารณา ได้แก่

- 2.1.1 ประวัติผู้ขอกู้ ชื่อสกุล อายุ ที่อยู่และอุปนิสัยส่วนตัว
- 2.1.2 คุณสมบัติของผู้ขอกู้ ต้องเข้าตามเกณฑ์ที่ธนาคารกำหนด
- 2.1.3 ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ
- 2.1.4 ฐานะทางครอบครัว จำนวนสมาชิก/แรงงานในครอบครัว
- 2.1.5 สถานที่อยู่อาศัย บ้านไม้/ตึก ประมาณราคา
- 2.1.6 ฐานะทางการเงิน มีหนี้สินหรือไม่กับใคร เมื่อไรเพราะอะไร

2.2 กิจการ หรือโครงการ

- 2.2.1 ประเภทของกิจการ กลไกกรรม ประมง เลี้ยงสัตว์
- 2.2.2 ขนาดของกิจการ เนื้อที่เพาะปลูก จำนวนสัตว์เลี้ยง
- 2.2.3 เงินลงทุนในสินทรัพย์และเงินหมุนเวียนที่มาของเงินลงทุน
- 2.2.4 ประสิทธิภาพการผลิต ผลผลิตรวม
- 2.2.5 ประมาณการรายได้จากกิจการ และรายได้จากกิจการอื่น (ถ้ามี)
- 2.2.6 ความสามารถในการชำระหนี้

2.3 วัตถุประสงค์ของการขอสินเชื่อ

- 2.3.1 กู้ไปลงทุนด้านไหนบ้าง (สินทรัพย์ประจำหรือเป็นทุนหมุนเวียน)
- 2.3.2 วงเงินกู้ ระยะเวลา
- 2.3.3 เงื่อนไขการชำระคืน

2.4 หลักประกัน

- 2.4.1 ที่ดิน กรรมสิทธิ์ของใคร ขนาดเนื้อที่ ตำแหน่ง ที่ตั้ง สิ่งปลูกสร้าง

บนที่ดิน ภาระผูกพัน

- 2.4.2 บุคคลค้ำประกัน ประวัติ ฐานะ กิจการ เกี่ยวข้องกับผู้กู้อย่างไร
- 2.4.3 หลักทรัพย์อื่นที่ธนาคารถือใช้เป็นหลักประกัน

3. การจัดทำรายงานเสนอ เจ้าหน้าที่สินเชื่อ เมื่อได้สำรวจ วิเคราะห์ค่าของผู้
ลูกค้าแล้วจะต้องสรุปข้อมูลข้อคิดเห็น พร้อมกับแนบเอกสารต่างๆ นำเสนอผู้บริหารสินเชื่อ เพื่อ
ประกอบการพิจารณา ดังนี้

3.1 ความเห็นของผู้สำรวจ เห็นควรให้กู้หรือไม่ (โดยมีเหตุผลประกอบ ถ้าให้
จะต้องมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้)

3.1.1 ประเภทของสินเชื่อ (เงินกู้ เบิกเงินเกินบัญชี ตัวสัญญาใช้เงิน)

3.1.2 วงเงินกู้

3.1.3 อัตราดอกเบี้ย

3.1.4 ระยะเวลา

3.1.5 เงื่อนไขการชำระเงินคืน

3.1.6 หลักประกัน

3.2 เอกสาร/หลักฐานประกอบรายงานเสนอ

3.2.1 สำเนาบัตรประชาชน ทะเบียนบ้านของผู้กู้ ทะเบียนสมรส (ในกรณีที่เป็นนิติบุคคล จะต้องมีส่วนหนังสือรับรอง ข้อบังคับ รายงานการประชุม)

3.2.2 แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งของกิจการและที่อยู่อาศัย

3.2.3 ใบประเมินหลักทรัพย์ประกันและตำแหน่งที่ตั้ง

4. การติดตามผล การติดตามผลที่เหมาะสมได้กำหนดไว้ 2 ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ 1 เป็นการติดตามหลังจากอำนวยการสินเชื่อ เพื่อจะได้ทราบถึงผลการให้สินเชื่อว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด เป็นการติดตามต้นฤดูกาลลงทุน

ครั้งที่ 2 เป็นการติดตามผลในช่วงปลายฤดูกาลลงทุน หรือระยะใกล้เก็บเกี่ยว เพื่อจะได้ประมาณรายได้และความสามารถในการชำระหนี้รวมถึงเป็นการกระตุ้นให้ลูกค้าปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ให้ไว้กับธนาคาร และนำเงินมาชำระหนี้ภายในเวลาที่กำหนดในสัญญา

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2542: 3 - 5) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ในการบริหารคุณภาพหนี้ของธนาคารไว้ ดังนี้

กลยุทธ์ในการบริหารคุณภาพหนี้ปกติ ควรกำหนดกลยุทธ์ในแต่ละขั้นตอน เพื่อเป็นตามแนวทางการบริหารคุณภาพหนี้ที่กล่าว ดังนี้

1. ขั้นตอนก่อนรับเงินกู้ ประกอบด้วยขั้นตอนการรับลูกค้า การจัดเอกสารการกู้ การวิเคราะห์เงินกู้และการอนุมัติเงินกู้ ใน 4 ขั้นตอนนี้ ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือการวิเคราะห์เงินกู้ เพราะการวิเคราะห์เงินกู้ผิดพลาดจะทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ลดลง กลยุทธ์การวิเคราะห์เงินกู้คือ ตัวผู้กู้ วิเคราะห์โครงการหรือแผนงาน วิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงิน และวิเคราะห์หลักประกัน

2. ขั้นตอนการจ่ายเงินกู้ กลยุทธ์คือจ่ายเงินกู้ตามความก้าวหน้าของโครงการ และควรตรวจสอบผลการดำเนินงานก่อนเบิกจ่ายเงินกู้ทุกครั้งรวมทั้งจ่ายเงินกู้เป็นวัสดุอุปกรณ์ การเกษตรด้วย ทั้งนี้เพื่อป้องกันการใช้จ่ายเงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ ซึ่งจะส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินงานตามโครงการหรือแผนงาน ทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ลดลง

3. ขั้นตอนหลังจ่ายเงินกู้ กลยุทธ์การบริหาร คือ การติดตาม แนะนำ กำกับ เสนอแนะ แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดของลูกค้าผู้กู้ เพื่อให้ผู้กู้สามารถดำเนินงาน ได้ผลตามโครงการหรือแผนงาน และจำหน่ายผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ได้ราคาดี หรือช่วยเหลือผู้กู้ให้ สามารถดำรงความสามารถในการชำระหนี้ตามที่เสนอไว้ ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติคือ การ ตรวจสอบการใช้เงินกู้ ให้การฝึกอบรมงานด้านวิชาการและเทคโนโลยี สนับสนุนข้อมูล เกี่ยวกับการผลิตและการตลาด ส่งเสริมให้รวมตัวเป็นองค์กรทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการผลิตและการตลาด จัดหาตลาดจำหน่ายผลิตผลหรือ ผลิตภัณฑ์ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารการเงินของผู้กู้

กลยุทธ์ในการบริหารคุณภาพหนี้ค้ำชำระและหนี้ใกล้เคียงชำระ จะกำหนดตาม ความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ที่มีหนี้ค้ำชำระและหนี้ใกล้เคียงชำระ ดังนี้

1. กลุ่มที่มีความสามารถในการชำระหนี้สูง หมายถึง ผู้กู้ที่ยังประกอบอาชีพเป็น ปกติและคาดว่าจะมีรายได้สุทธิเพียงพอชำระหนี้ตั้งแต่ร้อยละ 80 ของหนี้เงินกู้ที่ต้องชำระขึ้นไป กล ยุทธ์ในการบริหารใช้กลยุทธ์เดียวกับกลุ่มหนี้ปกติ ขั้นตอนหลังการจ่ายเงินกู้ และอาจจะพิจารณา จ่ายเงินกู้เพื่อการผลิตเพิ่มได้ตามความเหมาะสม

2. กลุ่มที่มีความสามารถในการชำระหนี้ปานกลาง หมายถึง ผู้กู้ที่ประกอบอาชีพ ลดลงจากปกติ แต่ยังประกอบอาชีพการเกษตร และคาดว่าจะมีรายได้สุทธิเพียงพอชำระหนี้ตั้งแต่ ร้อยละ 60 – 80 ของหนี้เงินกู้ที่ต้องชำระ กลยุทธ์การบริหารคือลดภาระการชำระหนี้ โดยการ ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ก่อนแล้วจึงใช้กลยุทธ์ในการพัฒนารายได้ เช่น จ่ายเงินกู้ตามโครงการพิเศษ เพื่อพัฒนารายได้ โดยมีการควบคุมผลผลิต การตลาด และการบริหารเงินอย่างเข้มงวดจริงจัง

3. กลุ่มที่มีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำ หมายถึง ผู้กู้ที่ประกอบอาชีพลดลง คาดว่าจะมีรายได้สุทธิเพียงพอชำระหนี้ตั้งแต่ร้อยละ 20-60 ของหนี้เงินกู้ที่ต้องชำระ กลยุทธ์คือการ ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ควบคู่กับการขายทรัพย์สินมาชำระหนี้บางส่วน โดยความสมัครใจหรือ ดำเนินคดี

4. กลุ่มที่ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ หมายถึง ผู้กู้ที่คาดว่าจะมีรายได้สุทธิ ไม่เกินร้อยละ 20 ของหนี้เงินกู้ที่ต้องชำระ กลยุทธ์คือการขายทรัพย์สิน โดยความสมัครใจหรือ ดำเนินคดีเพื่อชำระหนี้บางส่วน หนี้ส่วนที่เหลือให้พิจารณาจำหน่ายออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญ

5. กลุ่มที่มีความสามารถในการชำระหนี้แต่ขาดแรงจูงใจในการชำระหนี้ กลยุทธ์ คือ การดำเนินคดีให้ถึงที่สุดและขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อนำเงินมาชำระหนี้โดยเร็ว กลยุทธ์นี้ เป็นได้ทั้งตัวอย่างที่ดีและไม่ดี ถ้าดำเนินคดีแล้วไม่สามารถขายทอดตลาดทรัพย์สินมาชำระหนี้ได้ จะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่ผู้กูรายอื่น

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานสหกรณ์

พสุ สัตถาภรณ์ (2533: 166-197) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการบริหารงานสหกรณ์ว่า คำว่า “การบริหาร” และ “การจัดการ” ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “administration” และ “management”

คำว่า administration มาจากคำในภาษาละตินว่า administrare ซึ่งหมายถึง การ รับผิดชอบ การจัดการ การปฏิบัติภารกิจ การอำนวยความสะดวก (to serve, to manage, to conduct, to direct)

คำว่า management แปลว่า การอำนวยความสะดวกหรือการปฏิบัติงาน (to direct or conduct affairs)

ทั้งสองคำ มีความหมายเหมือนกันหรือใช้แทนกันได้ ดังที่ ดร.ดิน ปรัชญาพฤทธิ และคณะ ได้เขียนไว้ในปทานุกรมการบริหารว่า “การบริหารงาน (administration) อาจใช้คำว่า management แทนได้ แต่พึงสังเกตว่า administration มักใช้ความหมายของการบริหารงานของรัฐ ส่วน management จะใช้ในความหมายของการบริหารงานของเอกชน

ในทางสหกรณ์ของไทยได้แยกผู้บริหารของสหกรณ์ออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการ ได้แก่ ผู้จัดการและพนักงานเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ การจัดการสหกรณ์ในความหมายอย่างกว้างจะครอบคลุมถึงการบริหารและการจัดการทั้งหมด หรืออีกนัยหนึ่งต้องการให้มีความหมายถึงหน้าที่ของฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ทั้งหมด

ดังนั้น การจัดการสหกรณ์คือ การกระทำที่รวบรวมความคิด วิธีปฏิบัติ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อทำงานด้านการผลิต การขาย และการบริการ โดยอาศัยหลักสหกรณ์ที่สำคัญเป็นแนวทาง หลักสหกรณ์ที่สำคัญซึ่งผู้บริหารงานสหกรณ์จำเป็นจะต้องรู้และอาศัยเป็นแนวทางในการจัดการ ก็คือหลักการสหกรณ์นั่นเอง อันได้แก่

1. การเปิดรับสมาชิกทั่วไปและด้วยความสมัครใจ
2. การควบคุมตามหลักประชาธิปไตยโดยสมาชิก
3. การจ่ายดอกเบี้ยเงินทุนในอัตราจำกัด
4. การเฉลี่ยคืนส่วนเกินตามสัดส่วนที่สมาชิกได้อุดหนุนสหกรณ์
5. การให้การศึกษาแก่สมาชิก
6. การให้ความร่วมมือระหว่างสมาชิกด้วยกัน
7. การกระทำธุรกิจกับสมาชิกก่อนบุคคลภายนอก
8. การถือความสำคัญของคนมากกว่าเงินทุน

9. การไม่มุ่งแสวงหากำไรแต่มุ่งให้บริการแก่สมาชิก เป็นต้น

การจัดการสหกรณ์ก็เช่นเดียวกับการจัดการธุรกิจอื่นๆ ที่ต้องอาศัยทักษะทางด้านการจัดการและกระบวนการมากมายที่ต้องการในสหกรณ์เหมือนกับองค์การทุกประการ การจัดการสหกรณ์เกี่ยวข้องกับการใช้ การจัดสรร และควบคุมทรัพยากรทั้งคน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อผลิตจำหน่ายหรือบริการ หรือการจัดการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของสมาชิก ยิ่งกว่านั้นการจัดการสหกรณ์ยังคลุมถึง การจัดการด้านการเงิน การรวบรวมผลิตภัณฑ์ การต่อรอง การแปรรูป การซื้อ การจัดสินค้า การขนส่ง การบัญชี และการจัดบุคคล รวมทั้งการให้การศึกษาแก่สมาชิกเจ้าหน้าที่และพนักงานสหกรณ์ด้วย ซึ่งการจัดการดังกล่าวจำเป็นต้องใช้อาศัยกระบวนการในการจัดการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคล การอำนวยการ การประสานงานและการควบคุมงาน ในการทำหน้าที่ดังกล่าว ผู้บริหารหรือผู้จัดการสหกรณ์ต้องพิจารณาเป็นพิเศษถึงเทคนิคในการดำเนินงานในฐานะที่เป็นสหกรณ์ซึ่งแตกต่างกับธุรกิจอื่น

ยินดี เจ้าแก้ว (2528 : 60) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรม ความคิดและความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสหกรณ์ที่มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด พบว่าประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ อยู่ในระดับที่สูงมาก คือ มีอัตราส่วนทางการเงินด้านต่างๆ สูงเท่าเกณฑ์กำหนด แสดงถึงความสามารถในการบริหารเงินทุนที่สหกรณ์มีอยู่ แต่ความสำเร็จของสหกรณ์นั้นต้องบรรลุถึงความสำเร็จ 2 ด้านคือ

1. ความสำเร็จในด้านธุรกิจ คือ ผลกำไรของสหกรณ์
2. ความสำเร็จในทางสหกรณ์ คือ การมีส่วนร่วม ของสมาชิกในการทำกิจกรรมทางธุรกิจและสังคมกับสหกรณ์อย่างเต็มที่

จึงถือว่าสหกรณ์ประสบความสำเร็จ ดังนั้น การที่จะถือว่าสหกรณ์ใดประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกำไรที่สหกรณ์ทำได้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับประโยชน์และบริการที่สมาชิกได้รับจากสหกรณ์ด้วยเป็นสำคัญ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียกเก็บหนี้

วันเพ็ญ อนิวรรณพงษ์ (2533: 29) ได้อธิบายถึงขบวนการการเรียกเก็บหนี้จากผู้กู้ที่ชำระช้ากว่ากำหนด โดยจะเริ่มจากการเตือนความจำซึ่งเป็นวิธีที่นุ่มนวลที่สุด ไปจนถึงการกระทำที่อยู่ในขั้นรุนแรงโดยใช้กฎหมายเข้าช่วย ดังนี้

1. การเตือนความจำ ขั้นตอนแรกของการเรียกเก็บหนี้คือการเตือนความจำแก่ลูกหนี้ว่าถึงกำหนดชำระแล้วแต่ยังไม่ได้จ่ายเงิน การเตือนความจำนี้ในครั้งแรกควรทำอย่าง

สุภาพโดยการส่งสำเนาบัญชีของลูกหนี้ (duplicate statement of account) ไปให้เพื่อให้ทราบถึงจำนวนหนี้ที่ยังไม่ได้ชำระ นอกจากการส่งสำเนาของงบลูกหนี้แล้วอาจส่งจดหมายเพื่อเตือนให้ลูกหนี้ทราบถึงยอดที่ยังค้างชำระอยู่ด้วย

2. การติดตามทวงหนี้ ถ้าการเตือนความจำไม่ได้ผล ขั้นต่อไปคือการติดตามทวงหนี้โดยเขียนจดหมายหลายๆฉบับ ฉบับแรกต้องสุภาพ และฉบับต่อไปค่อยๆทวีความเข้มงวดขึ้น นอกจากการทวงหนี้โดยการส่งจดหมายแล้ว วิธีที่ได้ผลคือ การติดตามทวงหนี้ทางโทรศัพท์ เพราะทำให้เราทราบมูลเหตุที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และรู้ถึงค้ำประกันสัญญาของลูกหนี้ว่าเมื่อไรจะนำเงินมา ชำระให้

3. การปฏิบัติการขั้นรุนแรง ถ้าการเตือนความจำและการติดตามทวงหนี้ใช้ไม่ได้ผลสถาบันอาจมีความจำเป็นต้องใช้วิธีการรุนแรงซึ่งเป็นการตัดสัมพันธ์ทางธุรกิจกับสมาชิกถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ การบริหารสินเชื่อบรรลุเป้าหมาย คือสามารถชำระหนี้เงินกู้ได้ตามกำหนด ต่างคนต่างช่วยกันรับผิดชอบร่วมกัน ถ้าสร้างสิ่งเหล่านี้ขึ้นมาได้ เชื่อว่าจะสามารถบริหารสินเชื่อได้บรรลุเป้าหมาย

คารณี พุทธวิบูลย์ (2533: 49) มีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียกเก็บหนี้ ว่าจุดมุ่งหมายหลักของการเรียกเก็บหนี้ คือพยายามเก็บหนี้ให้ได้โดยเร็ว พยายามรักษาความนิยมจากลูกค้า พยายามให้เสียค่าใช้จ่ายในการเรียกเก็บให้น้อยที่สุด โดยมีนโยบายและวิธีปฏิบัติ ดังนี้

นโยบายและแนวทางปฏิบัติในการเรียกเก็บหนี้

งานการเรียกเก็บหนี้ควรมีการดำเนินงานที่เป็นระบบระเบียบ ไม่ใช่งานที่เกิดขึ้นชั่วคราว และในบางกรณีอาจต้องการความชำนาญและความรู้ความสามารถเฉพาะด้านด้วย ดังนั้นในเรื่องของการเรียกเก็บหนี้จะได้พิจารณาออกเป็น 2 ประการคือ การวางนโยบายการเรียกเก็บหนี้ และแนวปฏิบัติในการเรียกเก็บหนี้

นโยบายการเรียกเก็บหนี้ มีส่วนสำคัญด้านต่างๆ คือปัจจัยในการกำหนดนโยบายการเรียกเก็บหนี้ คุณลักษณะสำคัญของนโยบายการเรียกเก็บหนี้โดยทั่วไป และการวางนโยบายเรียกเก็บหนี้เฉพาะกรณีพิเศษ

1. ปัจจัยในการกำหนดนโยบายเรียกเก็บหนี้ มีปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งผลต่อการกำหนดนโยบายเรียกเก็บหนี้ 4 ประการ คือ การจำแนกลูกหนี้ (classification of debtors) ลักษณะของธุรกิจ (nature of business) อัตรากำไรของกิจการ (margin of profit) และลักษณะการแข่งขัน (nature of competition)

1.1 การจำแนกลูกหนี้ (classification of debtors) เนื่องจากคุณลักษณะของลูกหนี้ที่แตกต่างกันและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้เป็นเจ้าหนี้ไม่ควรปฏิบัติต่อลูกหนี้ที่ผิดสัญญาด้วยวิธีการเดียวกันหมด จึงควรจัดจำแนกลูกหนี้เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานทำได้ถูกต้องเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่กิจการมากที่สุด ดังต่อไปนี้

1.1.1 จำแนกตามลักษณะความเสี่ยง คือแบ่งเป็นลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงในระดับดี ปานกลางและต่ำ รายละเอียดของลูกหนี้แต่ละระดับมีดังนี้

1.1.1.1 ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงในระดับดี (the good risk) คือลูกหนี้ซึ่งจัดว่ามีฐานะการเงินและความสามารถในการชำระหนี้อยู่ในระดับสูง และมักจะพยายามรักษาสถานะสินเชื่อก่อนตนไว้โดยเฉพาะในกรณีที่ไม่สามารถชำระหนี้ตามกำหนดเวลาได้ก็จะพยายามดำเนินการอื่นๆ เพื่อแก้ไขและเพื่อให้เป็นที่พอใจของเจ้าหนี้อยู่เสมอ ดังนั้น ลูกหนี้ประเภทนี้จึงเป็นลูกหนี้ที่มีการชำระเงินดี ได้รับวงเงินสินเชื่อในจำนวนสูงและสามารถเชื่อถือไว้วางใจได้ ควรจะปฏิบัติต่อลูกหนี้ระดับดีด้วยความสุภาพและให้ความเห็นอกเห็นใจ ในกรณีที่อาจผิดสัญญาไปบ้างจากความหลงลืมมากกว่าที่จะเกิดการขาดแคลนเงินทุน

1.1.1.2 ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงในระดับปานกลาง (the fair risk) คือลูกหนี้ซึ่งอาจจัดว่าเป็นลูกหนี้ที่ดีแต่มักจะจ่ายเงินช้า ความสามารถในการชำระหนี้อยู่ในระดับปานกลางและเป็นคนที่เต็มใจชำระหนี้สินอยู่เสมอ แต่จากการที่เกิดเหตุการณ์หรือความไม่ระมัดระวังรอบคอบบางประการขึ้นกับกิจการของลูกหนี้ โดยไม่สามารถควบคุมได้ ลูกหนี้จึงต้องเลื่อนกำหนดการชำระเงินออกไป ลูกหนี้ประเภทนี้ควรได้รับวงเงินสินเชื่อขนาดปานกลาง ควรปฏิบัติต่อลูกหนี้ระดับปานกลาง อย่างระมัดระวังและพิจารณาสาเหตุของการผิดสัญญาเสียก่อนที่จะใช้วิธีการเรียกร้องในสิทธิด้วยประการใดๆ ที่จะทำให้ลูกหนี้เกิดความระอวยและละเลยจะชำระหนี้ต่อไป การวางระบบเรียกเก็บหนี้สำหรับลูกหนี้ประเภทนี้ ควรจะมีช่วงระยะเวลาผ่อนสมควรระหว่างการส่งจดหมายทวงหนี้แบบต่อเนื่องแต่ละครั้ง

1.1.1.3 ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงในระดับต่ำ (the poor risk) คือลูกหนี้ซึ่งมีความสามารถและชื่อเสียงในการชำระหนี้ตามกำหนดเวลาเพียงพอที่จะได้รับอนุมัติสินเชื่อวงเงินไม่มากนักจำนวนหนึ่ง ลูกหนี้ประเภทนี้รวมทั้งลูกหนี้ซึ่งมีความสามารถชำระหนี้ได้อย่างเพียงพอ แต่ก็ไม่ได้เต็มใจกระทำเช่นนั้นจนกว่าจะถูกบังคับ ควรจะดำเนินการในระบบการเก็บหนี้อย่างรวดเร็วและเข้มงวด ควรเว้นช่วงระยะเวลาเพียงเล็กน้อย ในระหว่างการเตือนหรือทวงถามแต่ละครั้ง โดยพยายามหลีกเลี่ยงวิธีการรุนแรงจนกว่าจะแน่ใจว่าลูกหนี้ผิดสัญญา

1.1.2 จำแนกตามลักษณะการผิดสัญญา ในกรณีที่เป็ลลูกหนี้ซึ่งผิดสัญญา จะแบ่งเป็นลูกค้ำที่มีความสามารถและเต็มใจชำระหนี้ ลูกค้ำที่มีความสามารถแต่ไม่ชำระหนี้ ลูกค้ำที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้

1.1.3 จำแนกตามลักษณะการชำระเงิน โดยแยกเป็น เพื่อดึงดูดเงินสด ต้องการรับเงินสดตามระยะเวลา ลูกค้ำที่ชำระเงินตรงตามกำหนดเวลา ลูกค้ำที่ชำระช้าแต่เป็นลูกค้ำที่ดี ลูกค้ำที่ชำระเงินช้าแต่ไม่น่าไว้วางใจ และลูกค้ำที่ไม่สามารถชำระเงินทุน

1.2 ลักษณะของธุรกิจ (nature of business) เป็นปัจจัยหนึ่งที่น่ามาใช้พิจารณา กำหนดวิธีการและแนวปฏิบัติเพื่อเรียกเก็บหนี้ อันอาจเกิดจากความแตกต่างได้แก่ ประเภทของธุรกิจ วิธีการดำเนินงานด้านการขายสินค้าหรือบริการ ระดับรายได้ของลูกหนี้ ลูกหนี้ที่มีรายได้สูง มักจะได้รับการผ่อนผันชำระหนี้มากกว่าผู้มีรายได้ต่ำ เพราะการผิณัดโดยมากจะเกิดจากหลงลืม มากกว่าความไม่เต็มใจหรือไม่สามารถชำระหนี้

1.3 อัตรากำไรของกิจการ (margin of profit) ความสามารถในการหากำไรของธุรกิจเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการกำหนดระบบการเรียกเก็บหนี้ โดยทั่วไปแล้วกิจการมีอัตรากำไรจากการดำเนินงานสูงมากเท่าใด กิจการก็อาจจะผ่อนผันและลดการใช้นโยบายการเก็บหนี้อย่างเร่งรัดลงได้

1.4 ลักษณะการแข่งขัน (nature of competition) ลักษณะและความรุนแรงในการแข่งขันระหว่างธุรกิจย่อมเป็นสิ่งสำคัญในการพิจารณาอีกประการหนึ่ง ถ้าธุรกิจประสบการแข่งขันทางด้านราคาอย่างรุนแรง จะต้องพยายามลดต้นทุนต่างๆ ลงให้น้อยที่สุดที่จะทำได้ซึ่งรวมทั้งต้นทุนในการเรียกเก็บหนี้ด้วย

2. คุณลักษณะสำคัญของนโยบายการเรียกเก็บหนี้โดยทั่วไป ที่เป็นที่ยอมรับกัน ควรประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญๆ 3 ประการ คือ

2.1 ความพร้อมในการเรียกเก็บหนี้ตามกำหนดเวลา (promptness in collections) ทั้งนี้ เพื่อให้กิจการสามารถรักษาระดับเงินทุนหมุนเวียนไว้ให้เพียงพอที่จะชำระหนี้สินที่กิจการมีอยู่ การเรียกเก็บหนี้ได้ตามกำหนดเวลานี้ นอกจากจะทำให้ได้รับเงินเร็วขึ้นแล้ว ยังทำให้ลูกค้ำเห็นว่ากิจการเน้นความสำคัญในเรื่องนี้ ก็จะพยายามรักษาคำมั่นสัญญาอันจะเป็นการตัดปัญหาเกี่ยวกับหนี้สินค้างชำระสะสมด้วย

2.2 ความสม่ำเสมอในการเรียกเก็บหนี้ (regularity in collections) การที่จะพร้อมเก็บหนี้ได้ตามกำหนดเวลานั้นจะต้องมีความสม่ำเสมอในการเรียกเก็บหนี้เพราะลูกค้ำย่อมให้ความสนใจที่จะชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ที่ทวงถามอย่างสม่ำเสมอ สุภาพและตรงตามกำหนดเวลา

มากกว่า นอกจากนี้การเรียกเก็บหนี้อย่างสม่ำเสมอยังช่วยให้เห็นฐานะการเงินและสภาพกรณีต่างๆ ของลูกค้าได้ดีและทันต่อเหตุการณ์ด้วย

2.3 กำหนดระบบการเรียกเก็บหนี้ (systematization of collections) นับรวมตั้งแต่การวางแผน วิธีปฏิบัติ การปรับปรุงโครงสร้างให้เหมาะสมกับกรณี เช่น อาจกำหนดให้ใช้วิธีการปฏิบัติงานตามปกติอย่างสม่ำเสมอและมีระเบียบ แต่ต้องกำหนดวิธีการที่จะปฏิบัติต่อลูกหนี้ที่ผิดสัญญาให้เข้มงวดขึ้นเป็นระยะๆ จนกว่าจะได้รับชำระหนี้

2.4 วางนโยบายเรียกเก็บหนี้เฉพาะกรณีพิเศษ ในการดำเนินงานทั้งทางด้านอนุมัติสินเชื่อและการเรียกเก็บหนี้กิจการอาจประสบปัญหาที่ต้องการการพิจารณาเป็นพิเศษเพื่อวางแนวทางปฏิบัติเป็นกรณีไป ซึ่งได้แก่กรณีต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.4.1 การคิดดอกเบี้ยจากลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระ กรณีนี้ขึ้นกับจำนวนเงินและระยะเวลาที่ล่าช้าออกไป เพราะตามปกติกิจการจะไม่คิดดอกเบี้ยจากการเปิดบัญชี เพราะเป็นการค้างชำระในระยะสั้น แต่ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงข้อตกลงดังกล่าวก็มักจะมีการคิดดอกเบี้ยเพิ่มเข้าไป จะต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบเป็นลายลักษณ์อักษร หรืออธิบายให้ลูกค้าเข้าใจตั้งแต่แรก

2.4.2 การงดขายชั่วคราวเมื่อลูกหนี้ผิดสัญญา กรณีนี้เพื่อเร่งการเก็บหนี้ให้เร็วขึ้น กิจการอาจกำหนดว่าจะยังไม่ให้สินเชื่อต่อไปจนกว่าจะได้รับชำระส่วนที่ค้างอยู่เสียก่อน โดยกำหนดระยะเวลาผ่อนผันไว้ ซึ่งอาจเป็น 30 – 90 วัน

2.4.3 การรับชำระหนี้บางส่วน กรณีนี้ฝ่ายสินเชื่อมักจะยินยอมรับชำระหนี้บางส่วนและยังอาจแนะนำให้ลูกค้าแบ่งการชำระหนี้ออกเป็น 2 งวด หรือมากกว่านั้นในการดำเนินการดังกล่าว จะต้องอธิบายให้ลูกค้าเข้าใจว่าวิธีนี้เป็นกรณียกเว้นจากนโยบายทั่วไปของกิจการ

แนวทางปฏิบัติในการเรียกเก็บหนี้ ในการปฏิบัติงานด้านการเรียกเก็บหนี้ นั้นจะต้องหาวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นและอำนวยความสะดวกในการติดตามเรียกเก็บหนี้ นับตั้งแต่หนี้สินนั้นได้พวันกำหนดเวลาชำระเงินแล้วจนกระทั่งบรรลุผลขั้นสุดท้ายในแต่ละกรณี ดังนั้นความหมายของการเรียกเก็บหนี้ จะหมายถึงความพยายามที่ใช้ไปเพื่อให้ได้รับชำระเงินภายหลังที่หนี้สินนั้นพวันกำหนดชำระเงินมาแล้ว และเพื่อให้งานด้านการเรียกเก็บหนี้ของฝ่ายสินเชื่อบรรลุเป้าหมาย จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงระบบการติดตามบัญชีลูกหนี้ที่ดีและมีประสิทธิภาพเสียก่อน ซึ่งระบบดังกล่าวจะประกอบด้วย วิธีการรวบรวมและบันทึกรายการลูกหนี้ ดังต่อไปนี้

1. การวางระบบการติดตามบัญชีของฝ่ายเรียกเก็บหนี้ (collecting follow up system) ประกอบด้วย

- 1.1 การจัดทำบแบกอายุลูกหนี้ (aging account)
- 1.2 การติดตามบัญชีลูกหนี้จากบันทึกทางการบัญชี (ledger plan)
- 1.3 ระบบบัตรเตือนความจำ (card tickler system)
2. ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานเรียกเก็บหนี้ แบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอนคือ
 - 2.1 การเตือนความจำของลูกค้า (reminder stage)
 - 2.2 การติดตามทวงหนี้ (follow-up stage)
 - 2.3 การทวงหนี้โดยพนักงานของกิจการ (follow-up by personal calls)
3. การใช้วิธีการรุนแรง (drastic stage) เช่น การเรียกเก็บหนี้โดยทนายความ (collection by an attorney)

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมาย

Best (1971: 750 อ้างใน ไพรัช สุขสงญาติ, 2542: 6) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกทางด้านความเชื่อ และความรู้สึกของแต่ละบุคคลโดยการพูด

Good (1973: 338 อ้างใน ไพรัช สุขสงญาติ, 2542: 6) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การเชื่อมความคิด หรือการลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจบอกกล่าวได้ถูกต้องหรือไม่

Shaw and Wright (1976: 320 อ้างใน ไพรัช สุขสงญาติ, 2542: 6) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออก ซึ่งการตัดสินใจจากการประมาณค่า หรือทัศนะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ และความคิดเห็นโดยอาศัยความรู้ที่มีอยู่

บุญธรรม คำพอ (2520: 72) สรุปไว้ว่า ความคิดเห็นของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคลอีกด้วย ซึ่งคุณสมบัติประจำตัวบางอย่าง เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ ที่ทำให้บุคคลและกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะพื้นฐานความรู้อันเป็นกระบวนการสังคมที่ที่ได้รับการศึกษา เป็นเวลาหลายปี จะเป็นรากฐานก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ

เรืองเวทย์ แสงรัตน (2520: 20) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ด้วยการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้อาจได้รับการยอมรับหรือการปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้

สุชา จันทรเอม และ สุรางค์ จันทรเอม (2520: 104) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ เราไม่สามารถแยกความคิดเห็นและทัศนคติออกจากกันได้ เพราะความคิดเห็นมีลักษณะคล้ายทัศนคติ แต่ความคิดเห็นนั้นแตกต่างจากทัศนคติตรงที่ทัศนคติเป็นความพร้อมทางด้านจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อาจแสดงออกมาได้ทั้งคำพูด และการกระทำ ทัศนคติไม่เหมือนกับความคิดเห็นตรงที่ไม่ใช่สิ่งเร้าที่จะแสดงออกมามีได้อย่างเปิดเผย เพื่อตอบสนองอย่างตรง ๆ และลักษณะของความคิดเห็นไม่ลึกซึ้งเหมือนกับทัศนคติ

กฤษฎี มหาวิรุฬห์ (2531: 37) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่อยู่บนความแน่นอน หรือความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจ บุคคลจะแสดงออกโดยมีข้ออ้างหรือการแสดงเหตุผลสนับสนุนหรือปกป้องความคิดเห็นนั้น ความคิดเห็นบางอย่างเป็นผลการแปลความหมายของข้อเท็จจริง ซึ่งเกิดขึ้นกับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคล เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพแวดล้อม ฯลฯ และมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ การแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับ หรือการปฏิเสธจากคนอื่นได้

จากคำจำกัดความต่าง ๆ เหล่านี้ จึงสรุปได้ว่า ความคิดเห็นคือ การแสดงออกทางด้านความเชื่อ และความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะเป็นการพูดหรือการเขียนก็ได้ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ รวมถึงสภาพแวดล้อม ก็มีส่วนทำให้การแสดงความคิดเห็น สามารถแสดงออกทั้งทางบวกหรือทางลบก็ได้

ความสำคัญของความคิดเห็น

การสำรวจความคิดเห็น เป็นการศึกษารูสึกของบุคคล กลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใด ๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน เพราะจะทำให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และความพอใจของผู้เข้าร่วมงาน

วิธีวัดความคิดเห็น

การวัดความคิดเห็นโดยทั่วไป ต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่ถูกสิ่งเร้าและมีการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาเป็นระดับสูง ต่ำ มาก น้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้นโดยมากจะใช้การตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ที่จะตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถาม การใช้แบบสอบถามวัดความคิดเห็น จะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ แบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวของ Likert ซึ่งนำนักความคิดเห็นมี 5

ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าจะเป็นปฏิฐาน (positive) หรือนิเสธ (negative) (ไพรัช สุขสงญาติ, 2542: 10)

สิ่งที่มีอิทธิพลทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน

1. การอบรมของครอบครัว อิทธิพลของครอบครัวมีมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ เพราะครอบครัวเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดู และบ่มเพาะลักษณะนิสัยของบุคคล
2. กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง บุคคลเมื่ออยู่ในกลุ่มใด สังคมใด ก็จะมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกับกลุ่มและสังคมนั้น ๆ กลุ่มเป็นส่วนผลักดันให้บุคคลเกิดการเรียนรู้โดยตรง
3. การศึกษา ระดับการศึกษามีอิทธิพลมากต่อการแสดงความคิดเห็น เพราะเป็นสถาบันในการจัดประสบการณ์ให้กับบุคคล
4. สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล เพราะจะเป็นสื่อในการสร้างความคิดเห็นทั้งทางด้านบวกและด้านลบ

ในการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่าง ๆ ส่วนมากจะใช้วิธีแบบวิจัยตลาด ได้แก่ การซักถาม สอบถาม บันทึกรวบรวมข้อมูล ซึ่ง Best (1971: 179 อ้างใน ไพรัช สุขสงญาติ, 2542: 34) สรุปได้ว่าวิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็น คือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นไร แล้วจะสามารถทำตามความคิดเห็นเหล่านั้นได้ หรือในการวางนโยบายใด ๆ ก็ตาม ความคิดเห็นที่วัดออกมาได้จะทำให้ผู้บริหารเห็นสมควร หรือตัดสินใจที่จะดำเนินตามนโยบายหรือล้มเลิกนโยบาย

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิรัช ชีพสมทรง (2539: 2 - 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารเงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมสหกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์มีความต้องการกู้ยืมเงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมการสหกรณ์แต่ละปีมีจำนวนมาก แต่ปริมาณเงินทุนมีจำกัด จึงเป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารเงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมการสหกรณ์ ต้องทำงานอย่างละเอียดรอบคอบเพื่อพิจารณาแผนงาน/โครงการรายงานขอู้เงินให้แก่ สหกรณ์ที่มีความเดือดร้อนเงินทุนอย่างแท้จริงซึ่งหลักเกณฑ์การพิจารณากำหนดไว้ 5 องค์ประกอบ คือแผนงาน/โครงการเมื่อวิเคราะห์แล้วต้องเป็นไปได้ น่าเชื่อถือ สหกรณ์มีประวัติการชำระหนี้ดี เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เสนอความเห็น

รับรองความปลอดภัยของการกู้เงิน เหตุผลและความสำเร็จเหมาะสมกับการกู้ยืมและประโยชน์การ
ใช้เงินกู้เกิดกับสมาชิกสหกรณ์โดยตรง การพิจารณารายงานการขอกู้ หวั่นใจสำคัญอยู่ที่แผนงานหรือ
โครงการส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์จะต้องให้ความช่วยเหลือในการจัดทำ

ปัญหาจากการบริหารเงินทุนฯ การเสนอแผนงาน/โครงการขาดความชัดเจน ขาด
ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิเคราะห์ไม่มีการตรวจสอบเอกสารจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ เอกสารไม่
ครบถ้วน การจัดพิมพ์เอกสารที่ผิดพลาดบ่อยเป็นเหตุให้การเบิกจ่ายล่าช้า ขาดการติดตาม
ประเมินผลการใช้เงินกู้อย่างจริงจังเพราะทัศนคติของเจ้าหน้าที่ในภูมิภาคมองว่า การติดตาม
ประเมินผลการใช้เงินกู้คือหน้าที่ของส่วนกลางทำให้สหกรณ์ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์และไม่เกิด
ประโยชน์อย่างแท้จริง

จันทร์ศรี สมวิลาส (2536: ง) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อ
การเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ ตัวแปรที่นำมาศึกษาคือ
วงเงินกู้ ขนาดของฟาร์ม ปริมาณหนี้สินในระบบสหกรณ์ ปริมาณหนี้สินนอกระบบสหกรณ์
จำนวนเงินกู้ การใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์ การทวงถามหนี้ของสหกรณ์ มูลค่าหลักประกัน
สินเชื่อ ปัญหาการขาดทุนในกิจการฟาร์ม ความไม่แน่นอนในรายได้ฟาร์มและความรับผิดชอบของ
สมาชิก

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการชำระคืน
สินเชื่อการเกษตร พบว่า ปริมาณหนี้สินในระบบสหกรณ์มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการชำระ
สินเชื่อการเกษตร หมายความว่าสมาชิกสหกรณ์มีปริมาณหนี้สินกับสหกรณ์มากจะชำระคืนสินเชื่อ
ให้กับสหกรณ์น้อย ดังนั้น การพิจารณาการให้กู้เงินต้องกระทำอย่างรอบคอบและพิจารณาความ
จำเป็นในการใช้เงินในกิจการฟาร์มอย่างแท้จริง เพื่อลดปัญหาการกู้ยืมเงินเกินความจำเป็น

ปัญหาและความต้องการของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร คือ การให้บริการของ
สหกรณ์ล่าช้า อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์สูงเกินไปและผลผลิตของสมาชิกไม่มีตลาดรองรับที่
แน่นอน

ระวีวรรณ เกตุขาว (2542: 3 - 5) ศึกษาการใช้เงินทุนหมุนเวียน ส่งเสริมการ
สหกรณ์ของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดนครศรีธรรมราช จากการศึกษาพบว่า แหล่งเงินทุน
ของสหกรณ์ส่วนใหญ่กู้จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยเฉพาะสหกรณ์กองทุนสวนยาง การนำเงินกู้
ไปใช้ส่วนใหญ่ตรงตามวัตถุประสงค์ การชำระคืนตรงตามกำหนดเวลา ส่วนสหกรณ์ที่ผิดสัญญา
สาเหตุเพราะสหกรณ์ประสบภาวะขาดทุนและนำเงินทุนหมุนเวียนไปทำธุรกิจต่อ ในการกู้เงิน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ให้คำแนะนำติดตาม ตรวจสอบ ควบคุมการใช้เงินกู้เป็นส่วนใหญ่ ส่วนปัญหาการกู้เงินและการใช้เงินกู้ประสบปัญหาคือขึ้นตอนมาก ไม่เข้าใจขั้นตอนการขอกู้เงินและสาเหตุส่วนใหญ่ที่สหกรณ์ได้รับเงินกู้ไม่ทันตามความต้องการเนื่องจาก การจัดทำเอกสาร ไม่ถูกต้อง คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ทำงานล่าช้า

สถาพร ดวงวิไล (2543: (3) – (4)) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการชำระหนี้คืนเงินกู้ของสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของสมาชิก ธ.ก.ส. ที่มีความสามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด และสมาชิกที่ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด และศึกษาปัญหาอุปสรรคในการชำระคืนเงินกู้ ธ.ก.ส. สาขาอำเภอบ้านเขว้า พบว่า การชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกขึ้นอยู่กับแหล่งเงินกู้ของสมาชิก(สหกรณ์การเกษตร,เงินกู้ธนาคาร) การนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ร้อยละ 70 ส่วนด้านทัศนคติของสมาชิกทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน ด้านปัญหาอุปสรรคในการชำระคืนเงิน ได้แก่ ผลผลิตได้น้อย ขาดความรู้ความชำนาญในอาชีพ ขาดเครื่องทุ่นแรงในการผลิต สมาชิกในกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือ

ชาญวิทย์ เชื้อไสย (2545: (3) – (4)) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่ริม จำกัด เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก สหกรณ์พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก คือ รายได้รวม รายจ่ายรวม มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ในทิศทางที่ต่างกัน หนี้สินมีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้พบว่า การใช้สินเชื่อบริษัทและกู้ยืมและการเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้

สกนธ์ อาภรณ์ (2547) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. 2536: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการชำระหนี้คืนของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. 2536 และศึกษาความคิดเห็นของลูกหนี้เกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ จำนวนแรงงานในครัวเรือน ลักษณะการถือครองที่ดิน ขนาดการถือครองที่ดิน รายได้การเกษตรสุทธิ รายได้นอกการเกษตร ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน รายได้สุทธิของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการชำระหนี้ของลูกหนี้ ปัจจัย

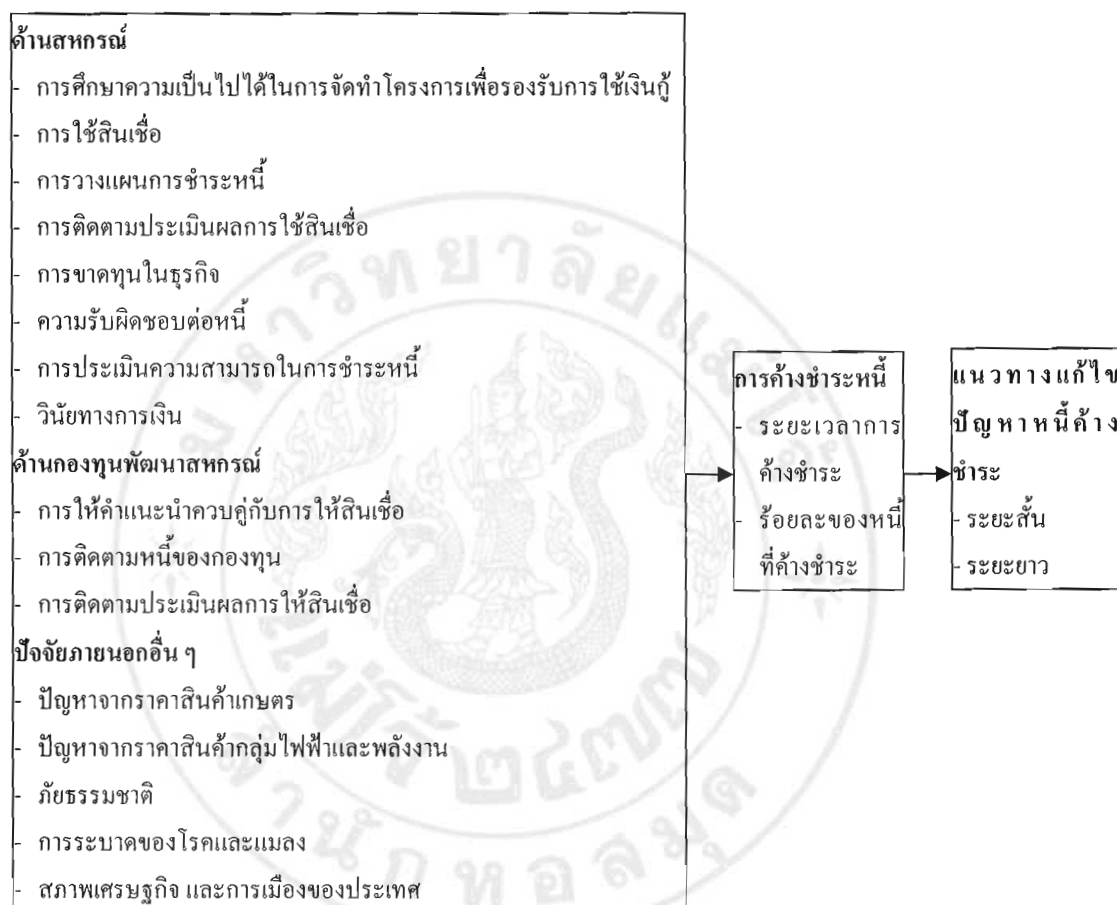
ทางสังคม ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การมีตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ การรับข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการชำระหนี้ของลูกหนี้ นอกจากนี้ ลูกหนี้มีความเห็นว่า ควรปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนดังกล่าว เกี่ยวกับการคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ระยะเวลาที่กำหนดให้ชำระหนี้คืน ความรวดเร็วในการอนุมัติค่าของกู้ และขั้นตอนการยื่นคำร้องขอเงิน

ภาคสรุป

จากการตรวจเอกสาร ทำให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจทฤษฎีและแนวคิดที่จะนำมาใช้ในการศึกษาปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ของกองทุน เนื่องจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์มีหน้าที่ในการให้การส่งเสริมสนับสนุนทางการเงินแก่สหกรณ์ แต่กองทุนยังมีเงินทุนจำกัด ดังนั้นหากสหกรณ์การเกษตรซึ่งเป็นสหกรณ์ที่กู้เงินจากกองทุนมากที่สุดผิดนัดชำระหนี้เงินกองทุนจะทำให้สหกรณ์ประเภทอื่น ๆ หรือสหกรณ์การเกษตรที่ยังไม่ได้รับเงินกู้ไม่มีโอกาสได้รับเงินกู้ดังกล่าว ซึ่งการศึกษาปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์จะศึกษาสหกรณ์การเกษตรที่ผิดนัดชำระหนี้ โดยสอบถามความคิดเห็นคณะกรรมการและฝ่ายจัดการในปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกอื่นๆ สำหรับการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้กองทุนจะศึกษาปัจจัยทั้ง 3 ด้านเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยด้านใดเป็นปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์การเกษตร พร้อมกันนี้เพื่อให้การบริหารเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด การศึกษาปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์การเกษตรที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ จะนำไปสู่แนวทางแก้ไขเพื่อให้เกิดประโยชน์และเกิดประสิทธิภาพทั้งสมาชิก สหกรณ์ และกองทุนพัฒนาสหกรณ์ และในการศึกษาครั้งนี้ได้สรุปกรอบแนวคิดของการศึกษาดังแสดงในภาพ 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาปัญหาหนี้ค้ำชำระกองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร มีกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. ปัจจัยด้านสหกรณ์มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้
2. ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้
3. ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์การเกษตรที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ได้กำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

สหกรณ์การเกษตรที่ผิคนัดชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2549

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ มีประชากรที่ต้องการศึกษา คือ สหกรณ์การเกษตรที่ผิคนัดชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 466 สหกรณ์ โดยศึกษาคณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการระดับบริหาร

การสุ่มตัวอย่าง

1. สหกรณ์การเกษตรที่ค้างชำระเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2549 จำนวน 466 แห่ง จะทำการสุ่มตัวอย่าง 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหาขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมจากประชากรทั้งหมด โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1973: 24) ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.10 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนสหกรณ์การเกษตรที่ผิคนัดชำระหนี้กองทุน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549 จำนวน 466 แห่ง

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิด (โดยกำหนดให้เท่ากับ 0.10)

แทนค่าตามสูตร ได้ดังนี้

สหกรณ์การเกษตรที่ผิคนัดชำระหนี้

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{466}{1 + 466(0.10)^2} \\
 &= \frac{466}{5.66} \\
 &\sim 82.33 \text{ แห่ง โดยจะทำการเก็บตัวอย่าง 85 แห่ง}
 \end{aligned}$$

ขั้นตอนที่ 2 หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตรดังนี้ (สุวรรณา ชูโชติ, 2544: 12)

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชั้น}}{\text{จำนวนประชากร}}$$

แทนค่าตามสูตร ได้ดังนี้

$$\text{ลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม} = \frac{85 \times 287}{466} \sim 52 \text{ แห่ง}$$

$$\text{ลูกหนี้ขอผ่อนผัน} = \frac{85 \times 12}{466} \sim 2 \text{ แห่ง}$$

$$\text{ลูกหนี้ปรับโครงสร้าง} = \frac{85 \times 7}{466} \sim 1 \text{ แห่ง}$$

$$\text{ลูกหนี้ดำเนินคดี} = \frac{85 \times 141}{466} \sim 26 \text{ แห่ง}$$

$$\text{ลูกหนี้ขอตัดหนี้สูญ} = \frac{85 \times 19}{466} \sim 4 \text{ แห่ง}$$

จากสูตรที่คำนวณได้ตัวอย่างลูกหนี้สหกรณ์การเกษตรประเภทอยู่ระหว่าง ติดตาม จำนวน 52 แห่ง ลูกหนี้สหกรณ์การเกษตรประเภทขอผ่อนผัน จำนวน 2 แห่ง ลูกหนี้สหกรณ์การเกษตรประเภทปรับโครงสร้าง จำนวน 1 แห่ง ลูกหนี้สหกรณ์การเกษตรประเภทดำเนินคดี จำนวน 26 แห่ง และลูกหนี้สหกรณ์การเกษตรประเภทขอตัดหนี้สูญ จำนวน 4 แห่ง รวมทั้งสิ้น 85 แห่ง (ตาราง 7)

ตาราง 7 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทลูกหนี้	สหกรณ์การเกษตรที่ผิคนัดชำระหนี้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์		
	จำนวน (แห่ง)	กลุ่มตัวอย่าง (แห่ง)	จำนวนตัวอย่าง (ราย)
ลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม	287	52	104
ลูกหนี้ขอผ่อนผัน	12	2	4
ลูกหนี้ปรับโครงสร้าง	7	1	2
ลูกหนี้ดำเนินคดี	141	26	52
ลูกหนี้เสนอขอตัดหนี้สูญ	19	4	8
รวม	466	85	170

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วนทั้งหมดแล้วจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) จากจำนวนตัวอย่างสหกรณ์การเกษตรตามประเภทลูกหนี้ผิคนัดตามที่คำนวณได้ในขั้นตอนที่ 2 โดยใช้วิธีจับฉลากแบบไม่ใส่คืน โดยการเขียนรายชื่อสหกรณ์การเกษตรที่เป็นลูกหนี้ผิคนัดทุกประเภท แล้วจับฉลากแบบไม่ใส่คืนจนครบจำนวนที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 4 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จะทำการสอบถามคณะกรรมการดำเนินการ จำนวน 1 คน และฝ่ายจัดการระดับบริหาร จำนวน 1 คน จากสหกรณ์ 85 แห่ง ฉะนั้น กลุ่มตัวอย่างจะมีจำนวนทั้งสิ้น 170 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษาทฤษฎีแนวความคิด เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอบถาม คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการระดับบริหารของสหกรณ์ ซึ่งมีทั้งคำถามปลายเปิด (Open - ended question) และคำถามปลายปิด (Close - ended question) ดังนี้

แบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งและระยะเวลาดำรงตำแหน่งในสหกรณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์ ประกอบด้วย ระยะเวลาในการก่อตั้งสหกรณ์
ทุนดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง จำนวนสมาชิก และปริมาณธุรกิจ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและการค้างชำระหนี้ ประกอบด้วย จำนวนสัญญา
สัญญาที่ค้างชำระ วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม หนี้ค้างชำระ ต้นเงินค้างชำระ ดอกเบี้ยค้างชำระ
ระยะเวลาค้างชำระเงินกู้

ส่วนที่ 4 ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์การเกษตรที่ได้รับ
เงินกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ประกอบด้วยปัจจัย 3 ด้าน คือ ด้านสหกรณ์ ด้านกองทุน
พัฒนาสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกอื่นๆ

ส่วนที่ 5 แนวทางการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ ระยะสั้นและระยะยาว

การทดสอบแบบสอบถาม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
และทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้
(Reliability) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวัดสิ่งที่ต้องการศึกษาดังนี้

1. ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยจะนำไปให้คณะกรรมการ
ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณา แนะนำ และปรับปรุงแก้ไข
2. ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้วิจัยจะได้นำแบบสอบถามที่
ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาไปทดสอบกับบุคลากรที่
มีในกลุ่มประชากรเป้าหมาย จำนวน 20 คน เพื่อความเชื่อถือได้ของความสอดคล้องภายใน โดยการ
นำผลการทดสอบมาหาค่าสัมประสิทธิ์ α (α Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) (ประคอง
กรรมสูตร, 2538: 78) มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right]$$

โดย n = จำนวนคำถามในแบบทดสอบ
 s_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 s_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนผู้ถูกทดสอบทั้งหมด

ซึ่งหากผลการทดสอบ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ α เกินกว่า 0.80 ขึ้นไปจะถือว่า
แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์เชื่อถือได้

จากผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ α ได้ค่า ค่าสัมประสิทธิ์ $\alpha = 0.9296$ ฉะนั้นจึง
ถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์เชื่อถือได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมโดยการใช้อย่างแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการระดับผู้บริหารของสหกรณ์การเกษตร

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสาร สิ่งพิมพ์ หรือหนังสือและรายงานต่างๆ ของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตร และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรที่ผิคนัดชำระหนี้เงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ข้อมูลเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ งานวิจัยเกี่ยวกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ รายงานผลการอนุมัติเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ รายงานสหกรณ์ลูกหนี้ผิคนัดกองทุนพัฒนาสหกรณ์ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสินเชื่อ การจัดการเรียกเก็บหนี้ การบริหารจัดการหนี้ค้างชำระ และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาได้ทั้งหมด เมื่อผ่านการตรวจสอบแล้วจะถูกนำมาจัดระเบียบและประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package For Social Sciences: SPSS/PC) จากนั้นจะนำไปวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และเชิงคุณภาพ โดยจะดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา Descriptive Statistics ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและการค้างชำระหนี้ แนวทางการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบตารางและการพรรณนาประกอบ

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative method) โดยใช้สถิติวิเคราะห์

2.1 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการระดับบริหารในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์การเกษตรที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ โดยใช้สูตรการคำนวณค่าน้ำหนักเฉลี่ย (Weight Mean Score: WMS) อัตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของ Likert แบ่งตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและ

สาเหตุการค้างชำระหนี้ โดยกำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ ระดับค่าคะแนนจากมากไปหาน้อย คือ 5 4 3 2 1 แทนคำตอบระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย ระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ แล้วนำคะแนนมาคำนวณหาค่าน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย (Weight Mean Score: WMS) ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ตามแบบของ Likert (Thanupon, 1986: 29) ดังนี้

$$WMS = \frac{5 f_1 + 4 f_2 + 3 f_3 + 2 f_4 + 1 f_5}{TNR}$$

โดยที่ WMS = ค่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้

f_1 = จำนวนความถี่ที่ระบุปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ ในระดับมากที่สุด

f_2 = จำนวนความถี่ที่ระบุปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ในระดับมาก

f_3 = จำนวนความถี่ที่ระบุปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ ในระดับปานกลาง

f_4 = จำนวนความถี่ที่ระบุปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ ในระดับน้อย

f_5 = จำนวนความถี่ที่ระบุปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ ในระดับน้อยที่สุด

TNR = จำนวนข้อทั้งหมด

ในการแปลผลตามการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยการหาอันตรภาคชั้นซึ่งคำนวณจากสูตร ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546: 59)

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น ระดับความคิดเห็น จะมีคะแนนเฉลี่ยดังนี้ (กัลยา วาณิชบัญชา, 2546: 60)

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 – 1.80	ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ ในระดับน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ ในระดับน้อย
2.61 – 3.40	ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ ในระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ ในระดับมาก
4.21 – 5.00	ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ ในระดับมากที่สุด

2.2 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการค้างชำระหนี้ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่อยู่ในระดับเรียงอันดับขึ้นไป (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2543: 45)

โดยกำหนดสมมติฐานเพื่อการทดสอบ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสภกรรมการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้
2. ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้
3. ปัจจัยภายนอกอื่น มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้

บทที่ 4

ผลการวิจัย และวิจารณ์

การศึกษาเรื่อง ปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์
การเกษตร แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์
- ส่วนที่ 4 ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์
- ส่วนที่ 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้านกองทุน
พัฒนาสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกกับการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์
- ส่วนที่ 6 แนวทางการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการระดับบริหาร
ของสหกรณ์การเกษตรที่ค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ จำนวน 85 แห่ง รวมทั้งสิ้น 170 ราย
ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งสิ้น 168 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.8 จากตาราง 8 แสดง
จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

เพศ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 112 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.7 และ
เพศหญิง จำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3

อายุ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ ระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.3
รองลงมาคือ 31 – 40 ปี จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.8 และ ระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 38 ราย
คิดเป็นร้อยละ 22.6 และ ระหว่าง 21 – 30 ปี จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.1 และ 61 ปีขึ้นไป
จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.1 เฉลี่ยแล้วมีอายุ 45.20 ปี สูงสุด 68 ปี และต่ำสุด 26 ปี

สถานภาพการสมรส

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สมรสแล้ว จำนวน 139 ราย คิดเป็นร้อยละ 82.7
รองลงมาคือ โสด จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.1 และ หม้าย จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.2

ระดับการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.2 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.8 และ ประถมศึกษา จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรืออนุปริญญา จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.3 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.1 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.8 และ นครธรรมชั้นเอก จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.2

ตำแหน่งและระยะเวลาดำรงตำแหน่งในสหกรณ์

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นกรรมการมาแล้ว เกิน 1 ปี ไม่เกิน 3 ปี จำนวน 53 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.1 รองลงมาคือ เกิน 3 ปี ไม่เกิน 5 ปี จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.9 ดำรงตำแหน่งไม่ถึง 1 ปี จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 และดำรงตำแหน่งมาแล้ว เกิน 5 ปี ไม่เกิน 7 ปี จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.4 เหลือแล้วคณะกรรมการมีประสบการณ์ในการเป็นกรรมการมาแล้ว 2.38 ปี สูงสุด 6 ปี 5 เดือน และต่ำสุด 1 เดือน

สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นฝ่ายจัดการ ทำงานมาแล้ว เกิน 1 ปี ไม่เกิน 3 ปี จำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาคือ ไม่ถึง 1 ปี จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.0 ทำงานมาแล้ว เกิน 3 ปี ไม่เกิน 5 ปี จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.7 ทำงานมาแล้ว เกิน 9 ปี ขึ้นไป จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.1 ทำงานมาแล้ว เกิน 5 ปี ไม่เกิน 7 ปี จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.8 และ เกิน 7 ปี ไม่เกิน 9 ปี จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.4 ฝ่ายจัดการทำงานมาแล้ว ประมาณ 3 ปี สูงสุด 25 ปี 6 เดือน และ ต่ำสุด 2 เดือน

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n=168)	ร้อยละ	ค่าสถิติ
เพศ			
ชาย	112	66.7	
หญิง	56	33.3	

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n=168)	ร้อยละ	ค่าสถิติ
อายุ (ปี)			
21 – 30	17	10.1	Mean = 45.20 ปี
31 – 40	40	23.8	S.D. = 10.193
41 – 50	61	36.3	Min. = 26 ปี
51 – 60	38	22.6	Max. = 68 ปี
61 ขึ้นไป	12	7.1	
สถานภาพการสมรส			
โสด	22	13.1	
สมรส	139	82.7	
หม้าย	7	4.2	
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	28	16.7	
ม.ต้น (ม.1-ม.3)	22	13.1	
ม.ปลาย (ม.4-ม.6) /ปวช.	40	23.8	
ปวส./อนุปริญญา	24	14.3	
ปริญญาตรี	49	29.2	
สูงกว่าปริญญาตรี	3	1.8	
นักธรรมชั้นเอก	2	1.2	
ดำรงตำแหน่ง			
กรรมการ	84	50.0	
ฝ่ายจัดการ	84	50.0	
ประสบการณ์การเป็นกรรมการสหกรณ์ (ปี)*			
ไม่ถึง 1	14	16.7	Mean = 2.38 ปี
เกิน 1 ไม่เกิน 3	53	63.1	S.D. = 1.287
เกิน 3 ไม่เกิน 5	15	17.9	Min. = 0.08 ปี
เกิน 5 ไม่เกิน 7	2	2.4	Max. = 6.42 ปี

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n=168)	ร้อยละ	ค่าสถิติ
ระยะเวลาดำรงตำแหน่งของฝ่ายจัดการ (ปี)			
ไม่ถึง 1	16	19.0	Mean = 4.67 ปี
เกิน 1 ไม่เกิน 3	37	44.0	Median = 3.00 ปี
เกิน 3 ไม่เกิน 5	14	16.7	S.D. = 5.977
เกิน 5 ไม่เกิน 7	4	4.8	Min. = 0.20 ปี
เกิน 7 ไม่เกิน 9	2	2.4	Max. = 25.50 ปี
เกิน 9 ขึ้นไป	11	13.1	

หมายเหตุ ในการดำรงตำแหน่งของกรรมการ อาจจะมีหลายวาระ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์

ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานของสหกรณ์การเกษตรที่ผิมนัดชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ประกอบด้วย ทุนดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ทุนเรือนหุ้น จำนวนสมาชิก ประเภทการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ และปริมาณธุรกิจ

จากตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละของขนาดสหกรณ์จำแนกตามประเภทลูกหนี้ค้างชำระ พบว่า

ขนาดสหกรณ์ และประเภทลูกหนี้

สหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระขนาดใหญ่มาก ส่วนใหญ่จะเป็นลูกหนี้ประเภทลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.2 รองลงมาคือ ลูกหนี้ประเภทลูกหนี้ดำเนินคดี คิดเป็นร้อยละ 26.1 และ ลูกหนี้ประเภทลูกหนี้ปรับโครงสร้าง คิดเป็นร้อยละ 8.7

สหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่จะเป็นลูกหนี้ประเภทลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือ ลูกหนี้ประเภทลูกหนี้ดำเนินคดี คิดเป็นร้อยละ 20.0 และ ลูกหนี้ประเภทลูกหนี้เสนอขอตัดหนี้สูญ คิดเป็นร้อยละ 13.3

สหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระขนาดกลาง ส่วนใหญ่จะเป็นลูกหนี้ประเภทลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม และลูกหนี้ประเภทลูกหนี้ดำเนินคดีมากที่สุด จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 47.1 และ ลูกหนี้ประเภทลูกหนี้เสนอขอตัดหนี้สูญ คิดเป็นร้อยละ 5.9

สหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระขนาดเล็ก ส่วนใหญ่จะเป็นลูกหนี้ประเภทลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.7 รองลงมาคือ ลูกหนี้ประเภทลูกหนี้ดำเนินคดี คิดเป็นร้อยละ 17.0 และ ลูกหนี้ประเภทลูกหนี้ขอผ่อนผัน คิดเป็นร้อยละ 4.3

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของขนาดสหกรณ์จำแนกตามประเภทลูกหนี้

ประเภทลูกหนี้	ขนาดสหกรณ์								รวม	
	เล็ก		กลาง		ใหญ่		ใหญ่มาก			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
อยู่ระหว่างติดตาม	37	78.7	32	47.1	20	66.7	15	65.2	104	61.9
ขอผ่อนผัน	2	4.3	-	-	-	-	-	-	2	1.2
ปรับโครงสร้าง	-	-	-	-	-	-	2	8.7	2	1.2
ดำเนินคดี	8	17.0	32	47.1	6	20.0	6	26.1	52	31.0
เสนอขอตัดหนี้สูญ	-	-	4	5.9	4	13.3	-	-	8	4.8
รวม	47	100.0	68	100.0	30	100.0	23	100.0	168	100.0

จากสหกรณ์ทั้งสิ้น 85 แห่ง เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก 24 แห่ง สหกรณ์ขนาดกลาง 34 แห่ง สหกรณ์ขนาดใหญ่ 15 แห่ง และสหกรณ์ใหญ่มาก 12 แห่ง โดย

สหกรณ์ขนาดเล็กเป็นลูกหนี้ประเภทอยู่ระหว่างติดตาม 19 แห่ง ขอผ่อนผัน 1 แห่ง ลูกหนี้ดำเนินคดี 4 แห่ง

สหกรณ์ขนาดกลาง เป็นลูกหนี้ประเภทอยู่ระหว่างติดตาม 16 แห่ง ลูกหนี้ดำเนินคดี 16 แห่ง และลูกหนี้เสนอขอตัดหนี้สูญ 2 แห่ง

สหกรณ์ขนาดใหญ่ เป็นลูกหนี้ประเภทอยู่ระหว่างติดตาม 10 แห่ง ลูกหนี้ดำเนินคดี 3 แห่ง และลูกหนี้เสนอขอตัดหนี้สูญ 2 แห่ง

สหกรณ์ใหญ่มาก เป็นลูกหนี้ประเภทอยู่ระหว่างติดตาม 8 แห่ง ลูกหนี้ปรับโครงสร้าง 1 แห่ง และลูกหนี้ดำเนินคดี 3 แห่ง

จากตาราง 10 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์ พบว่า

ระยะเวลาในการก่อตั้งสหกรณ์

สหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระส่วนใหญ่ก่อตั้งมาแล้ว 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.7 รองลงมาคือ 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 29.8 ก่อตั้งมาแล้ว 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.8 ก่อตั้งมาแล้วไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.7 และ 16 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.0 เฉลี่ยสหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ตั้งมาแล้วประมาณ 6 ปี สูงสุด 40 ปี และต่ำสุด 3 ปี

ทุนดำเนินงาน

สหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระส่วนใหญ่มีทุนดำเนินงาน ไม่เกิน 500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.1 รองลงมาคือ 2,500,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 26.8 มีทุนดำเนินงาน 500,001 - 1,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.0 มีทุนดำเนินงาน 1,000,001 - 1,500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.9 และมีทุนดำเนินงาน 2,000,001 - 2,500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.2 ซึ่งเฉลี่ยแล้วสหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระกองทุนพัฒนาสหกรณ์ มีทุนดำเนินงานประมาณ 613,640.00 บาท สูงสุด 528,619,680.84 บาท และต่ำสุด 54,000.00 บาท

ผลการดำเนินงาน

สหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระมีผลการดำเนินงานขาดทุน คิดเป็นร้อยละ 56.5 มีผลกำไร คิดเป็นร้อยละ 43.5 โดย

สหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระที่มีกำไรจากการดำเนินงานส่วนใหญ่มีกำไร ไม่เกิน 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.9 รองลงมาคือ ระหว่าง 50,001 - 100,000 บาท กับ 200,001 บาทขึ้นไป จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 17.8 และ ระหว่าง 100,001 - 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.5 ซึ่งสหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระที่มีกำไรจากการดำเนินงานมีกำไรประมาณ 18,222.94 บาท สูงสุด 1,676,571.83 บาท และต่ำสุด 3,557.58 บาท

สำหรับสหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระที่ขาดทุนจากการดำเนินงาน ขาดทุนไม่เกิน 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมาคือ 800,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 43.1 ระหว่าง 200,001 - 400,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.4 และ ระหว่าง 600,001 - 800,000 คิดเป็นร้อยละ 4.2 ดังนั้นสหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระมีผลขาดทุนประมาณ 314,814.00 บาท สูงสุด 27,284,818.16 บาท ต่ำสุด 6,071.32 บาท

ทุนเรือนหุ้น

สหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระส่วนใหญ่มีทุนเรือนหุ้น ไม่เกิน 500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมาคือ 2,000,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 19.6 ระหว่าง 500,001 - 1,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.0 ระหว่าง 1,000,000 - 1,500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.7 และ 1,500,001 -

2,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.4 ซึ่งสหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระมีทุนเรือนหุ้นประมาณ 484,020.00 บาท สูงสุด 59,865,220.00 บาท และต่ำสุด 50,000.00 บาท

ทุนสำรอง

สหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระมีทุนสำรอง ไม่เกิน 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมาคือ 200,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 26.8 ระหว่าง 50,001 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.4 และ 100,001 - 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.3 ซึ่งสหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระมีทุนสำรอง ประมาณ 78,250.00 บาท สูงสุด 23,121,907.00 บาท และต่ำสุด 230.00 บาท

จำนวนสมาชิก

สหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระมีจำนวนสมาชิก ไม่เกิน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือ 1,001 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 24.4 ระหว่าง 251 - 500 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 ระหว่าง 751 - 1,000 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 และ ระหว่าง 501 - 750 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 ซึ่งสหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระมีจำนวนสมาชิกประมาณ 307 คน สูงสุด 4,138 คน และต่ำสุด 30 คน

ปริมาณธุรกิจรวม

สหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระมีปริมาณธุรกิจรวม ไม่เกิน 700,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือ 3,500,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.4 และ 2,100,001 - 2,800,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.9 ระหว่าง 700,001 - 1,400,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.5 ระหว่าง 1,400,001 - 2,100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.6 และ ระหว่าง 2,800,001 - 3,500,000 คิดเป็นร้อยละ 1.2 ซึ่งสหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระมีปริมาณธุรกิจรวมประมาณ 583,000.00 บาท สูงสุด 990,000,000.00 บาท และต่ำสุด 3,228.00 บาท

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์

ข้อมูลของสหกรณ์	จำนวน (n=168)	ร้อยละ	ค่าสถิติ
ระยะเวลาในการก่อตั้งสหกรณ์ (ปี)			
ต่ำกว่า 5	18	10.7	Mean = 16 ปี
5 - 10	55	32.7	Mode = 6 ปี
11 - 15	35	20.8	S.D. = 10.559
16 - 20	10	6.0	Min. = 3 ปี
21 ขึ้นไป	50	29.8	Max. = 40 ปี

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อมูลของสหกรณ์	จำนวน (n=168)	ร้อยละ	ค่าสถิติ
ทุนดำเนินงาน (บาท)			
ต่ำกว่า 500,000	69	41.1	Mean = 22,081,601.81 บาท
500,001 – 1,000,000	37	22.0	Median = 613,640.00 บาท
1,000,001 – 1,500,000	15	8.9	S.D. = 82,581,877.41 บาท
1,500,001 – 2,000,000	-	-	Min. = 54,000.00 บาท
2,000,001 – 2,500,000	2	1.2	Max. = 528,619,680.84 บาท
2,500,001 ขึ้นไป	45	26.8	
ผลการดำเนินงาน			
กำไร			
ไม่เกิน 50,000	43	58.9	Mean = 204,872.62 บาท
50,001 – 100,000	13	17.8	Median = 18,222.94 บาท
100,001 – 150,000	4	5.5	S.D. = 418,776.11
200,001 ขึ้นไป	13	17.8	Min. = 3,557.58 บาท
			Max. = 1,676,571.83 บาท
ขาดทุน			
ไม่เกิน 200,000	42	44.2	Mean = 2,342,060.98 บาท
200,001 – 400,000	8	8.4	Median = 314,814.00 บาท
400,001 – 60,000	0	0.0	S.D. = 5,629,643.45
600,001 – 800,000	4	4.2	Min. = 6,071.32 บาท
800,001 ขึ้นไป	41	43.1	Max. = 27,284,818.16 บาท
ทุนเรือนหุ้น (บาท)			
ไม่เกิน 500,000	86	51.2	Mean = 3,558,616.57 บาท
500,001 – 1,000,000	32	19.0	Median = 484,020.00 บาท
1,000,000 – 1,500,000	13	7.7	S.D. = 10,232,032.89
1,500,001 – 2,000,000	4	2.4	Min. = 50,000.00 บาท
2,000,000 ขึ้นไป	33	19.6	Max. = 59,865,220.00 บาท

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อมูลของสหกรณ์	จำนวน (n=168)	ร้อยละ	ค่าสถิติ
ทุนสำรอง (บาท)			
ไม่เกิน 50,000	68	40.5	Mean = 1,065,742.73 บาท
50,001 – 100,000	36	21.4	Median = 78,250.00 บาท
100,001 – 150,000	19	11.3	S.D. = 3,769,569.33
200,001 ขึ้นไป	45	26.8	Min. = 230.00 บาท
			Max. = 23,121,907.00 บาท
จำนวนสมาชิก (คน)			
ไม่เกิน 250	73	43.5	Mean = 632.33 คน
251 - 500	40	23.8	Median = 307 คน
501 - 750	6	3.6	S.D. = 808.40
751 - 1,000	8	4.8	Min. = 30 คน
1,001 ขึ้นไป	41	24.4	Max. = 4,138 คน
ปริมาณธุรกิจรวม (บาท)			
ไม่เกิน 700,000	73	43.5	Mean = 53,398,689.55 บาท
700,001 - 1,400,000	16	9.5	Mode = 583,000.00 บาท
1,400,001 - 2,100,000	6	3.6	S.D. = 185,253,782.84
2,100,001 - 2,800,000	20	11.9	Min. = 3,228.00 บาท
2,800,001 - 3,500,000	2	1.2	Max. = 990,000,000.00 บาท
3,500,001 ขึ้นไป	51	30.4	

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและการชำระหนี้ของสหกรณ์ เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหนี้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์ ประกอบด้วย จำนวนเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย กำหนดชำระคืน และวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม

จากตาราง 11 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ พบว่า

จำนวนสัญญา

สหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระส่วนใหญ่มีสัญญาเงินกู้กับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ จำนวน 1 สัญญา คิดเป็นร้อยละ 69.6 รองลงมาคือ 2 สัญญา และ 3 สัญญา คิดเป็นร้อยละ 17.3 และ 13.1 ตามลำดับ ซึ่งสหกรณ์มีสัญญาเงินกู้กับกองทุนโดยเฉลี่ย 1 สัญญา สูงสุด 3 สัญญา และ ต่ำสุด 1 สัญญา

สัญญาที่ค้ำชำระ

สหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระ ส่วนใหญ่จะค้ำชำระในสัญญาที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 83.9 สัญญาที่ 2 และ 3 คิดเป็นร้อยละ 11.9 และ 4.2 ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม

สหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระกู้ยืมเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจ สินเชื่อ คิดเป็นร้อยละ 45.2 รองลงมาคือ เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจลงทุนทรัพย์สิน คิดเป็นร้อยละ 23.8 เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 14.9 เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 13.7 และ อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.4

หนี้ค้ำชำระ

สหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระ มีหนี้ค้ำชำระกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ไม่เกิน 500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาคือ ระหว่าง 500,001 - 1,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.0 มีหนี้ค้ำชำระ 2,500,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.7 ระหว่าง 1,500,001 - 2,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.5 มีหนี้ค้ำชำระ 1,000,001 - 1,500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.2 และ 2,000,0001 - 2,500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.6 สหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระมีหนี้ค้ำชำระกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ โดยประมาณ 450,000.00 บาท สูงสุด 7,418,731.50 บาท และต่ำสุด 45,964.87 บาท

ต้นเงินค้ำชำระ

สหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระ ส่วนใหญ่มีต้นเงินค้ำชำระ ไม่เกิน 500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมาคือ 500,001 - 1,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.6 ระหว่าง 1,500,001 - 2,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.7 มีต้นเงินค้ำชำระ 2,500,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8.9 ระหว่าง 1,000,001 - 1,500,000 บาท กับ 2,000,0001 - 2,500,000 บาท จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ซึ่งสหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระมีต้นเงินค้ำชำระกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ประมาณ 500,000.00 บาท สูงสุด 6,900,000.00 บาท และต่ำสุด 44,078.56 บาท

ดอกเบี้ยค้ำชำระ

สหกรณ์ลูกหนี้ค้ำชำระ ส่วนใหญ่มีดอกเบี้ยค้ำชำระ ไม่เกิน 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมาคือ 200,001 - 250,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.8 มีดอกเบี้ยค้ำชำระ 250,001

บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.4 มีดอกเบีย้ค้างชำระ 50,001 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.9 มีดอกเบีย้ค้างชำระ 100,001 - 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.3 และ มีดอกเบีย้ค้างชำระ 150,001 - 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.2 ซึ่งสหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระมีดอกเบีย้ค้างชำระกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ประมาณ 41,612.07 บาท สูงสุด 804,246.57 บาท และต่ำสุด 137.64 บาท

ระยะเวลาค้างชำระเงินกู้

สหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระ ค้างชำระเงินกู้มาแล้ว ไม่เกิน 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.3 รองลงมาคือ 1 - 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.8 ค้างชำระเงินกู้มาแล้ว 5 - 7 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.5 ค้างชำระเงินกู้มาแล้ว 3 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.3 ค้างชำระเงินกู้มาแล้ว 9 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.8 และ 7 - 9 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.4 ซึ่งสหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระ ค้างชำระเงินกู้กับกองทุนพัฒนาสหกรณ์มาแล้วประมาณ 1 ปี สูงสุด 12 ปี 6 เดือน และต่ำสุด 1 เดือน

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและ การค้างชำระหนี้ของสหกรณ์	จำนวน (n=168)	ร้อยละ	ค่าสถิติ
จำนวนสัญญา			
1	117	69.6	
2	29	17.3	
3	22	13.1	
สัญญาที่ค้างชำระ			
1	141	83.9	
2	20	11.9	
3	7	4.2	
วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม			
เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ	76	45.2	
เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจจัดหา สินค้ามาจำหน่าย	23	13.7	
เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจรวบรวม ผลผลิต	25	14.9	
เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจลงทุน ทรัพย์สิน	40	23.8	
อื่นๆ	4	2.4	

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและ การค้างชำระหนี้ของสหกรณ์	จำนวน (n=168)	ร้อยละ	ค่าสถิติ
หนี้ค้างชำระ (บาท)			
ไม่เกิน 500,000	79	47.0	Mean = 1,037,234.24 บาท
500,001 - 1,000,000	42	25.0	Median = 531,527.73 บาท
1,000,001 - 1,500,000	7	4.2	Mode = 450,000.00 บาท
1,500,001 - 2,000,000	16	9.5	S.D. = 1,144,192.11
2,000,0001 - 2,500,000	6	3.6	Min. = 45,964.87 บาท
2,500,001 ขึ้นไป	18	10.7	Max. = 7,418,731.50 บาท
ต้นเงินค้างชำระ (บาท)			
ไม่เกิน 500,000	94	56.0	Mean = 956,854.10 บาท
500,001 - 1,000,000	33	19.6	Median = 500,000.00 บาท
1,000,001 - 1,500,000	4	2.4	Mode = 450,000.00 บาท
1,500,001 - 2,000,000	18	10.7	S.D. = 1,071,330.18
2,000,0001 - 2,500,000	4	2.4	Min. = 44,078.56 บาท
2,500,001 ขึ้นไป	15	8.9	Max. = 6,900,000.00 บาท
ดอกเบี้ยค้างชำระ (บาท)			
ไม่เกิน 50,000	48	53.3	Mean = 150,042.93 บาท
50,001 - 100,000	8	8.9	Median = 41,612.07 บาท
100,001 - 150,000	3	3.3	S.D. = 208,996.69
150,001 - 200,000	2	2.2	Min. = 137.64 บาท
200,001 - 250,000	16	17.8	Max. = 804,246.57 บาท
250,001 ขึ้นไป	13	14.4	
ระยะเวลาค้างชำระเงินกู้ (ปี)			
1	66	39.3	Mean = 2.96 ปี
2 - 3	50	29.8	Median = 2 ปี
4 - 5	19	11.3	Mode = 1 ปี
6 - 7	21	12.5	S.D. = 2.960
8 - 9	4	2.4	Min. = 0.083 ปี
> 9	8	4.8	Max. = 12.5 ปี

ส่วนที่ 4 ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์

ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ อาจมีสาเหตุมาจาก 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ซึ่งการศึกษาในส่วนนี้จะศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการว่าทั้ง 3 ปัจจัย ปัจจัยใดบ้างที่คณะกรรมการและฝ่ายจัดการเห็นว่าเป็นปัญหา หรือสาเหตุที่ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ได้ตามกำหนด

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อปัญหาหรือสาเหตุที่ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ได้ตามกำหนด

จากตาราง 12 แสดงระดับความคิดเห็นต่อปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้ พบว่า

โดยภาพรวมคณะกรรมการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ให้ความเห็นว่าปัจจัยต่าง ๆ เป็นสาเหตุที่ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้ได้ปัจจัยแรกคือ ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ เห็นว่าส่งผลในระดับมาก ($WMS. = 3.54$ $S.D. = 0.922$) อันเกิดจากราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น ภัยธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจการเมืองของประเทศ และปัญหาจากโรคระบาด ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ไม่สามารถควบคุมได้ อีกทั้งอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยดินฟ้าอากาศเป็นปัจจัยหลักที่จะส่งผลต่อผลผลิตของเกษตรกรโดยตรง ส่วนปัจจัยด้านสหกรณ์ และปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ส่วนใหญ่เห็นว่าส่งผลปานกลางเท่านั้น ($WMS. = 3.38$ $S.D. = 0.645$) ($WMS. = 3.09$ $S.D. = 0.692$) ซึ่งหมายความว่า การที่สหกรณ์มีการเตรียมการในการกู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ทั้งในเรื่องของการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ การประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์ การวางแผนการใช้สินเชื่อ หรือการที่กองทุนมีการกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการหรือบุคลากรของกองทุนเป็นไปในทิศทางอย่างไร ก็มีใช้สาเหตุของการค้างชำระหนี้

ตาราง 12 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัญหาหรือเหตุการณ์ข้างชำระหนี้โดยภาพรวม

ปัญหาหรือเหตุการณ์ข้างชำระหนี้	ค่าสถิติ		ความหมาย
	WMS.	S.D	
ปัจจัยด้านสหกรณ์	3.38	0.645	ปานกลาง
1. การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการเพื่อรองรับการใช้เงินกู้	3.45	0.975	มาก
2. การใช้เงินกู้	3.39	1.057	ปานกลาง
3. การวางแผนการชำระหนี้	3.31	1.108	ปานกลาง
4. การติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ	3.37	0.914	ปานกลาง
5. ปัญหาการขาดทุนในธุรกิจที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์	3.28	0.753	ปานกลาง
6. ความรับผิดชอบต่อนี้	3.23	1.010	ปานกลาง
7. การประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์	3.67	1.070	มาก
8. วินัยทางการเงิน	3.36	1.136	ปานกลาง
ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์	3.09	0.692	ปานกลาง
1. ด้านนโยบาย	3.14	1.124	ปานกลาง
2. ด้านหลักเกณฑ์	3.02	0.861	ปานกลาง
3. ด้านวิธีการ	3.13	0.898	ปานกลาง
4. ด้านบุคลากร	3.07	0.997	ปานกลาง
ปัจจัยภายนอกอื่นๆ	3.54	0.922	มาก
1. ปัญหาจากราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ	3.76	1.133	มาก
2. ปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น	3.54	1.173	มาก
3. ปัญหาร้ายธรรมชาติ	3.53	1.102	มาก
4. ปัญหาจากการระบาดของโรคและแมลง	3.40	1.214	ปานกลาง
5. สภาพเศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ	3.45	1.193	มาก
รวม	3.34	0.560	ปานกลาง

จากตาราง 13 แสดงระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้านกองทุน และปัจจัยภายนอกอื่นๆ จำแนกตามประเภทลูกหนี้ค้างชำระ พบว่า

ลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม ลูกหนี้ปรับโครงสร้าง และลูกหนี้ดำเนินคดี มีความคิดเห็นต่อปัจจัยทั้ง 3 คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ปัจจัยที่ทำให้สหกรณ์ค้างชำระหนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อันได้แก่ ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น ภัยธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจการเมืองของประเทศ และปัญหาจากโรคระบาด

ส่วนลูกหนี้ขอผ่อนผัน และลูกหนี้เสนอขอตัดหนี้สูญ เห็นว่า ปัจจัยทั้ง 3 ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ โดยลูกหนี้ขอผ่อนผันเห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลเป็นอันดับแรกคือ ปัจจัยด้านกองทุน (WMS. = 4.13) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสหกรณ์ (WMS. = 3.98 S.D. = 0.018) และปัจจัยอื่น ๆ (WMS. = 3.97 S.D. = 0.519) ส่วนลูกหนี้เสนอขอตัดหนี้สูญเห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลเป็นอันดับแรก คือ ปัจจัยอื่น ๆ (WMS. = 4.24 S.D. = 0.604) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสหกรณ์ (WMS. = 3.84 S.D. = 0.332) และปัจจัยด้านกองทุน (WMS. = 3.66 S.D. = 0.289) ตามลำดับ

ตาราง 13 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้านกองทุน และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ
จำแนกตามประเภทลูกหนี้ค้างชำระกองทุนพัฒนาสหกรณ์

ประเภทลูกหนี้	ปัจจัยด้านสหกรณ์			ปัจจัยด้านกองทุน			ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ		
	WMS.	S.D	ความหมาย	WMS.	S.D	ความหมาย	WMS.	S.D	ความหมาย
ลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม	3.34	0.663	ปานกลาง	3.03	0.667	ปานกลาง	3.50	0.926	มาก
ลูกหนี้ขอผ่อนผัน	3.98	0.018	มาก	4.13	-	มาก	3.97	0.519	มาก
ลูกหนี้ปรับโครงสร้าง	3.11	-	ปานกลาง	3.10	-	ปานกลาง	3.87	-	มาก
ลูกหนี้ดำเนินคดี	3.37	0.639	ปานกลาง	3.08	0.749	ปานกลาง	3.48	0.949	มาก
ลูกหนี้เสนอขอตัดหนี้สูญ	3.84	0.332	มาก	3.66	0.289	มาก	4.24	0.604	มากที่สุด

จากตาราง 14 แสดงระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้
ในปัจจัยด้านสหกรณ์ พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยด้านสหกรณ์โดยภาพรวม เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ในระดับปานกลาง (WMS. = 3.38 S.D. = 0.645) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด จะเห็นว่า ปัจจัยด้านสหกรณ์ในเรื่องของการประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์เป็นเรื่องที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นสาเหตุการค้างชำระหนี้ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการเพื่อรองรับการใช้เงินกู้ ส่วนเรื่องอื่น ๆ เป็นสาเหตุการค้างชำระหนี้ระดับปานกลาง

นอกจากนี้หากพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละเรื่อง จะพบว่าในเรื่องของการประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ก็เนื่องมาจากสหกรณ์ขาดการประเมินความเสี่ยงของเงินกู้ และขาดการประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์เพื่อลงทุนในธุรกิจสหกรณ์ ซึ่งหมายความว่า สหกรณ์ยังไม่สามารถประเมินความสามารถในการดำเนินธุรกิจด้านการลงทุนบนพื้นฐานของความสามารถที่แท้จริงของสหกรณ์ได้ ส่วนในเรื่องของ

การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการเพื่อรองรับการใช้เงินกู้ นั้น สรุปได้ว่า สหกรณ์ยังขาดความสามารถทั้งทางด้านบุคลากร และด้านการประเมินสถานการณ์บนพื้นฐานที่แท้จริงของสหกรณ์ ทำให้มีการประเมินความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการสูงกว่าความเป็นจริง และเมื่อสหกรณ์ดำเนินธุรกิจจึงประสบปัญหาที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์

ตาราง 14 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้ในปัจจัยด้านสหกรณ์

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	ค่าสถิติ		ความหมาย
	WMS.	S.D	
1. การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการเพื่อรองรับการใช้เงินกู้	3.45	0.975	มาก
- คณะกรรมการ หรือบุคลากรรับผิดชอบในการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการขาดประสบการณ์ในการทำงานที่เพียงพอ	3.54	1.208	มาก
- การประมาณการรายได้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง	3.51	1.072	มาก
- การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการของสหกรณ์ไม่อยู่บนพื้นฐานของต้นทุนที่แท้จริง	3.44	1.202	มาก
- การจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากกองทุน ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน	3.42	1.226	มาก
- การกำหนดวัตถุประสงค์ในแต่ละโครงการไม่มีความชัดเจน หรือสอดคล้องกับการใช้เงินกู้จริง	3.33	1.256	ปานกลาง
2. การใช้เงินกู้	3.39	1.057	ปานกลาง
- ขาดการวางแผนการชำระคืนเงินกู้/แผนการชำระเงินกู้ไม่มีการกำหนดชัดเจนในเงื่อนไขเวลา / ปริมาณการชำระ ที่มาของรายได้ที่จะนำไปชำระหนี้	3.48	1.218	มาก
- การใช้เงินกู้ไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม	3.42	1.201	มาก
- ขาดการวางแผนการใช้เงินกู้/แผนการใช้เงินกู้ไม่มีประสิทธิภาพ	3.27	1.231	ปานกลาง
3. การวางแผนการชำระหนี้	3.31	1.108	ปานกลาง
- ขาดบุคลากรรับผิดชอบในการวางแผนการชำระหนี้ หรือการกำหนดบุคลากรรับผิดชอบไม่สอดคล้องกับทักษะความรู้ความสามารถ	3.44	1.312	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	ค่าสถิติ		ความหมาย
	WMS.	S.D	
- ไม่มีการศึกษาเงื่อนไขในการชำระหนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการชำระหนี้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ หรือขาดความเข้าใจในเงื่อนไขของการชำระหนี้ทำให้ข้อมูลในการวางแผนคลาดเคลื่อนไม่สามารถบรรลุตามแผนได้	3.31	1.178	ปานกลาง
- ไม่มีการเตรียมการ (กำหนดต้นทุนเงินกู้ และดอกเบี้ยที่ถึงกำหนดชำระในแต่ละงวด หรือการกำหนดต้นทุนเงินกู้และดอกเบี้ยที่ถึงกำหนดชำระในแต่ละงวดมีความผิดพลาด)	3.18	1.251	ปานกลาง
4. การติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ	3.37	0.914	ปานกลาง
- แผนการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อไม่มีประสิทธิภาพ	3.45	1.198	มาก
- ไม่มีบุคลากรรับผิดชอบในการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ หรือนุเคราะห์ไม่เพียงพอ	3.44	1.130	มาก
- บุคลากรรับผิดชอบขาดทักษะ ความรู้ความชำนาญ และขาดประสบการณ์ในการทำงานด้านการติดตามประเมินผล	3.39	1.223	ปานกลาง
- ไม่มีแผนการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ	3.33	1.307	ปานกลาง
- ไม่มีกิจกรรมหรือปฏิทินในการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ	3.24	1.245	ปานกลาง
5. ปัญหาการขาดทุนในธุรกิจที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์	3.28	0.753	ปานกลาง
- ธุรกิจสินเชื่อ	3.54	1.178	มาก
- ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	3.32	1.139	ปานกลาง
- ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	3.20	1.170	ปานกลาง
- ธุรกิจเผยแพร่/ส่งเสริมกิจกรรมด้านการเกษตร	3.17	1.125	ปานกลาง
- ธุรกิจอื่น ๆ	3.17	0.935	ปานกลาง
6. ความรับผิดชอบต่อหนี้	3.23	1.010	ปานกลาง
6.1 ด้านสหกรณ์	3.17	1.137	ปานกลาง
- สหกรณ์และสมาชิกคิดว่ากองทุนเป็นสถาบันเงินทุนของรัฐที่ต้องให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร สหกรณ์จึงให้ความสำคัญน้อยกว่าสถาบันการเงินอื่น (เช่น ธ.ก.ส.)	3.29	1.291	ปานกลาง
- อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของกองทุนต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินอื่น จึงชำระคืนสถาบันการเงินอื่นก่อนเพื่อลดต้นทุน	3.21	1.359	ปานกลาง
- ความเชื่อที่ว่าเงินกู้ของรัฐเมื่อไม่ชำระ ก็จะได้รับการดัดหนี้สูญ	3.01	1.386	ปานกลาง

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	ค่าสถิติ		ความหมาย
	WMS.	S.D	
6.2 ด้านคณะกรรมการ	3.27	1.250	ปานกลาง
- คณะกรรมการไม่มีการนำเสนอประเด็นปัญหาการค้างชำระหนี้ให้สมาชิกรับทราบเพื่อทำเป็นมติที่ประชุม/หรือแนวทางแก้ไขปัญหา	3.31	1.276	ปานกลาง
- คณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญของปัญหาหนี้ค้างในฐานะผู้ค้าประกันเงินกู้	3.23	1.362	ปานกลาง
6.3 ด้านฝ่ายจัดการ	3.08	1.152	ปานกลาง
ฝ่ายบริหาร (ผู้จัดการ ผู้ช่วย หรือระดับหัวหน้า)	3.01	1.255	ปานกลาง
- ฝ่ายจัดการไม่มีการเสนอปัญหา/แนวทางติดตามปัญหาหนี้ค้างให้คณะกรรมการเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายหรือหามาตรการแก้ไขปัญหา	3.07	1.359	ปานกลาง
- ฝ่ายจัดการไม่เห็นความสำคัญของปัญหาหนี้ค้าง ขาดความเอาใจใส่ต่อภาระหนี้ที่ในการติดตามประเมินผลหนี้	2.95	1.301	ปานกลาง
พนักงานปฏิบัติงานฝ่ายสินเชื่อ	3.16	1.198	ปานกลาง
- พนักงานปฏิบัติงานฝ่ายสินเชื่อ ขาดแผนการปฏิบัติงานการชำระหนี้เงินกู้อย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ขาดการวางแผน ขาดการดำเนินงานที่เป็นระบบ และขาดการติดตามประเมินผล	3.17	1.281	ปานกลาง
- พนักงานปฏิบัติงานฝ่ายสินเชื่อ ไม่เห็นความสำคัญของปัญหาหนี้ค้าง ขาดความรับผิดชอบต่อภาระหนี้ที่ในการติดตามการใช้เงินกู้กองทุน - ประเมินผลการใช้เงินกู้กองทุน	3.15	1.233	ปานกลาง
6.4 ด้านสมาชิก	3.53	1.317	มาก
- สมาชิกขาดความรับผิดชอบต่อหนี้หรือเงินกู้ที่ได้รับจากสหกรณ์ มีการนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เป็นต้น	3.53	1.317	มาก
7. การประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์	3.67	1.070	มาก
- ขาดการประเมินความเสี่ยงของเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้	3.70	1.115	มาก
- ขาดการประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์เพื่อลงทุนในธุรกิจของสหกรณ์	3.64	1.134	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	ค่าสถิติ		ความหมาย
	WMS.	S.D	
8. วินัยทางการเงิน	3.36	1.136	ปานกลาง
- สหกรณ์ฯ งดวินัยในการสร้างความน่าเชื่อถือในการชำระหนี้จากสถาบันการเงินภายนอก	3.38	1.284	ปานกลาง
- สหกรณ์ฯ งดวินัยในการสร้างความน่าเชื่อถือในการกู้ยืม จากสถาบันการเงินภายนอก	3.35	1.257	ปานกลาง
รวม	3.38	0.645	ปานกลาง

จากตาราง 15 แสดงระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้ในปัจจุบันด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์โดยภาพรวม เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ในระดับปานกลาง (WMS. = 3.09 S.D. = 0.692) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะเห็นว่า ทุกเรื่องเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ในระดับปานกลาง โดยเรื่องของนโยบายเป็นเรื่องที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าสาเหตุการค้างชำระหนี้เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านวิธีการ ด้านบุคลากร และด้านหลักเกณฑ์

เป็นที่น่าสังเกตว่าเรื่องที่มีค่าความคิดเห็นที่สูงที่สุดก็คือ กองทุนไม่มีกลยุทธ์ และวิธีการใหม่ ๆ ในการติดตามหนี้ค้างชำระ เมื่อเทียบกับสถาบันการเงินอื่น รองลงมาคือ ไม่มีการให้คำแนะนำแก่สหกรณ์เมื่อเกิดปัญหาการค้างชำระ และการดำเนินนโยบายของกองทุน เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลแต่ละชุด มากกว่าจะดำเนินตามสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ ฉะนั้น อาจกล่าวได้ว่า สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ในส่วนของกองทุน ก็คือ ระบบและประสิทธิภาพการติดตามหนี้ค้างชำระของกองทุนนั่นเอง

ตาราง 15 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้ใน
ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	ค่าสถิติ		ความ หมาย
	WMS.	S.D	
1. ด้านนโยบาย	3.14	1.124	ปานกลาง
- การดำเนินนโยบายของกองทุน เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลแต่ละชุดมากกว่าจะดำเนินตามสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์	3.28	1.252	ปานกลาง
- วัตถุประสงค์การกู้ยืมเงินกองทุนบางข้อ เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างนโยบายประชานิยม ทำให้การชำระคืนต่ำ	3.01	1.255	ปานกลาง
2. ด้านหลักเกณฑ์	3.02	0.861	ปานกลาง
- การกำหนดคุณสมบัติของสหกรณ์ที่จะกู้เงิน ไม่รัดกุมและเข้มงวดเท่าที่ควร ทำให้การพิจารณาเงินกู้ไม่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงในการชำระหนี้ของสหกรณ์ได้	3.18	1.236	ปานกลาง
- ระยะเวลาการให้กู้ของเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ไม่เหมาะสม	3.13	0.986	ปานกลาง
- หลักเกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นไปได้ของแผนงาน/โครงการที่สหกรณ์เขียนขอู้ ไม่สามารถสะท้อนศักยภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ได้	3.07	1.279	ปานกลาง
- หลักเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดวงเงินให้กู้ไม่สะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ได้	3.02	1.201	ปานกลาง
- เกณฑ์การเรียกเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ตามชั้นลูกหนี้ ไม่โปร่งใส ไม่มีการแจ้งให้สหกรณ์ทราบถึงสภาพชั้นลูกหนี้ของสหกรณ์	2.98	1.209	ปานกลาง
- กรอบการพิจารณาค่าซื้อกู้เงิน โดยการใช้หลักประกันเงินกู้ไม่เหมาะสม	2.89	1.288	ปานกลาง
- กรอบการพิจารณาค่าซื้อกู้เงิน โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของสหกรณ์ ไม่สะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ที่แท้จริงของสหกรณ์	2.86	1.301	ปานกลาง
3. ด้านวิธีการ	3.13	0.898	ปานกลาง
3.1 การติดตามหนี้ของกองทุน	3.05	1.069	ปานกลาง
- กองทุนไม่มีกลยุทธ์ และวิธีการใหม่ ๆ ในการติดตามหนี้ค้างชำระเมื่อเทียบกับสถาบันการเงินอื่น	3.38	1.261	ปานกลาง
- กองทุนไม่มีการติดตามการใช้เงินของสหกรณ์ที่ขอู้	3.08	1.238	ปานกลาง
- กองทุนขาดการติดตามหนี้อย่างใกล้ชิด	3.01	1.209	ปานกลาง
- ขั้นตอนการติดตามหนี้ไม่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพในการหวังผลต่ำ	2.93	1.272	ปานกลาง
- กองทุนไม่มีการแจ้งชำระหนี้แก่สหกรณ์ก่อนถึงกำหนดชำระหนี้ล่วงหน้า	2.83	1.290	ปานกลาง

ตาราง 15 (ต่อ)

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	ค่าสถิติ		ความหมาย
	WMS.	S.D	
3.2 การติดตามประเมินผลการให้สินเชื่อ	3.22	0.938	ปานกลาง
- ไม่มีการให้คำแนะนำแก่สหกรณ์ เมื่อเกิดปัญหาการค้างชำระ	3.33	1.246	ปานกลาง
- การประเมินผลการให้สินเชื่อของกองทุนไม่สะท้อนสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์	3.27	1.093	ปานกลาง
- ไม่มีการจัดชั้นและปรับอัตราดอกเบี้ยที่สอดคล้องกับสภาพของหนี้	3.26	1.127	ปานกลาง
- วิธีการติดตามประเมินผลการให้สินเชื่อของกองทุนมีประสิทธิภาพต่ำ	3.02	1.119	ปานกลาง
4. ด้านบุคลากร	3.07	0.997	ปานกลาง
- เจ้าหน้าที่ของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ไม่ได้ให้คำแนะนำแก่สหกรณ์ในการใช้เงินกู้	3.11	1.288	ปานกลาง
- เจ้าหน้าที่กองทุนขาดประสบการณ์ ทักษะ ความชำนาญในการพิจารณาสินเชื่อของสหกรณ์	3.10	1.119	ปานกลาง
- กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ไม่จัดให้มีบุคลากรผู้รับผิดชอบในการให้คำแนะนำการใช้เงินกู้ให้เกิดประโยชน์ต่อสหกรณ์	3.08	1.206	ปานกลาง
- เจ้าหน้าที่กองทุนไม่มีการติดตาม เข้มเียนการใช้เงินกู้ของสหกรณ์	3.07	1.246	ปานกลาง
- เจ้าหน้าที่กองทุนขาดเทคนิค ความชำนาญหรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการติดตามหนี้คืน	2.98	1.069	ปานกลาง
รวม	3.09	0.692	ปานกลาง

จากตาราง 16 แสดงระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้ในปัจจุบันภายนอกอื่นๆ พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยภายนอกอื่นๆ โดยภาพรวม เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ในระดับมาก (WMS. = 3.54 S.D. = 0.922) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะเห็นว่า ทุกเรื่องเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ในระดับมาก ยกเว้นปัญหาจากการระบาดของโรคและแมลง (เช่น ไข้หวัดนก ตั๊กแตนป่าทั้งก้า เป็นต้น) ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ปานกลาง โดยเรื่องที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ในระดับมาก อันดับแรก คือ ปัญหาจากราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ รองลงมาคือ ปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น ปัญหาภัยธรรมชาติ และสภาพเศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ

ตาราง 16 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัญหาหรือเหตุการณ์ข้างชำระหนี้ใน
ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ

ปัญหาหรือเหตุการณ์ข้างชำระหนี้	ค่าสถิติ		ความหมาย
	WMS.	S.D	
ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ	3.54	0.922	มาก
1. ปัญหาจากราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ	3.76	1.133	มาก
2. ปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น	3.54	1.173	มาก
3. ปัญหาภัยธรรมชาติ	3.53	1.102	มาก
- อุทกภัย (น้ำท่วม)	3.68	1.277	มาก
- ฝนแล้ง	3.49	1.295	มาก
- วาตภัย (พายุ)	3.42	1.245	มาก
4. ปัญหาจากการระบาดของโรคและแมลง (เช่น ไข้หวัดนก ตั๊กแตนปลา ทั้งก้า เป็นต้น)	3.40	1.214	ปานกลาง
5. สภาพเศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ	3.45	1.193	มาก
- ปัญหาการขัดแย้งทางการเมือง	3.47	1.304	มาก
- สภาพเศรษฐกิจตกต่ำ	3.43	1.232	มาก

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์

จากตาราง 17 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไข
ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ให้แนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของ
สหกรณ์ คือ ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับสมาชิก โดยขยายเวลาการผ่อนชำระ ลดค่าปรับ และ
ดอกเบี้ย รวมทั้ง ทำข้อตกลงการผ่อนชำระหนี้ หรือหักหนี้จากนํ้ามันดิบเป็นรายเดือน จำนวน 10
ราย คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาคือ วางแผนการติดตามหนี้อย่างเคร่งครัด รัดกุม และต่อเนื่อง
จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.1 และประชุมคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ สมาชิก พร้อมทั้ง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.2
จำหน่ายทรัพย์สินของสหกรณ์บางส่วน เพื่อชำระหนี้ให้กองทุน พร้อมทั้งติดตามหนี้จากสมาชิก
เพื่อลดภาระดอกเบี้ย จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.7 ให้การอบรมเกี่ยวกับอาชีพเสริม เพื่อสร้าง
รายได้ให้แก่สมาชิก กับ ร้องขอให้กรมส่งเสริมสหกรณ์และกระทรวงเกษตรสหกรณ์มีมติเห็นชอบ
อนุมัติยกเลิกดอกเบี้ยค้างชำระ และ ปลดปล่อยเงินกู้ให้แก่สมาชิกเพื่อทำการเกษตรอีกครั้ง โดยจัดทำ

เป็นโครงการเพื่อสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก และสหกรณ์ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด และครบวงจร โดยรับซื้อผลผลิตและแปรรูป จำนวนเท่ากัน คือ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.8

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ของสหกรณ์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ของสหกรณ์*	จำนวน	ร้อยละ
ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับสมาชิก โดยขยายเวลาการผ่อนชำระ ลดค่าปรับ และดอกเบี้ย รวมทั้ง ทำข้อตกลงการผ่อนชำระหนี้ หรือหักหนี้จากนํ้ามันดิบ เป็นรายเดือน	10	38.5
วางแผนการติดตามหนี้อย่างเคร่งครัด รัดกุม และต่อเนื่อง	6	23.1
ประชุมคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ สมาชิก พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระ	5	19.2
จำหน่ายทรัพย์สินของสหกรณ์บางส่วน เพื่อชำระหนี้ให้กองทุน พร้อมทั้งติดตามหนี้จากสมาชิก เพื่อลดภาระดอกเบี้ย	2	7.7
ให้การอบรมเกี่ยวกับอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก	1	3.8
ร้องขอให้กรมส่งเสริมสหกรณ์และกระทรวงเกษตรสหกรณ์มีมติเห็นชอบ อนุมัติยกเลิกดอกเบี้ยค้างชำระ	1	3.8
ปล่อยเงินกู้ให้แก่สมาชิกเพื่อทำการเกษตรอีกครั้ง โดยจัดทำเป็นโครงการเพื่อสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก และสหกรณ์ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด และครบวงจร โดยรับซื้อผลผลิตและแปรรูป	1	3.8
รวม	26	100.0

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ของกองทุนพัฒนาสหกรณ์

จากตาราง 18 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ของกองทุน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ให้แนวทางแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ของกองทุน คือ ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับสหกรณ์โดยขยายเวลาการผ่อนชำระ ลดค่าปรับ และดอกเบี้ย จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.6 รองลงมาคือ ประชุมทุกฝ่ายเพื่อตกลงทำความเข้าใจ พร้อมหาแนวทางแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.5 และ ขยายเวลาการชำระหนี้ และผ่อนผันชำระหนี้ เช่น ส่งชำระทุก ๆ ปี เป็นต้น จำนวน 4

ราย คิดเป็นร้อยละ 14.8 ติดตามการชำระหนี้อย่างต่อเนื่อง กับ ให้เงินกู้รอบใหม่เพื่อฟื้นฟูสหกรณ์ จำนวนเท่ากัน คือ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1 เจ้าหน้าที่ให้บริการแนะนำ ส่งเสริม การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ด้วยความเอาใจใส่อย่างจริงจัง จริงใจ จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.7 และ อื่น ๆ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1 คือ กองทุนพัฒนาสหกรณ์ (กพส) ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ กพส. ให้มากกว่านี้ และ ตัดหนี้สูญเพื่อฟื้นฟูสหกรณ์ใหม่ เห็นควรให้รัฐบาลซื้อหนี้สินจากสมาชิกที่อยู่ในกองทุนทั้งต้นเงิน ดอกเบี้ย และค่าปรับ จำนวน เท่ากัน คือ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.7

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของ กองทุน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของกองทุน*	จำนวน	ร้อยละ
ขยายเวลาการชำระหนี้ และผ่อนผันชำระหนี้ เช่น ช่างชำระทุก ๆ ปี เป็นต้น	4	14.8
ประชุมทุกฝ่ายเพื่อตกลงทำความเข้าใจ พร้อมหาแนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้	5	18.5
ติดตามการชำระหนี้อย่างต่อเนื่อง	3	11.1
ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับสหกรณ์โดยขยายเวลาการผ่อนชำระ ลดค่าปรับ และดอกเบี้ย	8	29.6
ให้เงินกู้รอบใหม่เพื่อฟื้นฟูสหกรณ์	3	11.1
เจ้าหน้าที่ให้บริการแนะนำ ส่งเสริม การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ด้วยความเอาใจใส่อย่างจริงจัง จริงใจ	1	3.7
อื่น ๆ	3	11.1
กองทุนพัฒนาสหกรณ์ (กพส) ควรมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ กพส ให้มากกว่านี้	1	3.7
ตัดหนี้สูญเพื่อฟื้นฟูสหกรณ์ใหม่	1	3.7
เห็นควรให้รัฐบาลซื้อหนี้สินจากสมาชิกที่อยู่ในกองทุนทั้งต้นเงิน ดอกเบี้ย และค่าปรับ	1	3.7
รวม	27	100.0

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ส่วนที่ 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกกับการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ กับการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อระยะเวลาการค้างชำระหนี้ และร้อยละของหนี้ค้างชำระ โดยกำหนดสมมติฐานดังนี้

1. ปัจจัยด้านสหกรณ์การเกษตรมีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้
2. ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้
3. ปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านสหกรณ์การเกษตรมีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้

จากตาราง 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสหกรณ์การเกษตรกับการค้างชำระหนี้ พบว่า ปัจจัยด้านสหกรณ์การเกษตรโดยรวมมีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และมีค่าเป็นบวกทั้งในเรื่องของระยะเวลาการค้างชำระหนี้ และร้อยละของหนี้ค้างชำระ นอกจากนี้ หากพิจารณาในแต่ละด้าน ด้านที่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ ได้แก่ การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการเพื่อรองรับการใช้เงินกู้ การใช้เงินกู้ การวางแผนการชำระหนี้ และการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ ส่วนด้านอื่น ๆ ได้แก่ ปัญหาการขาดทุนในธุรกิจที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ ความรับผิดชอบต่อหนี้ การประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์ และวินัยทางการเงิน ไม่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้

กล่าวคือ หากสหกรณ์ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ในเรื่องของการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการเพื่อรองรับการใช้เงินกู้ การใช้เงินกู้ การวางแผนการชำระหนี้ และการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ ในระดับสูงเท่าใด ก็จะทำให้ระยะเวลาการค้างชำระหนี้ และร้อยละของหนี้ค้างชำระสูงขึ้น ซึ่งหมายความว่า หากสหกรณ์มีการบริหารจัดการในส่วนของเงินกู้ที่คู่กับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ตั้งแต่การเริ่มเขียนโครงการที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ และบนพื้นฐานของความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์ ทั้งทางด้านบุคลากร ด้านการวางแผนการบริหารสินเชื่อ การวางแผนการชำระหนี้ รวมไปถึงประสิทธิภาพการใช้เงินกู้ การติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อและระบบการบริหารจัดการสินเชื่อย่อมจะทำให้สหกรณ์สามารถชำระหนี้ค้างกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ได้

แต่เรื่องอื่น ๆ อันได้แก่ ปัญหาการขาดทุนในธุรกิจที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ ความรับผิดชอบต่อหนี้ การประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์ และวินัยทางการเงิน

เกิด ไม่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ทั้งในเรื่องของระยะเวลาการค้างชำระหนี้ และร้อยละของหนี้ค้างชำระ

ตาราง 19 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสหกรณ์การเกษตร กับการค้างชำระหนี้

ปัจจัยด้านสหกรณ์การเกษตร	การค้างชำระหนี้			
	ระยะเวลาการค้างชำระหนี้		ร้อยละของหนี้ค้างชำระ	
	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	P-value	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	P-value
การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำ	0.138	0.016*	0.121	0.020*
โครงการเพื่อรองรับการใช้เงินกู้				
การใช้เงินกู้	0.173	0.000*	0.211	0.000*
การวางแผนการชำระหนี้	0.175	0.001*	0.129	0.010*
การติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ	0.134	0.009*	0.162	0.002*
ปัญหาการขาดทุนในธุรกิจที่มีผลต่อการ	-0.008	0.894	-0.032	0.575
ค้างชำระหนี้ของสหกรณ์				
ความรับผิดชอบต่อหนี้	-0.001	0.987	0.006	0.909
การประเมินความสามารถในการใช้	-0.060	0.329	0.039	0.534
สินทรัพย์				
วินัยทางการเงิน	0.057	0.268	0.036	0.528
รวม	0.124	0.016*	0.141	0.004*

หมายเหตุ $\alpha = 0.05$ * $P < 0.05$

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ จากตาราง 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ กับการค้างชำระหนี้ พบว่า ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ในเรื่องของระยะเวลาการค้างชำระหนี้และมีค่าเป็นบวก แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับร้อยละของหนี้ค้างชำระ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 นอกจากนี้ หากพิจารณาในแต่ละด้านของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ พบว่า ด้านนโยบาย ด้านหลักเกณฑ์ ด้านวิธีการ และด้านบุคลากร ไม่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ทั้งเรื่องของระยะเวลาการชำระหนี้ และร้อยละของหนี้ค้างชำระ ซึ่งอาจจะหมายความว่า โดยนโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการ และบุคลากร ไม่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ แต่เมื่อมีการดำเนินงานประสานกันระหว่างนโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการ และบุคลากรแล้ว ไม่มีความ

สอดคล้องกัน ทำให้เกิดปัญหากับสหกรณ์ ส่งผลให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่ง หากกองทุนพัฒนาสหกรณ์มีการดำเนินนโยบายตามสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่รัดกุม สามารถสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพการบริหารจัดการ รวมทั้งความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ได้ มีวิธีการในการติดตามหนี้ การประเมินผลการให้สินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ และบุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบมีทักษะความชำนาญ ประสิทธิภาพในการพิจารณา ให้คำแนะนำ ติดตาม ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกัน ย่อมจะทำให้ระยะเวลาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์สั้นลงได้

ตาราง 20 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ กับการค้างชำระหนี้

ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์	การค้างชำระหนี้			
	ระยะเวลาการค้างชำระหนี้		ร้อยละของหนี้ค้างชำระ	
	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	P-value	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	P-value
ด้านนโยบาย	0.081	0.168	-0.042	0.512
ด้านหลักเกณฑ์	0.067	0.203	0.060	0.240
ด้านวิธีการ	0.055	0.277	-0.033	0.469
ด้านบุคลากร	0.078	0.158	-0.004	0.932
รวม	0.111	0.028*	0.008	0.868

หมายเหตุ $\alpha = 0.05$ * $P < 0.05$

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยภายนอก มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้

จากตาราง 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกกับการค้างชำระหนี้ พบว่า ปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กับการร้อยละของหนี้ค้างชำระ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 และมีค่าเป็นบวก และเมื่อพิจารณาในแต่ละปัญหา ปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น และปัญหาภัยธรรมชาติ เป็นปัญหาที่ส่งผลต่อร้อยละของหนี้ค้างชำระของสหกรณ์ แต่ ปัญหาจากราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ปัญหาจากการระบาดของโรคและแมลง (เช่น ไข้หวัดนก ตั๊กแตนป่าทั้งก้า เป็นต้น) และปัญหาจากสภาพเศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ ไม่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ หมายความว่า หากสหกรณ์ไม่ประสบปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น และปัญหาภัยธรรมชาติ ย่อมจะทำให้ร้อยละของหนี้ค้างชำระลดลง แต่ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น

ไม่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาการค้างชำระหนี้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กล่าวคือ ไม่ว่าจะเกิดปัญหาจากภายนอก หรือไม่เกิดปัญหาจากภายนอก สหกรณ์ผู้หนี้ค้างชำระ ก็ไม่สามารถชำระหนี้ให้กับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ภายใน 1 ปี ได้

ตาราง 21 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอก กับการค้างชำระหนี้

ปัจจัยด้านสหกรณ์การเกษตร	การค้างชำระหนี้			
	ระยะเวลาการค้างชำระหนี้		ร้อยละของหนี้ค้างชำระ	
	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	P-value	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	P-value
ปัญหาจากราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ	0.012	0.849	0.070	0.312
ปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น	0.076	0.234	0.197	0.002*
ปัญหาภัยธรรมชาติ	0.066	0.249	0.156	0.009*
ปัญหาจากการระบาดของโรคและแมลง (เช่น ไข้หวัดนก ตั๊กแตนป่า หงส์ก้า เป็นต้น)	0.058	0.378	0.029	0.676
สภาพเศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ	-0.071	0.216	0.069	0.300
รวม	0.029	0.585	0.132	0.017*

หมายเหตุ $\alpha = 0.05$ * $P < 0.05$

ส่วนที่ 6 แนวทางการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้

การศึกษาในส่วนที่ 6 เป็นการประมวลข้อมูลในส่วนที่ 1 – 5 เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. จากข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืม และการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ จะพบว่าสหกรณ์ที่ค้างชำระหนี้ส่วนใหญ่จะเป็นสหกรณ์ที่เพิ่งกู้ยืมครั้งที่ 1 และส่วนใหญ่จะกู้ยืมเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ ดังนั้น กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ควรจะพิจารณาด้วยความระมัดระวังและรอบคอบเป็นพิเศษ กับสหกรณ์ที่ยื่นขอกู้เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ โดยจะต้องวิเคราะห์ในส่วนของธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์ นอกเหนือจากการวิเคราะห์ภาวะการเงินรวมของสหกรณ์ที่ขอกู้

เนื่องจาก หากพิจารณาในส่วนของรัฐกิจสินเชื่อแล้ว อาจจะทำให้กองทุนเห็นถึงศักยภาพการบริหารรัฐกิจสินเชื่อ หรือการบริหารลูกหนี้ของสหกรณ์ได้ดียิ่งขึ้น

2. จากปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ พบว่า

2.1 ปัจจัยที่สหกรณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้กองทุนได้ตามกำหนดเวลา คือ ปัจจัยภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ราคาผลผลิตตกต่ำ รongลงมาคือ ปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น ปัญหาภัยธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศ ซึ่งเป็นปัญหาระดับประเทศ ที่ต้องช่วยเหลือ และร่วมมือกันในทุกระดับ สำหรับในส่วนของการพัฒนาสหกรณ์นั้น นอกจากการสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำแล้ว ควรจะส่งเสริมในเรื่องของกิจกรรมในการพัฒนา หรือการส่งเสริมด้านวิชาการที่จำเป็น และสามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตให้แก่สหกรณ์

2.2 นอกจากปัจจัยภายนอกอื่นแล้ว ปัจจัยที่สหกรณ์เห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้สหกรณ์ค้างชำระหนี้กับกองทุน ได้แก่ ปัจจัยด้านสหกรณ์ ในเรื่องของการประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์ และการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการเพื่อรองรับการใช้เงินกู้ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า สหกรณ์ขาดบุคลากรที่สามารถประเมินศักยภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ได้ ฉะนั้น กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ควรจะเข้าไปช่วยเหลือโดยเป็นผู้เฝ้าระวังกำกับดูแลให้ความรู้ในการประเมินศักยภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ รวมทั้งให้การอบรมในการประเมินความเป็นไปได้ของโครงการที่สหกรณ์จัดทำขึ้นเพื่อรองรับการใช้เงินกู้ ให้อยู่บนพื้นฐานหรือสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ และสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ของกองทุนเข้าไปมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ เพื่อทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เนื่องจาก การวิเคราะห์แต่เพียงเอกสารหรือโครงการที่สหกรณ์เสนอเขียนขอกู้ กรอปกกับการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ในบางครั้งอาจจะไม่เพียงพอสำหรับการให้สินเชื่อ และไม่สะท้อนความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

2.3 ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ แม้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นสาเหตุในระดับปานกลาง หากพิจารณาคำความคิดเห็นที่มีค่าสูงสุดจะพบว่า คณะกรรมการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ เห็นว่าเป็นสาเหตุอันดับแรกในปัจจัยด้านกองทุน คือ กองทุนไม่มีกลยุทธ์ และวิธีการใหม่ ๆ ในการติดตามหนี้ค้างชำระ เมื่อเทียบกับสถาบันการเงินอื่น รongลงมาคือ ไม่มีการให้คำแนะนำแก่สหกรณ์เมื่อเกิดปัญหาการค้างชำระ และ การดำเนินนโยบายของกองทุนเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลแต่ละชุด มากกว่าจะดำเนินตามสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ ฉะนั้น อาจจะกล่าวได้ว่า สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ในส่วนของการกองทุน ก็คือ ระบบและประสิทธิภาพการติดตามหนี้ค้างชำระของกองทุน ฉะนั้น กองทุนควรจะปรับเปลี่ยนวิธีการติดตาม

หนึ่ง รวมทั้งมีความจริงใจในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์อย่างจริงจัง กล่าวคือ ควรมีการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ สมาชิก รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของกองทุน เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมร่วมกันในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ เช่น ปรับเปลี่ยนวิธีการชำระหนี้ เป็นรายเดือนเพื่อแบ่งเบาภาระหนี้สินให้ทั้งสหกรณ์ และสมาชิกสหกรณ์ เป็นต้น

3. จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ ได้แก่

3.1 ปัจจัยด้านสหกรณ์การเกษตร โดยเฉพาะในเรื่องของการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการเพื่อรองรับการใช้เงินกู้ การใช้เงินกู้ การวางแผนการชำระหนี้ และการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ ฉะนั้นกองทุนพัฒนาสหกรณ์ควรให้ความสำคัญกับการเขียนโครงการของสหกรณ์ โดยพิจารณาตามสภาพความเป็นจริงของสหกรณ์ ทั้งนี้ นอกจากโครงการแล้ว กองทุนควรจะมีการกำหนดให้สหกรณ์มีแผนการใช้เงินกู้ แผนการชำระหนี้ และแผนการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อประกอบด้วย เพื่อกองทุนจะได้พิจารณาความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความสอดคล้องที่เกิดจากการเขียนโครงการของสหกรณ์

3.2 ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์โดยรวมมีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ กล่าวคือ กองทุนไม่มีความสอดคล้องในการดำเนินงานประสานกันระหว่างนโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการ และบุคลากร ทำให้เกิดปัญหากับสหกรณ์ ส่งผลให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา ดังนั้น กองทุนพัฒนาสหกรณ์ควรทบทวนนโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการ และความเหมาะสมของบุคลากร เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

3.3 ปัจจัยภายนอกโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น และปัญหาภัยธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ ฉะนั้น กองทุนพัฒนาสหกรณ์ควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน เช่น การดำเนิน โครงการสนับสนุนในเรื่องของพลังงานทดแทนภายใต้ความร่วมมือของหลาย ๆ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้โครงการมีความเป็นไปได้ และมีความจริงจังในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ ปัญหาภัยธรรมชาติ อันเกิดจากน้ำท่วม ฝนแล้ง หรือพายุนั้น กองทุนพัฒนาสหกรณ์อาจจะสนับสนุนด้านเงินทุนปลอดดอกเบี้ย เพื่อการฟื้นฟูสหกรณ์ แต่การให้การสนับสนุนดังกล่าว จะต้องจัดทำเป็นโครงการภายใต้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน รวมทั้งจะต้องมีการประเมินสถานการณ์อย่างเป็นจริง และต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการฟื้นฟูสหกรณ์นั้น ๆ ด้วย

ซึ่งสามารถสรุปได้ตามตาราง 22 ดังนี้

ตาราง 22 ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้ และแนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	แนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้	
	ด้านสหกรณ์	ด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์
ปัจจัยด้านสหกรณ์		
1. การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการเพื่อรองรับการใช้เงินกู้	- มีการประเมินผลของโครงการเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มขออนุมัติโครงการ ช่วงได้รับเงินอนุมัติหลังการใช้เงิน และชำระคืนกองทุนพัฒนาสหกรณ์	- ควรมีการประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ (Feasibility Study) ภายใต้อัตราผลตอบแทนของกองทุน โดยใช้ข้อมูลจริงในทุกโครงการ ซึ่งจะแสดงถึงความสามารถของการสร้างรายได้ของโครงการในการชำระหนี้ของสหกรณ์ในอนาคต
2. การใช้เงินกู้	- มีคณะกรรมการในการใช้เงินกู้ให้เป็นไปตามโครงการร่วมกับฝ่ายจัดการ - วางแผนการใช้เงินกู้และระยะเวลาการชำระหนี้ ให้สอดคล้องกับรายได้ที่จะเกิดขึ้นจากโครงการ - ให้ผู้สอบผู้กิจการของสหกรณ์ทำหน้าที่ในการควบคุมการใช้เงินกู้ของฝ่ายจัดการและคณะกรรมการ	- เจ้าหน้าที่ให้บริการแนะนำ ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ด้วยความเอาใจใส่อย่างจริงจัง จริงใจ - ควรมีการให้สินเชื่อแบบ Supervise Credit ซึ่งจะทำให้การใช้เงินกู้ของสหกรณ์มีประสิทธิภาพ - ควรมีการจัดทำโครงการนาร่องในการให้สินเชื่อร่วมกับสถาบันสินเชื่อที่เป็นมืออาชีพ เช่น ธ.ก.ส. เพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องของหนี้ค้างชำระ
3. การวางแผนการชำระหนี้	- ประชุมคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ สมาชิก พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระ - ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับสมาชิก โดยขยายเวลาการผ่อนชำระ ลดค่าปรับ และดอกเบี้ย รวมทั้ง ทำข้อตกลงการผ่อนชำระหนี้ หรือหักหนี้จากนํ้ามันดิบเป็นรายเดือน	- กองทุนควรมีการวางแผนการชำระหนี้ของสหกรณ์ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อให้การใช้สินเชื่อและระยะเวลาในการกู้ยืมมีความสอดคล้องกัน และสร้างความตระหนักต่อวินัยทางการเงินให้แก่สหกรณ์

ตาราง 22 (ต่อ)

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	แนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้	
	ด้านสหกรณ์	ด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์
	- ร้องขอให้กรมส่งเสริมสหกรณ์และกระทรวงเกษตรสหกรณ์มีมติเห็นชอบอนุมัติยกเลิกดอกเบี้ยค้างชำระ - วางแผนการติดตามหนี้อย่างเคร่งครัดรัดกุม และต่อเนื่อง - ประชุมชี้แจงสถานภาพการค้างชำระหนี้กองทุนเพื่อติดตามเร่งรัดหนี้ค้างชำระจากสมาชิก - ฝ่ายจัดการและคณะกรรมการหาแนวทางในการติดตามหนี้ค้างชำระและรายได้ค้างรับ เพื่อสร้างสภาพคล่องและชำระหนี้ดอกเบี้ยค้างชำระบางส่วน - ในสถานการณ์ที่สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้จากรายได้ใด ๆ ควรจำหน่ายทรัพย์สินของสหกรณ์บางส่วนเพื่อชำระหนี้ให้กองทุน พร้อมทั้งติดตามหนี้จากสมาชิก เพื่อลดภาระดอกเบี้ยและเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในการขอปรับโครงสร้างหนี้	- ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับสหกรณ์โดยขยายเวลาการผ่อนชำระ ลดค่าปรับ และดอกเบี้ย ควรกระทำเมื่อสหกรณ์ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้เนื่องจากปัญหาทางด้านการผลิตและราคาเท่านั้น
4. การติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ	- ควรมีเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ (ฝ่ายสินเชื่อ) ทำการติดตามการใช้เงินกู้ของสมาชิกร่วมกับเจ้าหน้าที่กองทุนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กันของ 3 ฝ่าย (สมาชิก สหกรณ์ และกองทุนพัฒนาสหกรณ์) ในการประเมินผลการใช้สินเชื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์	- ควรมีการประชุมชี้แจงการประเมินการใช้สินเชื่อของกองทุนกับสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมสหกรณ์ในฐานะพี่เลี้ยงของโครงการ - ติดตามการชำระหนี้อย่างต่อเนื่อง

ตาราง 22 (ต่อ)

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	แนวทางแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้	
	ด้านสหกรณ์	ด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์
5. ปัญหาการขาดทุนในธุรกิจที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์	- ให้การอบรมเกี่ยวกับอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก - ปลดปล่อยเงินกู้ให้แก่สมาชิกเพื่อทำการเกษตรอีกครั้ง โดยจัดทำเป็นโครงการเพื่อสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก และสหกรณ์ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด และครบวงจร โดยรับซื้อผลผลิตและแปรรูป	- ประชุมทุกฝ่ายเพื่อตกลงทำความเข้าใจ พร้อมหาแนวทางแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ - ในกรณีของการขาดทุนของสหกรณ์ ภายใต้เงื่อนไขของกองทุน 3 ประการ ได้แก่ ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ และวิกฤตของธุรกิจเกษตร กองทุนควรตั้งคณะกรรมการพิจารณาปัญหาการขาดทุนที่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว สามารถทำการผ่อนผันการชำระหนี้ได้ หรือเห็นควรให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณโดยมติ ครม. เพื่อรองรับหนี้สินจากสมาชิกที่อยู่ในกองทุน นอกเหนือจากกรณีดังกล่าว ควรทำความเข้าใจแก่คณะกรรมการของสหกรณ์เพื่อหาแนวทางแก้ไข - ตัดหนี้สูญเพื่อฟื้นฟูสหกรณ์ใหม่
6. ความรับผิดชอบต่อหนี้	- ฝ่ายจัดการและคณะกรรมการต้องมีความรับผิดชอบต่อหนี้ของกองทุน เช่นเดียวกับการกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่น เนื่องจากสินเชื่อกองทุนเป็นสินเชื่อที่มีอาจตัดหนี้สูญหากไม่มีสาเหตุการขาดทุนภายใต้เงื่อนไขของกองทุน	- กองทุนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องทำการชี้แจงให้แก่สหกรณ์เพื่อสร้างความชัดเจนในด้านสินเชื่อจากกองทุนว่าเป็นหนี้ที่สหกรณ์ต้องชำระ ซึ่งแตกต่างจากโครงการอื่น ๆ ที่ได้รับภายใต้นโยบายทางการเมือง

ตาราง 22 (ต่อ)

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	แนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้	
	ด้านสหกรณ์	ด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์
7. การประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์	- ควรมีการวิเคราะห์งบการเงินเพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เช่น ประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ ประสิทธิภาพในการสร้างรายได้ กำไร ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รวมทั้งหาแนวทางแก้ไขหากมีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์	- สหกรณ์ที่ขอเงินกู้ยืมการเงินที่ประกอบโครงการจะต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการเงินการบัญชี ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ที่ผ่านมา - ในการพิจารณาเงินสหกรณ์อาจมีความแตกต่างจากงบการเงินของธุรกิจอื่นที่อาจจะแสดงรายการทางการเงินในรายละเอียดประกอบงบในธุรกิจต่าง ๆ อาจไม่สะท้อนตัวเลขความเป็นจริง เช่น ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก ปรากฏในงบค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ธุรกิจทั่วไปจะปรากฏในธุรกิจการให้สินเชื่อและรับฝากเงิน ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ประเมินโครงการควรศึกษาระบบบัญชีสหกรณ์
ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ได้แก่ ด้านนโยบาย/หลักเกณฑ์/วิธีการ และบุคลากร)	- สหกรณ์ควรทำความเข้าใจในนโยบายของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ว่า สินเชื่อจากกองทุนเป็นสินเชื่อที่มีต้นทุนเงินทุน (ดอกเบี้ยต่ำ) ที่จะได้รับการอนุมัติและส่งเสริมเห็นชอบจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สหกรณ์สามารถใช้ในกิจการตามวัตถุประสงค์ของกองทุน 5 ประการเท่านั้น	- ควรกระจายสินเชื่อให้กับสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพและวินัยทางการเงินในทุกขนาด โดยไม่คำนึงถึงฐานะการเงินของสหกรณ์เพียงอย่างเดียว เพื่อก่อให้เกิดการกระจายตัวของสินเชื่อ

ตาราง 22 (ต่อ)

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	แนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้	
	ด้านสหกรณ์	ด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์
	- สหกรณ์ควรเข้าใจว่าเงินกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ มีไว้ให้สำหรับสหกรณ์ที่มีขีดความสามารถในการพัฒนาเท่านั้น ซึ่งหมายความว่า มิใช่ทุกสหกรณ์จะสามารถกู้ยืมได้ ฉะนั้นสหกรณ์ควรใช้เงินกู้ที่ได้รับอย่างมีประสิทธิภาพและมีวินัยทางการเงิน - สหกรณ์ควรทำความเข้าใจว่าการกู้ยืมมีกำหนดระยะเวลา อัตราดอกเบี้ย และความรับผิดชอบต่อหนี้ที่สหกรณ์ในฐานะผู้กู้ยืมจะต้องรับผิดชอบ เช่นเดียวกับการกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่น	- ควรมีนโยบายในการจัดชั้นลูกหนี้ของสหกรณ์ โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สะท้อนถึงความสามารถในการชำระหนี้ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้สหกรณ์รักษาวินัยทางการเงิน - ให้เงินกู้รอบใหม่เพื่อฟื้นฟูสหกรณ์ที่มีวินัยทางการเงินแต่ประสบปัญหาในการขาดทุน - กองทุนควรศึกษาหลักเกณฑ์ในการให้กู้จากสถาบันการเงินอื่น ๆ ที่ทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น ธนาคารออมสิน ธ.ก.ส. เพื่อทบทวนหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและลดปัญหาหนี้ค้างชำระ - ปรับปรุงหลักเกณฑ์การชำระหนี้คืนหรือขยายเวลาการชำระหนี้ และผ่อนผันชำระหนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับฤดูกาลผลิต - กองทุนพัฒนาสหกรณ์ (กพส) ควรมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ กพส ให้มากกว่านี้ - ทบทวนระเบียบข้อบังคับของกองทุนกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ โดยเฉพาะความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการให้สินเชื่อแก่สหกรณ์

ตาราง 22 (ต่อ)

ปัญหาหรือสาเหตุการค้าง ชำระหนี้	แนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้	
	ด้านสหกรณ์	ด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์
ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ได้แก่ ราคาสินค้าตกต่ำ ราคาสินค้า พลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น ภัย ธรรมชาติ การระบาดของ โรคและแมลง สภาพ เศรษฐกิจ และการเมืองของ ประเทศ	- จัดสรรกำไรสุทธิของสหกรณ์ เพื่อเป็นกองทุนในการชำระหนี้ของสหกรณ์เมื่อเกิดวิกฤตอันเกิดจากปัจจัยภายนอก - ร่วมมือการส่งเสริมให้สมาชิกใช้พลังงานทดแทนเช่น ไปโอดีเซล เป็นต้น	- จัดตั้งกองทุนเพื่อรองรับวิกฤตอันเกิดจากปัจจัยภายนอก ได้แก่... ซึ่งทำให้สหกรณ์ถูกหนี้ขาดความสามารถในการชำระหนี้ - กองทุนควรมีการศึกษาประเมินผลกระทบจากปัจจัยภายนอก ที่มีต่อหนี้ค้างชำระของสหกรณ์ เพื่อหาแนวทางลดหนี้หรือปรับ โครงสร้างหนี้ตามแต่กรณีของผลกระทบที่เกิดขึ้น - รัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือโดยนำวิธีการบรรเทาความเดือดร้อนเรื่องเชื้อเพลิงพลังงานกับการประมง (น้ำมันเขียว น้ำมันแดง) มาปรับใช้กับการเกษตร (ในรูปของสหกรณ์)

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาสหกรณ์

สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างคือ สหกรณ์การเกษตรที่ผิन्छชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ จำนวน 85 แห่ง ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการระดับบริหารของสหกรณ์การเกษตรที่ผิन्छชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 168 คน จากจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 170 คน คิดเป็นร้อยละ 98.82 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66.7 มีอายุเฉลี่ย 45.20 ปี สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 82.7 มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 29.2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงาน ส่วนใหญ่ ดำรงตำแหน่งมาแล้วเฉลี่ย 2.38 ปี สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นฝ่ายจัดการ ทำงานมาแล้วประมาณ 3 ปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์

สหกรณ์ถูกหนีค้ำชำระ ส่วนใหญ่จะเป็นลูกหนี้ประเภทลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม ก่อตั้งมาแล้วเฉลี่ย 16.00 ปี สูงสุด 40 ปี และต่ำสุด 3 ปี ส่วนใหญ่มีทุนดำเนินงานไม่เกิน 500,000 บาท หรือประมาณ 613,640 บาท นอกจากนี้สหกรณ์ส่วนใหญ่มีผลขาดทุนจากการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 56.5 โดยสหกรณ์ที่มีกำไรจากการดำเนินงาน มีกำไรสุทธิไม่เกิน 50,000 บาท หรือประมาณ 18,222.94 บาท สำหรับสหกรณ์ที่มีผลขาดทุนจากการดำเนินงานนั้น มีผลขาดทุน ไม่เกิน 200,000 บาท หรือประมาณ 314,814 บาท มีทุนเรือนหุ้นไม่เกิน 500,000 บาท หรือประมาณ 484,020 บาท มีทุนสำรองไม่เกิน 50,000 บาท หรือประมาณ 78,250 บาท มีสมาชิกไม่เกิน 250 คน หรือประมาณ 307 คน ปริมาณธุรกิจรวมไม่เกิน 700,000 บาท หรือประมาณ 583,000 บาท ซึ่ง

สหกรณ์ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจสินเชื่อ ร้อยละ 82.7 จัดหาสินค้ามาจำหน่าย ร้อยละ 66.7 รวบรวมผลผลิต ร้อยละ 40.5 และ เผยแพร่/ส่งเสริมกิจกรรมด้านการเกษตร ร้อยละ 11.9 โดยมีปริมาณธุรกิจดังนี้ ธุรกิจสินเชื่อประมาณ 596,767 บาท ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 432,600 บาท ธุรกิจรวบรวมผลผลิต 5,000,000 บาท ธุรกิจเผยแพร่/ส่งเสริมกิจกรรมด้านการเกษตร 2,268,092.50 บาท

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและการค้างชำระหนี้

สหกรณ์การเกษตรที่ผิคนัดชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ส่วนใหญ่กู้ยืมเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ณ วันสิ้นปีการเงิน 2549 จำนวน 1 สัญญา คิดเป็นร้อยละ 69.6 สำหรับสัญญาที่ค้างชำระหนี้ สหกรณ์ที่กู้ยืม 2 สัญญา ส่วนใหญ่ค้างชำระสัญญาที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 51.7 สหกรณ์ที่กู้ยืม 3 สัญญา ส่วนใหญ่ค้างชำระสัญญาที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 45.5 นอกจากนี้ สหกรณ์ส่วนใหญ่ที่ยื่นขอกู้เงินกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ เกือบทุกสหกรณ์ได้รับการอนุมัติทุกครั้งที่ยื่นกู้ มีเพียงร้อยละ 15.1 เท่านั้น ที่ยื่นขอกู้ 2 ครั้ง แต่ได้รับการอนุมัติ 1 ครั้ง

วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมตามสัญญาที่สหกรณ์ผิคนัดชำระหนี้ ส่วนใหญ่กู้เพื่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ คือ ธุรกิจสินเชื่อ คิดเป็นร้อยละ 45.2 มีเพียงร้อยละ 23.8 ที่กู้ยืมเพื่อการลงทุนในทรัพย์สิน เช่น การผลิตสุราแช่พื้นเมือง และ โรงสี

สำหรับจำนวนหนี้ค้างชำระหนี้ สหกรณ์มีหนี้ค้างชำระกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ไม่เกิน 500,000 บาท หรือประมาณ 531,527.70 บาท แบ่งเป็นเงินต้น 500,000 บาท และดอกเบี้ย 41,612.07 บาท ซึ่งค้างชำระมาแล้วประมาณ 1 ปี

ส่วนที่ 4 ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์การเกษตรที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์

โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยต่าง ๆ เป็นสาเหตุที่ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้ได้ปัจจัยแรกคือ ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ อันเกิดจากราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น ภัยธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจการเมืองของประเทศ และปัญหาจากโรคระบาด ส่วนปัจจัยด้านสหกรณ์ และปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ส่วนใหญ่เห็นว่าส่งผลปานกลางเท่านั้น

นอกจากนี้หากพิจารณาตามประเภทลูกหนี้ สหกรณ์ที่เป็นลูกหนี้ประเภทลูกหนี้ยู่ระหว่างติดตาม ลูกหนี้ปรับโครงสร้าง และลูกหนี้ดำเนินคดี มีความคิดเห็นต่อปัจจัยทั้ง 3 คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ปัจจัยที่ทำให้สหกรณ์ค้างชำระหนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ส่วนลูกหนี้ขอผ่อนผัน และลูกหนี้เสนอขอตัดหนี้สูญ เห็นว่า ปัจจัยทั้ง 3 ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ โดย

ลูกหนี้ขอผ่อนผันเห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลเป็นอันดับแรกคือ ปัจจัยด้านกองทุน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสหกรณ์ และปัจจัยอื่น ๆ ส่วนลูกหนี้เสนอขอตัดหนี้สูญเห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลเป็นอันดับแรก คือ ปัจจัยอื่น ๆ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสหกรณ์ และปัจจัยด้านกองทุน ตามลำดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ของสหกรณ์

ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับสมาชิก โดยขยายเวลาการผ่อนชำระ ลดค่าปรับ และดอกเบี้ย รวมทั้ง ทำข้อตกลงการผ่อนชำระหนี้ หรือหักหนี้จากน้ำนมดิบเป็นรายเดือน วางแผนการติดตามหนี้อย่างเคร่งครัด รัดกุม และต่อเนื่อง ประชุมคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ สมาชิก พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ค้างชำระ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ของกองทุน

ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับสหกรณ์โดยขยายเวลาการผ่อนชำระ ลดค่าปรับ และดอกเบี้ย ประชุมทุกฝ่ายเพื่อตกลงทำความเข้าใจ พร้อมหาแนวทางแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ และ ขยายเวลาการชำระหนี้ และผ่อนผันชำระหนี้ เช่น ส่งชำระทุก ๆ ปี เป็นต้น

ส่วนที่ 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์และปัจจัยภายนอกกับการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน คือ ปัจจัยด้านสหกรณ์การเกษตร ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ พบว่า

ปัจจัยด้านสหกรณ์การเกษตร มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ ทั้งในเรื่องของระยะเวลาการค้างชำระหนี้ และร้อยละของหนี้ค้างชำระ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และมีค่าเป็นบวก ซึ่งหมายความว่า หากสหกรณ์มีการบริหารจัดการในส่วนของเงินกู้ที่กู้กับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ตั้งแต่การเริ่มเขียนโครงการที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ และบนพื้นฐานของความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์ มีการบริหารจัดการการใช้เงินกู้ที่ดี มีการวางแผนการชำระหนี้ที่ดี พร้อมทั้งมีระบบการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ ย่อมจะทำให้ระยะเวลาในการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์สั้นลง และร้อยละของหนี้ที่ค้างชำระของสหกรณ์ต่ำลง

ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ ในเรื่องของระยะเวลาการค้างชำระหนี้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และมีค่าเป็นบวก ซึ่งหมายความว่า หากกองทุนพัฒนาสหกรณ์มีการดำเนินงานสอดคล้องกันระหว่างนโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการ และบุคลากร ย่อมจะทำให้ระยะเวลาในการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์สั้นลง

ส่วนปัจจัยภายนอกอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับร้อยละของการค้างชำระหนี้ในเรื่องของร้อยละของหนี้ค้างชำระ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และมีค่าเป็นบวกเช่นกัน หมายความว่า

หากสหกรณ์ไม่ประสบปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น และปัญหาภัยธรรมชาติย่อมจะทำให้ร้อยละของหนี้ค้างชำระลดลง แต่ปัจจัยภายนอกไม่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาการค้างชำระหนี้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กล่าวคือ ไม่ว่าจะเกิดปัญหาจากภายนอก หรือไม่เกิดปัญหาจากภายนอก สหกรณ์ลูกหนี้ค้างชำระ ก็ไม่สามารถชำระหนี้ให้กับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ภายใน 1 ปี ได้

ส่วนที่ 6 แนวทางการแก้ไขปัญหา

แนวทางการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ควรพิจารณาด้วยความระมัดระวังและรอบคอบเป็นพิเศษ กับสหกรณ์ที่ยื่นขอกู้เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ โดยจะต้องวิเคราะห์ในส่วน of ธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์ นอกเหนือจากการวิเคราะห์ภาวะการเงินรวมของสหกรณ์ที่ขอกู้ เนื่องจาก หากพิจารณาในส่วน of ธุรกิจสินเชื่อแล้ว อาจจะทำให้กองทุนเห็นถึงศักยภาพการบริหารธุรกิจสินเชื่อ หรือการบริหารลูกหนี้ของสหกรณ์ได้ดียิ่งขึ้น
2. กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ควรส่งเสริมในเรื่องของกิจกรรมในการพัฒนา หรือการส่งเสริมด้านวิชาการที่จำเป็น และสามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตให้แก่สหกรณ์
3. กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ควรช่วยเหลือสหกรณ์ที่ยื่นขอกู้โดยเป็นพี่เลี้ยงกำกับดูแลให้ความรู้ในการประเมินศักยภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ รวมทั้งให้การอบรมในการประเมินความเป็นไปได้ของโครงการที่สหกรณ์จัดทำขึ้นเพื่อรองรับการใช้เงินกู้ ให้อยู่บนพื้นฐานหรือสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ และสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ของกองทุนเข้าไปมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ประเมินความเป็นไปได้ของโครงการเพื่อทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เนื่องจาก การวิเคราะห์แต่เพียงเอกสารหรือโครงการที่สหกรณ์เสนอเขียนขอกู้ กรอบกับการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ในบางครั้งอาจจะไม่เพียงพอสำหรับการให้สินเชื่อ และไม่สะท้อนความเป็นจริงที่เกิดขึ้น
4. กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ควรจะปรับเปลี่ยนวิธีการติดตามหนี้ รวมทั้งมีความจริงจังในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์อย่างจริงจัง กล่าวคือ ควรมีการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ สมาชิก รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของกองทุน เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมร่วมกันในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ เช่น ปรับเปลี่ยนวิธีการชำระหนี้เป็นรายเดือนเพื่อแบ่งเบาภาระหนี้สินให้ทั้งสหกรณ์ และสมาชิกสหกรณ์ เป็นต้น

5. กองทุนพัฒนาสหกรณ์ควรให้ความสำคัญกับการเขียนโครงการของสหกรณ์ โดยพิจารณาตามสภาพความเป็นจริงของสหกรณ์ ทั้งนี้ นอกจากโครงการแล้ว กองทุนควรมีการกำหนดให้สหกรณ์มีแผนการใช้เงินกู้ แผนการชำระหนี้ และแผนการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อประกอบด้วย เพื่อกองทุนจะได้พิจารณาความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความสอดคล้องที่เกิดจากการเขียนโครงการขอกู้ของสหกรณ์

6. กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ควรทบทวนนโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการ และความเหมาะสมของบุคลากร เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

7. กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เช่น การดำเนินโครงการสนับสนุนในเรื่องของพลังงานทดแทนภายใต้ความร่วมมือของหลาย ๆ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้โครงการมีความเป็นไปได้ และมีความจริงจังในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ ปัญหาภัยธรรมชาติ อันเกิดจากน้ำท่วม ฝนแล้ง หรือพายุนั้น กองทุนพัฒนาสหกรณ์อาจจะสนับสนุนด้านเงินทุนปลอดดอกเบี้ย เพื่อการฟื้นฟูสหกรณ์ แต่การให้การสนับสนุนดังกล่าว จะต้องจัดทำเป็นโครงการภายใต้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน รวมทั้งจะต้องมีการประเมินสถานการณ์อย่างเป็นจริง และต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการฟื้นฟูสหกรณ์นั้น ๆ ด้วย

อภิปรายผล

ปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาอันเกิดจากปัจจัยภายนอกอื่น ซึ่งเป็นปัญหาที่สหกรณ์การเกษตรไม่สามารถควบคุมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาจากราคาผลผลิตตกต่ำ นอกจากนี้ ยังเกิดจากปัญหาจากราคาสินค้าพลังงาน และไฟฟ้าสูงขึ้น ปัญหาภัยธรรมชาติ ปัญหาจากการระบาดของโรคและแมลง และปัญหาสภาพเศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศตกต่ำ ส่วนปัญหาในด้านสหกรณ์ หรือจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ เป็นปัญหาที่คณะกรรมการดำเนินงาน และฝ่ายจัดการระดับบริหารเห็นว่าส่งผลต่อปัญหาการค้างชำระหนี้เงินกู้ของสหกรณ์ในระดับปานกลาง ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์การเกษตรถูกหนี้นี้ค้างชำระ อันได้แก่ ปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ พบว่า การค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ในเรื่องของระยะเวลาการค้างชำระหนี้ และร้อยละของหนี้ค้างชำระ มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสหกรณ์ ในทิศทางบวก ซึ่งหมายความว่า หากสหกรณ์การเกษตรมีระบบการบริหารจัดการหนี้สินของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพตั้งแต่การเริ่มเขียน

โครงการ การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการภายใต้ศักยภาพ ความสามารถของสหกรณ์ การเกษตร และสภาพเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ศักยภาพในการใช้เงินกู้ มีการวางแผนการชำระหนี้ และมีระบบการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ ย่อมจะทำให้สหกรณ์สามารถลดการค้างชำระหนี้ และระยะเวลาการค้างชำระหนี้ได้ สำหรับปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์นั้น การค้างชำระหนี้ในเรื่องของระยะเวลาการค้างชำระหนี้มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ในทิศทางบวก ซึ่งหมายความว่า หากกองทุนพัฒนาสหกรณ์มีการดำเนินงานในนโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการ และบุคลากรที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ บุคลากรสามารถดำเนินงานเป็นไปตามวิธีการของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ โดยไม่ขัดกับหลักเกณฑ์ หรือสนองตอบต่อนโยบายได้เป็นอย่างดี ย่อมจะทำให้ระยะเวลาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ลดลง ส่วนปัจจัยภายนอกอื่นนั้น มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการค้างชำระหนี้ในทิศทางบวก ซึ่งก็หมายความว่า หากสหกรณ์ไม่ประสบกับปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น หรือปัญหากล้วยธรรมชาติ จะทำให้ระยะเวลาการชำระหนี้ลดลง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ วิรัช ชีพสมทรง (2539) ที่ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารเงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมสหกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้สหกรณ์ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์และไม่เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง เกิดจากปัญหาการบริหารเงินทุนฯ ได้แก่ การเสนอแผนงาน/โครงการขาดความชัดเจน ขาดข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิเคราะห์ ขาดการติดตามประเมินผลการใช้เงินกู้อย่างจริงจัง

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับระวีวรรณ เกตุขาว (2542) ศึกษาการใช้เงินทุนหมุนเวียน ส่งเสริมการสหกรณ์ของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า แหล่งเงินทุนของสหกรณ์ส่วนใหญ่กู้จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ การนำเงินกู้ไปใช้ส่วนใหญ่ตรงตามวัตถุประสงค์ การชำระคืนตรงตามกำหนดเวลา ส่วนสหกรณ์ที่ผิดสัญญาสาเหตุเพราะสหกรณ์ประสบภาวะขาดทุนและนำเงินทุนหมุนเวียนไปทำธุรกิจต่อ ในการกู้เงินเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ให้คำแนะนำติดตาม ตรวจสอบ ควบคุมการใช้เงินกู้เป็นส่วนใหญ่ ส่วนปัญหาการกู้เงินและการใช้เงินกู้ประสบปัญหาคือขั้นตอนมาก ไม่เข้าใจขั้นตอนการขอกู้เงินและสาเหตุส่วนใหญ่ที่สหกรณ์ได้รับเงินกู้ไม่ทันตามความต้องการเนื่องจาก การจัดทำเอกสารไม่ถูกต้อง คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ทำงานล่าช้า จากการศึกษาของระวีวรรณ เกตุขาว จะเห็นได้ว่าสหกรณ์ส่วนใหญ่สามารถใช้เงินตรงตามวัตถุประสงค์ ชำระคืนตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ยังให้คำแนะนำติดตามตรวจสอบควบคุมการใช้เงินกู้เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหมายความว่า ปัจจัยด้านสหกรณ์ และปัจจัยด้านกองทุน มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ สอดคล้องกับการศึกษานี้ แต่ ขัดแย้งในส่วนของปัจจัยภายนอกอื่น ซึ่งผลการศึกษาของระวีวรรณ เกตุขาว จะพบว่า สหกรณ์ที่ผิดสัญญาสาเหตุเนื่องมาจากสหกรณ์ประสบภาวะขาดทุน

แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ จันทรศรี สมวิลาส (2536) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปริมาณหนี้สินในระบบสหกรณ์มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการชำระคืนสินเชื่อการเกษตร หมายความว่าสมาชิกสหกรณ์มีปริมาณหนี้สินกับสหกรณ์มากจะชำระคืนสินเชื่อให้กับสหกรณ์น้อย ซึ่งอีกนัยหนึ่งอาจจะหมายถึง ความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ ซึ่งเกิดจากตัวสหกรณ์เอง และผลการศึกษาขัดแย้งกับการศึกษาของ ชาญวิทย์ เชื้อไสย (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่มิม จำกัด พบว่า การใช้สินเชื่อตามวัตถุประสงค์และการเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์มีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ ซึ่งผลที่ได้ดังกล่าว จะเห็นว่าการใช้สินเชื่อตามวัตถุประสงค์ และการเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์ถือว่าเป็นวินัยของตัวสหกรณ์เองซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการชำระคืนเงินกู้ ฉะนั้น วินัยของสหกรณ์ จึงถือว่าเป็นปัจจัยสหกรณ์ ดังนั้น ผลการศึกษาของชาญวิทย์ เชื้อไสย จึงขัดแย้งกับการศึกษารั้งนี้ นอกจากนี้ ผลการศึกษายังขัดแย้ง สถาพร ดวงวิไล (2543) ที่ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการชำระหนี้คืนเงินกู้ของสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอบ้านเขว้า ส่วนหนึ่งเกิดจากผลผลิตได้น้อย แต่การศึกษารั้งนี้ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำไม่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร สามารถนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ในระยะยาว ได้ดังนี้

1. จากระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินงาน และฝ่ายจัดการระดับบริหารส่วนใหญ่จะเห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สหกรณ์ในระดับสูง คือ ปัจจัยภายนอกอื่น ซึ่งเป็นปัจจัยที่สหกรณ์ไม่สามารถควบคุมได้ แต่สหกรณ์สามารถพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพได้ ฉะนั้น กองทุนพัฒนาสหกรณ์จึงควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินโครงการส่งเสริมความรู้ใหม่ ๆ หรือเทคโนโลยีการผลิตใหม่ ๆ ให้แก่สหกรณ์การเกษตรเพื่อให้สหกรณ์แต่ละแห่งได้มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับปรุงพัฒนาการผลิต หรือผลิตภัณฑ์การเกษตรให้มีมูลค่าหรือมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตมาใช้มากขึ้น เพื่อการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรในระยะยาว และยั่งยืน ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า นอกจากการ

สนับสนุนด้านเงินทุนแล้ว กองทุนพัฒนาสหกรณ์ควรมีกิจกรรมในการพัฒนา หรือการส่งเสริม ด้านวิชาการที่จำเป็น และสามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตให้แก่สหกรณ์ ภายใต้ความร่วมมือกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

2. ปัจจัยด้านสหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ทั้งในเรื่องของระยะเวลา การค้างชำระหนี้ และร้อยละของหนี้ค้างชำระ ดังนั้น สหกรณ์ควรดำเนินการดังนี้

2.1 การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ สหกรณ์ควรจะมีการเตรียมความพร้อมก่อนการเขียนโครงการ กล่าวคือ บุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการเขียนโครงการควรจะเป็น ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ เข้าใจสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ สมาชิก รวมถึงท้องที่ที่สหกรณ์ตั้งอยู่ และจะต้องเข้าใจสภาพที่แท้จริงของเศรษฐกิจ ซึ่งการเขียน โครงการจะต้องอยู่บนพื้นฐานที่สหกรณ์ มีศักยภาพ หรือความสามารถที่จะดำเนินการได้ ดังนั้น ในการเขียนโครงการสหกรณ์ควรมี หน่วยงานที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเพียงพอ และจะต้องให้ข้อมูลที่แท้จริงแก่หน่วยงาน นอกจากนี้ ฝ่ายกองทุนพัฒนาสหกรณ์จะต้องให้การกำกับ ช่วยเหลือ ดูแล ในส่วนของการเขียน โครงการด้วยความจริงจัง และเข้มงวด

2.2 การใช้เงินกู้ การวางแผนการชำระหนี้ และการติดตามประเมินผลการใช้ สิ้นเชื่อ สหกรณ์ควรมีแผนการบริหารเงินกู้ของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ที่ชัดเจน เป็นลายลักษณ์ อักษร รวมทั้งมีกลุ่มบุคคลที่คอยรับผิดชอบอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ มีการจัดทำแผนตั้งแต่การใช้เงินกู้ ไปจนถึงแผนการชำระหนี้ และการติดตามประเมินผลการใช้สิ้นเชื่อ แต่ทั้งนี้ แผนต่าง ๆ ดังกล่าว จะต้องมีความรัดกุมที่ชัดเจน มีการติดตามเป็นระยะอย่างเข้มงวด และต่อเนื่อง ทั้งนี้ สหกรณ์จะต้อง ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากหน่วยงานที่มีความชำนาญควบคุม ไปด้วย

3. ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาการค้างชำระหนี้ แต่หากพิจารณาในแต่ละด้าน ทั้งนโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการ และบุคลากร ต่างก็ไม่ส่งผลต่อการ ค้างชำระหนี้ของสหกรณ์ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์มี ความสัมพันธ์กับระยะเวลาการค้างชำระหนี้ ฉะนั้น กองทุนพัฒนาสหกรณ์ควรมีการทบทวน นโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการ และบุคลากร ให้มีการประสานงานที่มีความสอดคล้องกัน เช่น การ กำหนดนโยบายควรพิจารณาถึงสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่สามารถ สอดคล้องตอบนโยบายได้อย่างตรงเป้าหมาย มีการกำหนดวิธีการที่ไม่ขัดกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรือมีการกำหนดบุคลากรที่เหมาะสม มีความรู้ความชำนาญ เข้าใจพื้นฐานของสหกรณ์เป็นอย่างดี เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน เป็นต้น

4. ปัจจัยภายนอกอื่น มีความสัมพันธ์กับร้อยละของหนี้ค้างหนี้ค้างชำระ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น และปัญหาภัยธรรมชาติ ฉะนั้น กองทุนพัฒนาสหกรณ์ควรร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เช่น การดำเนินโครงการสนับสนุนในเรื่องของพลังงานทดแทนภายใต้ความร่วมมือของหลาย ๆ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้โครงการมีความเป็นไปได้ และมีความจริงจังในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ ปัญหาภัยธรรมชาติ อันเกิดจากน้ำท่วม ฝนแล้ง หรือพายุนั้น กองทุนพัฒนาสหกรณ์นอกจากการสนับสนุนด้านเงินทุนปลอดดอกเบี้ยเพื่อการฟื้นฟูสหกรณ์และพิจารณาลด/งดคิดดอกเบี้ยกับสหกรณ์ที่ประสบภัยธรรมชาติแล้ว ควรจัดตั้งทีมงานในการวิเคราะห์/ประเมินสถานการณ์ และความเป็นไปได้ในการฟื้นฟูสหกรณ์นั้น ๆ ด้วย

5. เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง กองทุนพัฒนาสหกรณ์ควรมีการจัดตั้งศูนย์อบรม หรือสถาบันทางวิชาการด้านสหกรณ์ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้การอบรมด้านวิชาการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาสหกรณ์ให้มีศักยภาพ และให้ระบบสหกรณ์สามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ นอกจากการพัฒนาสหกรณ์แล้ว การพัฒนาบุคลากรภายใต้เครือข่ายความร่วมมือและการพัฒนาระบบสนับสนุนด้านต่าง ๆ ก็มีความจำเป็นเช่นกัน

6. สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ และกองทุนพัฒนาสหกรณ์เผชิญอยู่ ทั้งสหกรณ์ และกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ควรดำเนินการประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาตามสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ รวมทั้งเหมาะสมตามระบบการบริหารงานของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ เนื่องจากวิธีการเร่งรัดติดตามหนี้สินวิธีเดียวก็ไม่อาจทำให้สหกรณ์สามารถชำระหนี้ได้ จากข้อเสนอแนะ สหกรณ์บางแห่งมีการขายสินทรัพย์ของสหกรณ์เพื่อชำระหนี้แก่กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ซึ่งเป็นการขัดกับนโยบายที่แท้จริงของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ในการที่จะช่วยเหลือสนับสนุนสหกรณ์ เพื่อให้เกิดสภาพคล่อง ให้สามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น ทั้งสหกรณ์ และกองทุนพัฒนาสหกรณ์ จึงจำเป็นต้องที่จะต้องมีความเข้าใจร่วมกัน ถึงนโยบายที่แท้จริงของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ และกองทุนพัฒนาสหกรณ์จะต้องสร้างความจริงใจในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง โดยกองทุนพัฒนาสหกรณ์จะต้องรับทราบถึงสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์เพื่อหาแนวทางแก้ไขที่ถูกต้อง และชัดเจน

7. รัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทบทวนระเบียบข้อบังคับของกองทุน ในส่วนของการกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการของกองทุนไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการให้สินเชื่อแก่สหกรณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาสินเชื่อนอกจากอยู่ภายใต้ระเบียบหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อแล้ว ยังต้องอยู่ภายใต้

ความเป็นไปได้ในการชำระคืนและสภาพความเป็นจริงของสหกรณ์ที่ขอกู้ ซึ่งจะทำให้การพิจารณาสินเชื่อของกองทุนพัฒนาสหกรณ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8. มีองค์กร หรือหน่วยงานในการกำกับ หรือเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงาน (Supervise Credit) เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อกองทุนพัฒนาสหกรณ์ และต่อสหกรณ์

9. ทบทวนอำนาจหน้าที่ของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ให้มีการปรับโครงสร้างของหน่วยงานให้มีอิสระในการบริหารจัดการกองทุน โดยทบทวนหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการกองทุนให้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์ และสามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานสหกรณ์ ควรจะศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ดังนี้

1. ศึกษากระบวนการบริหารจัดการกองทุนพัฒนาสหกรณ์ เพื่อทบทวนโครงสร้าง นโยบาย หลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอนต่าง ๆ รวมถึงบุคลากรในหน่วยงาน พร้อมทั้งหารูปแบบที่เหมาะสมของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ในการสนับสนุน และส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาสหกรณ์ให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์ ให้สามารถพัฒนายิ่งขึ้น

2. ศึกษาการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการเงินกู้ของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ของลูกหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ที่มีความสามารถในการชำระหนี้ เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารจัดการเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์การเกษตร เพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนาขีดความสามารถ รวมถึงศักยภาพในการบริหารจัดการเงินกู้กองทุนของสหกรณ์การเกษตรที่มีหนี้ค้างชำระกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์

3. ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์การเกษตรในแต่ละเขตภูมิภาค เพื่อศึกษาปัญหาที่แท้จริงของสหกรณ์ในแต่ละภูมิภาค และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ได้ตรงตามสภาพพื้นที่และสภาพของสหกรณ์

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2545. การศึกษาเกณฑ์การจัดขนาดสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร. กรุงเทพฯ: กลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลสถิติการเงินเชิงวิจัย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2548ก. คำแนะนำเกี่ยวกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ (สำหรับสหกรณ์). กรุงเทพฯ: กลุ่มวิเคราะห์กองทุนพัฒนาสหกรณ์ สำนักพัฒนาระบบการบริหารจัดการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. 2548ข. คู่มือปฏิบัติงานกองทุนพัฒนาสหกรณ์ (สำหรับจังหวัด). กรุงเทพฯ: กลุ่มวิเคราะห์กองทุนพัฒนาสหกรณ์ สำนักพัฒนาระบบการบริหารจัดการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. 2548ค. แผนยุทธศาสตร์กองทุนพัฒนาสหกรณ์. กรุงเทพฯ: กลุ่มวิเคราะห์กองทุนพัฒนาสหกรณ์ สำนักพัฒนาระบบการบริหารจัดการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. 2549ก. กองทุนพัฒนาสหกรณ์. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. 2549ข. ประมวลระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ (สำหรับจังหวัด). กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. 2549ค. ผลการจัดชั้นลูกหนี้เงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. 2549ง. ผลการอนุมัติเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. 2549จ. ผลการอนุมัติเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์จำแนกรายภาค. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. 2549ฉ. รายงานผลการประเมินกองทุนพัฒนาสหกรณ์. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. 2550. รายงานผลการดำเนินงานสหกรณ์. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- กรรณพร ดิเรกศิลป์. 2547. การศึกษาผลการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาสหกรณ์. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- กฤษฎา จันทน์แดง. 2547. การศึกษาการใช้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ของสหกรณ์ภาคเกษตรใน จังหวัดราชบุรี. ราชบุรี: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดราชบุรี.
- กฤษฎี มหาวิรุฬห์. 2531. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

- กลมทิพย์ คติการ. 2542. ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์นิพนธ์ปริญญาเอก, สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์.
- กองทุนพัฒนาสหกรณ์. 2542. พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาระบบการ
บริหารการจัดการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ: ซี เค
แอนด์ เอส โฟโต้สตูดิโอ.
- เกรียงศักดิ์ ปัทมรเชา. 2530. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์. สงขลา: ภาควิชาพัฒนาการเกษตรคณะ
ทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จักรพันธ์ จันทเรณ. 2541. การวิเคราะห์บทบาทของธนาคารพาณิชย์ในการดำเนินงานสินเชื่อเกษตร
และธุรกิจการเกษตร. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- จันทร์แก้ว เมืองใจ. 2531. การจัดการสหกรณ์. เชียงใหม่: วิทยาลัยครูเชียงใหม่.
- จันทร์ศรี สมวิลาศ. 2536. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรสันป่าตอง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จารุบุตร นามวิจิตร. 2548. ผลการดำเนินงานทางด้านการเงินของสหกรณ์ที่กู้เงินกองทุนพัฒนา
สหกรณ์ภายในจำนวนเงินกู้ไม่เกิน 1,000,000 บาท. ยโสธร: สำนักงานสหกรณ์จังหวัด
ยโสธร.
- จำเนียร สาระนาค. 2529. คำบรรยายในการฝึกอบรมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรและ
สหกรณ์นิคม ประจำปีงบประมาณ 2529. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- ชาญวิทย์ เชื้อไสย. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแม่ริม
จำกัด อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ปีการผลิต 2544. เชียงใหม่: ปัญหาพิเศษปริญญา
โท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ดารณี พุทธวิบูลย์. 2533. การจัดการสินเชื่อ. กรุงเทพฯ: ประชาชน.
_____. 2543. การจัดการสินเชื่อ. ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- เดชภัทร เดชโอพาริก. 2541. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ถวิล เลิศประเสริฐ. 2520. สหกรณ์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2542. หนังสือราชการที่ 1550/ว55 เรื่องแนวทางและ
วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารหนี้ค้างชำระ. กรุงเทพฯ: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร. (เอกสารอัดสำเนา).
- นันทา สารทอง. 2547. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านการเงินและความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อ
การดำเนินงานของร้านสหกรณ์เทเวศร์ จำกัด. เชียงใหม่: ปัญหาพิเศษปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- บุญธรรม คำพอ. 2520. โครงการสำรวจความต้องการ ความสนใจ ปัญหาแรงบันดาลใจ และความไม่
สูงทางการศึกษาของนักเรียนและประชาชนในตำบลนาแก้ว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ.
- ประคอง กรรณสูต. 2538. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประจักษ์ สดประเสริฐ. 2531. การพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 รายงานการวิจัยคณะศึกษาศาสตร์. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พสุ สัตถาภรณ์. 2533. การบริหารงานสหกรณ์. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พันธุ์ม คิชยมณฑล. 2530. หลักเศรษฐศาสตร์สหกรณ์การเกษตร 2 (คู่มือ). กรุงเทพฯ: นำถึงการพิมพ์.
- ไพรัช สุขสงญาติ. 2542. ความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นต่อการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชน
พึ่งตนเองอำเภอเดิมบางนางบวชจังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- มานิตย์ กมลเวช. 2526. สหกรณ์เปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ: พันนี้พับลิชชิง.
- ยินดี เจ้าแก้ว. 2528. ความคิดเห็น ความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกสหกรณ์ที่มีผลต่อความสำเร็จของ
สหกรณ์ที่มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด จังหวัดบุรีรัมย์.
กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ระวีวรรณ เกตุขาว. 2542. การใช้เงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมการสหกรณ์ของสหกรณ์ภาคการเกษตรใน
จังหวัดนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- เรืองเวทย์ แสงรัตนา. 2520. ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียน เติรมทหาร เกี่ยวกับอัตรา
เพิ่มประชากรของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วันเพ็ญ อนิวรรณพงษ์. 2533. สถาบันการเงินและตลาดเงิน. กรุงเทพฯ: กิจจันทร์การพิมพ์.
- วิรัช ชีพสมทรง. 2539. แนวทางการพัฒนาการบริหารเงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมสหกรณ์. กรุงเทพฯ:
กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- วิวัฒน์ เมฆอรุณ. 2527. สหกรณ์รูปอื่น. กรุงเทพฯ: อักษรสุวรรณ.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2543. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศิริพร กิตติการกุล. 2547. เอกสารประกอบการสอนวิชาการบัญชีเพื่อการจัดการ. เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สกนธ์ อารณ. 2547. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. 2536: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมาคมนักบัญชีและผู้ตรวจบัญชีแห่งประเทศไทย. 2522. การบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ: สมาคมนักบัญชีและผู้ตรวจบัญชีแห่งประเทศไทย.
- สุชา จันทรเฒ และ สุรางค์ จันทรเฒ. 2520. หลักศึกษาจิตวิทยาการสอน. กรุงเทพฯ: แพร่วิทยา.
- สถาพร ดวงวิไล. 2543. การเปรียบเทียบความสามารถในการชำระหนี้ค้ำเงินกู้ของสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ. ขอนแก่น: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันฝึกอบรมสหกรณ์การเกษตรแห่งชาติ. 2526. การบริหารสินเชื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Thanupon, Sunila. 1986. **Extension and Client Systems' Perception of Training Need of Rice Farmer in Chiangmai, Thailand.** Phillippines: Unpublished Ph.D. Dissertation, Central Luzon State University.
- Best, J.W. 1977. **Research in Education.** 3rd ed. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Best, David. 1971. *Philosophy and human movement.* Boston: Allen & Unwin. อ้างถึงใน ไพรัช สุขสงญาติ. 2542. ความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นต่อการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองอำเภอเดิมบางนางบวชจังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- Good, B. 1973. *Methods of research: educational, psychological, sociological.* New York: Appleton-Century-Crofts. อ้างถึงใน ไพรัช สุขสงญาติ. 2542. ความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นต่อการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองอำเภอเดิมบางนางบวชจังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- Shaw, A. and K. Wright. 1976. *Methods of research: educational, psychological, sociological.* New York: Appleton-Century-Crofts. อ้างถึงใน ไพรัช สุขสงญาติ. 2542. ความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นต่อการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองอำเภอเดิมบางนางบวชจังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

ภาคผนวก ก

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ส่วนที่ 4 ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A11	206.6500	850.7658	.2586	.9294
A12	207.0500	843.2079	.4148	.9285
A13	206.5000	839.7368	.5241	.9280
A14	206.3000	829.9053	.6152	.9273
A15	206.2000	845.9579	.2993	.9292
A21	206.6000	837.8316	.5911	.9277
A22	206.4000	839.7263	.4752	.9282
A23	206.2500	837.3553	.4162	.9285
A31	206.3500	835.0816	.4742	.9281
A32	206.3500	836.1342	.5385	.9278
A33	206.2500	838.4079	.4644	.9282
A41	206.2000	842.3789	.4850	.9282
A42	206.2000	843.2211	.4672	.9283
A43	206.4000	844.2526	.3905	.9287
A44	206.4500	842.8921	.4207	.9285
A45	206.1500	832.8711	.5355	.9277
A51	206.0500	852.8921	.2508	.9294
A52	206.9500	860.3658	.1187	.9300
A53	206.6000	866.5684	-.0220	.9311
A54	206.7500	866.3026	.0000	.9299
A55	206.7500	866.3026	.0000	.9299
A611	206.5000	809.4211	.6483	.9266
A612	207.2500	828.7237	.4888	.9280
A613	206.8500	800.1342	.7623	.9256

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A621	206.3500	849.8184	.2672	.9294
A622	206.6500	855.7132	.1290	.9305
A6311	207.1500	867.1868	-.0320	.9309
A6312	206.9500	856.6816	.1463	.9301
A6321	207.0500	861.7342	.0753	.9303
A6322	207.1000	862.6211	.0567	.9304
A64	205.8000	859.0105	.1251	.9301
A71	205.8000	850.3789	.2729	.9293
A72	205.8000	841.4316	.4680	.9283
A81	205.9500	838.5763	.5198	.9280
A82	206.2000	840.8000	.4007	.9286
B11	206.9500	819.6289	.6359	.9269
B12	206.8500	838.4500	.3767	.9288
B21	206.4500	818.8921	.6849	.9266
B22	206.5500	827.4184	.5925	.9273
B23	206.4000	828.9895	.7832	.9268
B24	206.5500	833.1026	.5880	.9275
B25	206.6000	835.3053	.5977	.9276
B26	206.7500	837.3553	.5679	.9278
B27	206.5000	825.6316	.7154	.9268
B311	207.1000	829.4632	.5429	.9276
B312	207.5500	850.2605	.2728	.9293
B313	207.4000	846.5684	.3082	.9292
B314	207.2500	849.9868	.2627	.9294
B315	207.0500	836.9974	.4110	.9285
B321	206.7000	834.9579	.5579	.9277
B322	206.7500	840.9342	.4608	.9283
B323	206.5500	824.5763	.5645	.9274

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
B324	206.6500	837.5026	.4698	.9282
B41	206.9000	830.4105	.6131	.9273
B42	206.5500	830.8921	.7867	.9269
B43	206.7000	823.6947	.6886	.9268
B44	206.9000	827.0421	.7648	.9267
B45	207.0000	832.1053	.5637	.9276
C1	205.8000	871.8526	-.1073	.9317
C2	206.1500	870.5553	-.0782	.9322
C31	206.1000	854.5158	.1055	.9315
C32	206.5000	827.4211	.3808	.9292
C33	206.3500	822.8711	.4550	.9284
C4	206.4000	842.1474	.2762	.9297
C51	206.4000	851.7263	.1752	.9303
C52	206.6000	840.8842	.2921	.9296

Reliability Coefficients

N of Cases = 20.0

N of Items = 66

Alpha = .9296

ตารางผนวก 1 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์ และปัจจัยภายนอกอื่นที่เป็นสาเหตุทำให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์

	ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้					
	เห็นด้วย น้อยที่สุด	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย มากที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปัจจัยด้านสหกรณ์						
1. การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการเพื่อรองรับการใช้เงินกู้						
1.1 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการของสหกรณ์ไม่อยู่บนพื้นฐานของ ต้นทุนที่แท้จริง (เช่น ไม่นำค่าใช้จ่ายทางเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์ เป็นต้น)	12	7.1	29	17.3	35	20.8
1.2 การจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากกองทุน ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไป ได้ในการดำเนินงาน	10	6.0	36	21.4	34	20.2
1.3 การกำหนดวัตถุประสงค์ในแต่ละโครงการไม่มีความชัดเจน หรือสอดคล้องกับ การใช้เงินกู้จริง	20	11.9	19	11.3	48	28.6
1.4 การประมาณการรายได้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง	8	4.8	21	12.5	46	27.4
1.5 คณะกรรมการ หรือบุคลากรรับผิดชอบในการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำ โครงการขาดประสบการณ์ในการทำงานที่เพียงพอ	14	8.3	14	8.3	53	31.5
2. การใช้เงินกู้						
2.1 การใช้เงินกู้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม	16	9.5	20	11.9	42	25.0
2.2 ขาดการวางแผนการใช้เงินกู้/แผนการใช้เงินกู้ไม่มีประสิทธิภาพ	22	13.1	18	10.7	47	28.0

ตารางผนวก 1 (ต่อ)

ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้										
	เห็นด้วย น้อยที่สุด		เห็นด้วย น้อย		เห็นด้วย ปานกลาง		เห็นด้วย มาก		เห็นด้วย มากที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2.3 ขาดการวางแผนการชำระคืนเงินกู้/แผนการชำระเงินกู้ไม่มีการกำหนดชัดเจนในเงื่อนไขเวลา/ปริมาณการชำระ ที่มาของรายได้ที่จะนำไปชำระหนี้	16	9.5	21	12.5	32	19.0	65	38.7	34	20.2
3. การวางแผนการชำระหนี้										
3.1 ไม่มีการเตรียมการ (กำหนดต้นเงินกู้ และดอกเบี้ยที่ถึงกำหนดชำระในแต่ละงวด หรือการกำหนดต้นเงินกู้และดอกเบี้ยที่ถึงกำหนดชำระในแต่ละงวดมีความผิดพลาด)	24	14.3	23	13.7	42	25.0	56	33.3	23	13.7
3.2 ขาดบุคลากรรับผิดชอบในการวางแผนการชำระหนี้ หรือการกำหนดบุคลากรรับผิดชอบไม่สอดคล้องกับทักษะความรู้ความสามารถ	16	9.5	26	15.5	43	25.6	34	20.2	49	29.2
3.3 ไม่มีการศึกษาเงื่อนไขในการชำระหนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการชำระหนี้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ หรือขาดความเข้าใจในเงื่อนไขของการชำระหนี้ทำให้ข้อมูลในการวางแผนคลาดเคลื่อน ไม่สามารถบรรลุตามแผนได้	18	10.7	16	9.5	58	34.5	48	28.6	28	16.7
4. การติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ										
4.1 ไม่มีกิจกรรมหรือปฏิทินในการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ	22	13.1	20	11.9	49	29.2	49	29.2	28	16.7
4.2 ไม่มีแผนการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ	20	11.9	25	14.9	41	24.4	43	25.6	39	23.2

ตารางผนวก 1 (ต่อ)

ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้		เห็นด้วย น้อยที่สุด		เห็นด้วย น้อย		เห็นด้วย ปานกลาง		เห็นด้วย มาก		เห็นด้วย มากที่สุด	
จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4.3 ไม่มีบุคลากรรับผิดชอบในการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ หรือบุคลากรไม่เพียงพอ											
10	6.0	22	13.1	54	32.1	48	28.6	34	20.2		
4.4 บุคลากรรับผิดชอบขาดทักษะ ความรู้ความชำนาญ และขาดประสบการณ์ในการทำงานด้านการติดตามประเมินผล											
16	9.5	22	13.1	46	27.4	49	29.2	35	20.8		
4.5 แผนการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ ไม่มีประสิทธิภาพ											
14	8.3	22	13.1	42	25.0	55	32.7	35	20.8		
5. ปัญหาการขาดทุนในธุรกิจที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์											
5.1 ธุรกิจสินเชื่อ											
7	4.2	29	17.3	44	26.2	43	25.6	45	26.8		
5.2 ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย											
15	8.9	26	15.5	68	40.5	29	17.3	30	17.9		
5.3 ธุรกิจรวบรวมผลผลิต											
10	6.0	27	16.1	63	37.5	35	20.8	33	19.6		
5.4 ธุรกิจเผยแพร่/ส่งเสริมกิจกรรมด้านการเกษตร											
14	8.3	24	14.3	78	46.4	24	14.3	28	16.7		
5.5 ธุรกิจอื่น ๆ (ระบุ).....											
11	6.5	9	5.4	107	63.7	22	13.1	19	11.3		

ตารางผนวก 1 (ต่อ)

ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้		เห็นด้วย น้อยที่สุด		เห็นด้วย น้อย		เห็นด้วย ปานกลาง		เห็นด้วย มาก		เห็นด้วย มากที่สุด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. ความรับผิดชอบต่อหนี้											
6.1 ด้านสหกรณ์											
6.1.1 สหกรณ์และสมาชิกคิดว่ากองทุนเป็นสถาบันเงินทุนของรัฐที่ต้องให้ความช่วยเหลือเกษตรกร สหกรณ์จึงให้ความสำคัญน้อยกว่าสถาบันการเงินอื่น (เช่น ธ.ก.ส.)											
6.1.2 ความเชื่อที่ว่าเงินกู้ของรัฐเมื่อไม่ชำระ ก็จะได้รับการตัดหนี้สูญ		30	17.9	35	20.8	42	25.0	26	15.5	35	20.8
6.1.3 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของกองทุนต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินอื่น จึงชำระคืนสถาบันการเงินอื่นก่อนเพื่อลดต้นทุน		25	14.9	25	14.9	47	28.0	31	18.5	40	23.8
6.2 ด้านคณะกรรมการ											
6.2.1 คณะกรรมการไม่มีการนำเสนอประเด็นปัญหาการค้างชำระหนี้ให้สมาชิก		25	14.9	13	7.7	45	26.8	55	32.7	30	17.9
รับทราบ เพื่อทำเป็นมติที่ประชุม/หาหรือแนวทางแก้ไขปัญหา											
6.2.2 คณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญของปัญหาหนี้ค้างในฐานของผู้กำกับเงินกู้		27	16.1	23	13.7	38	22.6	44	26.2	36	21.4

ตารางผนวก 1 (ต่อ)

ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้	เห็นด้วย น้อยที่สุด		เห็นด้วย น้อย		เห็นด้วย ปานกลาง		เห็นด้วย มาก		เห็นด้วย มากที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6.3 ด้านฝ่ายจัดการ										
6.3.1 ฝ่ายบริหาร (ผู้จัดการ ผู้ช่วย หรือระดับหัวหน้า)										
6.3.1.1 ฝ่ายจัดการ ไม่เห็นความสำคัญของปัญหานี้ค้าง ขาดความเอาใจใส่	30	17.9	31	18.5	50	29.8	32	19.0	25	14.9
ต่อภาระหน้าที่ในการติดตามประเมินผลหนี้										
6.3.1.2 ฝ่ายจัดการ ไม่มีการเสนอปัญหา/แนวทางติดตามปัญหานี้ค้างให้	25	14.9	39	23.2	39	23.2	30	17.9	35	20.8
คณะกรรมการ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายหรือหา										
มาตรการแก้ไขปัญหา										
6.3.2 พนักงานปฏิบัติงานฝ่ายสินเชื่อ										
6.3.2.1 พนักงานปฏิบัติงานฝ่ายสินเชื่อ ไม่เห็นความสำคัญของปัญหานี้	19	11.3	30	17.9	54	32.1	36	21.4	29	17.3
ค้าง ขาดความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการติดตามการใช้เงินกู้										
กองทุน – ประเมินผลการใช้เงินกู้กองทุน										
6.3.2.2 พนักงานปฏิบัติงานฝ่ายสินเชื่อ ขาดแผนการปฏิบัติงานการชำระ										
หนี้เงินกู้อย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ขาดการวางแผน ขาดการ										
ดำเนินงานที่เป็นระบบ และขาดการติดตามประเมินผล										

ตารางผนวก 1 (ต่อ)

ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้		เห็นด้วย น้อยที่สุด		เห็นด้วย น้อย		เห็นด้วย ปานกลาง		เห็นด้วย มาก		เห็นด้วย มากที่สุด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6.4 ด้านสมาชิก											
- สมาชิกขาดความรับผิดชอบต่อหนี้หรือเงินกู้ที่ได้รับจากสหกรณ์ มีการนำเงินกู้อื่นไปใช้ส่วนตัวประสงค์ เป็นต้น											
7. การประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์											
7.1 ขาดการประเมินความเสี่ยงของเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้		7	4.2	17	10.1	44	26.2	52	31.0	48	28.6
7.2 ขาดการประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์เพื่อลงทุนในธุรกิจของสหกรณ์		8	4.8	18	10.7	47	28.0	49	29.2	46	27.4
8. วินัยทางการเงิน											
8.1 สหกรณ์ขาดวินัยในการสร้างความน่าเชื่อถือในการกู้ยืม จากสถาบันการเงิน		19	11.3	19	11.3	52	31.0	41	24.4	37	22.0
ภายนอก											
8.2 สหกรณ์ขาดวินัยในการสร้างความน่าเชื่อถือในการชำระหนี้จากสถาบันการเงิน		19	11.3	20	11.9	49	29.2	39	23.2	41	24.4
ภายนอก											

ตารางผนวก 1 (ต่อ)

ปัญหาและสาเหตุการทิ้งชำระหนี้		เห็นด้วย น้อยที่สุด		เห็นด้วย น้อย		เห็นด้วย ปานกลาง		เห็นด้วย มาก		เห็นด้วย มากที่สุด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์											
1. ด้านนโยบาย											
1.1 วัตถุประสงค์การกู้ยืมเงินกองทุนบางข้อ เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างนโยบายประชานิยม ทำให้การชำระคืนต่ำ (เช่น การให้โครงการการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ โดยนักการเมือง เป็นต้น)		25	14.9	29	17.3	61	36.3	26	15.5	27	16.1
1.2 การดำเนินนโยบายของกองทุน เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลแต่ละชุด มากกว่าจะดำเนินตามสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์		17	10.1	24	14.3	61	36.3	27	16.1	39	23.2
2. ด้านหลักเกณฑ์											
2.1 การกำหนดคุณสมบัติของสหกรณ์ที่จะกู้เงิน ไม่รัดกุมและเข้มงวดเท่าที่ควร ทำให้การพิจารณาเงินกู้ไม่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงในการชำระหนี้ของสหกรณ์ได้ เช่น สหกรณ์ที่จะขอกู้จะต้องมีทุนเรือนหุ้นไม่ต่ำกว่า 50,000 บาท ต้องไม่มีหนี้ผิดนัดค้างชำระ สหกรณ์ที่ได้รับอนุญาตผ่อนผันชำระหนี้ หรือได้รับอนุญาตปรับปรุงโครงสร้างหนี้สามารถกู้ได้ สหกรณ์ที่ไม่มีภาระทุจริตไม่มีข้อบกพร่องทางการเงิน ถ้ามีแต่ได้รับการแก้ไขแล้วสามารถกู้ได้ เป็นต้น		22	13.1	16	9.5	72	42.9	25	14.9	33	19.6

ตารางผนวก 1 (ต่อ)

ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้												
		เห็นด้วย น้อยที่สุด		เห็นด้วย น้อย		เห็นด้วย ปานกลาง		เห็นด้วย มาก		เห็นด้วย มากที่สุด		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
2.2	ระยะเวลาการให้กู้ของเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ไม่เหมาะสม	13	2.3	7.7	17	10.1	90	53.6	32	19.0	16	9.5
2.4	หลักเกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นไปได้ของแผนงาน/โครงการที่สหกรณ์เขียน ขอกู้ ไม่สามารถสะท้อนศักยภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ได้	29	17.3	23	13.7	44	26.2	51	30.4	21	12.5	
2.5	กรอบการพิจารณาค่าซื้อกู้เงิน โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานและฐานะ ทางการเงินของสหกรณ์ ไม่สะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ที่แท้จริงของ สหกรณ์	34	20.2	31	18.5	50	29.8	31	18.5	22	13.1	
2.6	กรอบการพิจารณาค่าซื้อกู้เงิน โดยการใช้หลักประกันเงินกู้ไม่เหมาะสม	32	19.0	31	18.5	51	30.4	32	19.0	22	13.1	
2.7	เกณฑ์การเรียกเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ตามชั้นลูกหนี้ ไม่โปร่งใส ไม่มีการแจ้งให้ สหกรณ์ทราบถึงสภาพชั้นลูกหนี้ของสหกรณ์	29	17.3	20	11.9	62	36.9	40	23.8	17	10.1	
2.8	หลักเกณฑ์ในการกำหนดวงเงินให้กู้ ไม่สะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ ของสหกรณ์ได้	22	13.1	32	19.0	56	33.3	37	22.0	21	12.5	
3. ด้านวิธีการ												
3.1 การติดตามหนี้ของกองทุน												
3.1.1	กองทุน ไม่มีการติดตามการใช้เงินของสหกรณ์ที่ขอกู้	24	14.3	31	18.5	40	23.8	54	32.1	19	11.3	
3.1.2	กองทุน ไม่มีการแจ้งชำระหนี้แก่สหกรณ์ก่อนถึงกำหนดชำระหนี้ล่วงหน้า	33	19.6	39	23.2	38	22.6	40	23.8	18	10.7	

ตารางผนวก 1 (ต่อ)

ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้	เห็นด้วย น้อยที่สุด		เห็นด้วย น้อย		เห็นด้วย ปานกลาง		เห็นด้วย มาก		เห็นด้วย มากที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3.1.3 ขั้นตอนการติดตามหนี้ไม่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพในการหวังผลต่ำ	30	17.9	32	19.0	44	26.2	43	25.6	19	11.3
3.1.4 กองทุนขาดการติดตามหนี้อย่างใกล้ชิด	24	14.3	31	18.5	50	29.8	45	26.8	18	10.7
3.1.5 กองทุนไม่มีกลยุทธ์และวิธีการใหม่ ๆ ในการติดตามหนี้ค้างชำระ เมื่อเทียบกับสถาบันการเงินอื่น	17	10.1	24	14.3	44	26.2	45	26.8	38	22.6
3.2 การติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ										
3.2.1 การประเมินผลการใช้สินเชื่อของกองทุนไม่สะท้อนสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์	12	7.1	26	15.5	55	32.7	54	32.1	21	12.5
3.2.2 วิธีการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อของกองทุนมีประสิทธิภาพต่ำ	19	11.3	33	19.6	55	32.7	48	28.6	13	7.7
3.2.3 ไม่มีการให้คำแนะนำแก่สหกรณ์ เมื่อเกิดปัญหาการค้างชำระ	16	9.5	33	19.6	28	16.7	61	36.3	30	17.9
3.2.4 ไม่มีการจัดชั้นและปรับอัตราดอกเบี้ยที่สอดคล้องกับสภาพของหนี้	14	8.3	29	17.3	44	26.2	62	36.9	19	11.3
4. ด้านบุคลากร										
4.1 เจ้าหน้าที่ของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ไม่ได้ให้คำแนะนำแก่สหกรณ์ในการใช้เงินกู้	22	13.1	37	22.0	36	21.4	46	27.4	27	16.1
4.2 กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ไม่จัดให้มีบุคลากรผู้รับผิดชอบในการให้คำแนะนำการใช้เงินกู้ให้เกิดประโยชน์ต่อสหกรณ์	22	13.1	29	17.3	50	29.8	47	28.0	20	11.9
4.3 เจ้าหน้าที่กองทุนไม่มีการติดตามประเมินผลการใช้เงินกู้ของสหกรณ์	24	14.3	32	19.0	40	23.8	52	31.0	20	11.9

ตารางผนวก 1 (ต่อ)

ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้											
	เห็นด้วย น้อยที่สุด		เห็นด้วย น้อย		เห็นด้วย ปานกลาง		เห็นด้วย มาก		เห็นด้วย มากที่สุด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
4.4 เจ้าหน้าที่กองทุนขาดเทคนิค ความชำนาญหรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการติดตามหนี้สิน	15	8.9	39	23.2	61	36.3	40	23.8	13	7.7	
4.5 เจ้าหน้าที่กองทุนขาดประสิทธิภาพ ทักษะ ความชำนาญในการพิจารณาสินเชื่อของสหกรณ์	12	7.1	37	22.0	65	38.7	30	17.9	24	14.3	
ปัจจัยภายนอกอื่นๆ											
1. ปัญหาการราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ	7	4.2	20	11.9	30	17.9	60	35.7	51	30.4	
2. ปัญหาการราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น	7	4.2	32	19.0	33	19.6	55	32.7	41	24.4	
3. ปัญหาภัยธรรมชาติ											
3.1 อุทกภัย (น้ำท่วม)	14	8.3	17	10.1	36	21.4	42	25.0	59	35.1	
3.2 วาตะภัย (พายุ)	17	10.1	21	12.5	41	24.4	52	31.0	37	22.0	
3.3 แผ่นดินไหว	18	10.7	18	10.7	42	25.0	43	25.6	47	28.0	
4. ปัญหาจากการระบาดของโรคและแมลง (เช่น ใช้หัวดินกักตุนปากก้า เป็นต้น)	16	9.5	23	13.7	39	23.2	58	34.5	32	19.0	
4.1 สภาพเศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ											
4.2 สภาพเศรษฐกิจตกต่ำ	14	8.3	26	15.5	39	23.2	51	30.4	38	22.6	
4.3 ปัญหาการจัดเก็บเงินทางการเมือง	17	10.1	24	14.3	36	21.4	45	26.8	46	27.4	

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเลขที่.....

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์การเกษตร ที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของวิชาปัญหาพิเศษ เรื่องปัญหาและสาเหตุการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์การเกษตรที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ซึ่งส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ โดย แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและการค้างชำระหนี้
- ส่วนที่ 4 ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์
- ส่วนที่ 5 แนวทางการแก้ไขปัญหา

นางสาวอรรณ รอดหลง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุ.....ปี (6 เดือนขึ้นไป นับเป็น 1 ปี)

3. สถานภาพสมรส

() 1. โสด

() 2. สมรส

() 3. หม้าย

() 4. หย่า/แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

() 1. ประถมศึกษา

() 2. ม.ต้น (ม.1 – ม.3)

() 3. ม.ปลาย (ม.4 - ม.6) / ปวช.

() 4. ปวส. /อนุปริญญา

() 5. ปริญญาตรี

() 6. สูงกว่าปริญญาตรี

() 7. อื่น ๆ (ระบุ).....

5. ตำแหน่งในสหกรณ์ (ระบุ).....

ดำรงตำแหน่งมาแล้ว..... ปี..... เดือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์ในปีบัญชี 2549

1. ชื่อสหกรณ์.....

2. ก่อตั้งมาแล้ว..... ปี (6 เดือนขึ้นไปนับเป็น 1 ปี)

3. ทุนดำเนินงาน บาท

กำไรสุทธิประจำปี บาท หรือ ขาดทุนสุทธิประจำปีบาท

ทุนเรือนหุ้น บาท ทุนสำรอง.....บาท

4. จำนวนสมาชิก คน

5. ปริมาณธุรกิจรวม บาท
- 5.1 ธุรกิจสินเชื่อ บาท
- 5.2 ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย บาท
- 5.3 ธุรกิจรวบรวมผลผลิต บาท
- 5.4 ธุรกิจเผยแพร่/ส่งเสริมกิจกรรมด้านการเกษตร บาท
- 5.5 ธุรกิจอื่น ๆ (ระบุ)
- 5.5.1 ธุรกิจ.....
- มูลค่าธุรกิจ บาท
- 5.5.2 ธุรกิจ.....
- มูลค่าธุรกิจ บาท
- 5.5.3 ธุรกิจ.....
- มูลค่าธุรกิจ บาท

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการกู้ยืมและการค้ำชำระหนี้ (ณ วันสิ้นปีการเงิน 2549)

1. สหกรณ์กู้ยืมเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์จำนวนสัญญา
- 1.1 สัญญาที่ 1 ในปีวงเงิน.....บาท ระยะเวลาการชำระ
คืน.....ปี อัตราดอกเบี้ย.....% จำนวนเงินต้นและดอกเบี้ยที่ต้อง
ชำระในแต่ละงวด..... บาท แบ่งเป็น เงินต้น..... บาท
ดอกเบี้ย..... บาท
- 1.2 สัญญาที่ 2 ในปีวงเงิน.....บาท ระยะเวลาการชำระ
คืน.....ปี อัตราดอกเบี้ย.....% จำนวนเงินต้นและดอกเบี้ยที่ต้อง
ชำระในแต่ละงวด..... บาท แบ่งเป็น เงินต้น..... บาท
ดอกเบี้ย..... บาท
- 1.3 สัญญาที่ 3 ในปีวงเงิน.....บาท ระยะเวลาการชำระ
คืน.....ปี อัตราดอกเบี้ย.....% จำนวนเงินต้นและดอกเบี้ยที่ต้อง
ชำระในแต่ละงวด..... บาท แบ่งเป็น เงินต้น..... บาท
ดอกเบี้ย..... บาท

2. จากข้อ 1 สัญญาใดที่เกิดขึ้นนี้ค้างชำระ.....

3. สหกรณ์ได้ขอกู้ยืมเงินจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ทั้งหมด จำนวน..... ครั้ง และได้รับอนุมัติ
เงินกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ จำนวน..... ครั้ง

คำถามในข้อต่อไปนี้จะหมายถึง สัญญาที่เกิดขึ้นนี้ค้างชำระเท่านั้น

4. วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม

- () 1. เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ (ให้สมาชิกกู้)
- () 2. เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย
- () 3. เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิต
- () 4. เพื่อการลงทุนในทรัพย์สิน เช่น จัดตั้งโรงสี ตลาดกลาง เป็นต้น
(ระบุ).....
.....
.....
- () 5. เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการเชิงธุรกิจของสหกรณ์ เช่น ปรับปรุง
ประสิทธิภาพการแปรรูปผลผลิตเกษตร เป็นต้น
- () 6. เพื่อจัดทำโครงการ โครงการธุรกิจโคนม
- () 7. เพื่อจัดทำโครงการปรับปรุงฟาร์มโคนม
- () 8. เพื่อจัดทำโครงการเสริมสร้างความมั่นคงของสหกรณ์ขนาดเล็ก
- () 9. เพื่อจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตร
- () 10. เพื่อจัดทำโครงการ (ระบุ).....

5. สหกรณ์มีหนี้ค้างชำระกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์ จำนวน.....บาท แยกเป็น

5.1 ต้นเงินกู้ที่ค้างชำระ..... บาท

5.2 ดอกเบี้ยเงินกู้ที่ค้างชำระ..... บาท

6. ระยะเวลาที่ค้างชำระหนี้..... ปี.....เดือน (นับตั้งแต่วันที่ครบกำหนดชำระ
แต่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามจำนวนที่ต้องชำระจนถึงปีบัญชี 2549)

ส่วนที่ 4 ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์

ในความคิดเห็นของท่าน ท่านเห็นด้วยในระดับใดว่าปัจจัยเหล่านี้ เป็นปัญหา หรือสาเหตุที่ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ได้ตามกำหนด

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
ปัจจัยด้านสหกรณ์					
1. การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการเพื่อรองรับการใช้เงินกู้					
1.1 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการของสหกรณ์ไม่อยู่บนพื้นฐานของต้นทุนที่แท้จริง (เช่น ไม่นำค่าใช้จ่ายทางเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์ เป็นต้น)					
1.2 การจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากกองทุนไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน					
1.3 การกำหนดวัตถุประสงค์ในแต่ละโครงการไม่มีความชัดเจน หรือสอดคล้องกับการใช้เงินกู้จริง					
1.4 การประมาณการรายได้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง					
1.5 คณะกรรมการ หรือบุคลากรรับผิดชอบในการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการขาดประสบการณ์ในการทำงานที่เพียงพอ					
2. การใช้เงินกู้					
2.1 การใช้เงินกู้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม					
2.2 ขาดการวางแผนการใช้เงินกู้ / แผนการใช้เงินกู้ไม่มีประสิทธิภาพ					

ปัญหาหรือเหตุการณ์ข้างชำระหนี้	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
2.3 ขาดการวางแผนการชำระคืนเงินกู้/แผนการชำระคืนเงินกู้ไม่มีการกำหนดชัดเจนในเงื่อนไขเวลา / ปริมาณการชำระ ที่มาของรายได้ที่จะนำไปชำระหนี้					
3. การวางแผนการชำระหนี้					
3.1 ไม่มีการเตรียมการ (กำหนดต้นเงินกู้ และ ดอกเบี้ยที่ถึงกำหนดชำระในแต่ละงวด หรือการกำหนดต้นเงินกู้และดอกเบี้ยที่ถึงกำหนดชำระในแต่ละงวดมีความผิดพลาด)					
3.2 ขาดบุคลากรรับผิดชอบในการวางแผนการชำระหนี้ หรือการกำหนดบุคลากรรับผิดชอบไม่สอดคล้องกับทักษะความรู้ความสามารถ					
3.3 ไม่มีการศึกษาเงื่อนไขในการชำระหนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการชำระหนี้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ หรือขาดความเข้าใจในเงื่อนไขของการชำระหนี้ทำให้ข้อมูลในการวางแผนคลาดเคลื่อนไม่สามารถบรรลุตามแผนได้					
4. การติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ					
4.1 ไม่มีกิจกรรมหรือปฏิทินในการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ					
4.2 ไม่มีแผนการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ					
4.3 ไม่มีบุคลากรรับผิดชอบในการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อ หรือบุคลากรไม่เพียงพอ					
4.4 บุคลากรรับผิดชอบขาดทักษะ ความรู้ความชำนาญ และขาดประสบการณ์ในการทำงานด้านการติดตามประเมินผล					
4.5 แผนการติดตามประเมินผลการใช้สินเชื่อไม่มีประสิทธิภาพ					

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
5. ปัญหาการขาดทุนในธุรกิจที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์					
5.1 ธุรกิจสินเชื่อ					
5.2 ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย					
5.3 ธุรกิจรวบรวมผลผลิต					
5.4 ธุรกิจเผยแพร่/ส่งเสริมกิจกรรมด้านการเกษตร					
5.5 ธุรกิจอื่น ๆ (ระบุ).....					
6. ความรับผิดชอบต่อหนี้					
6.1 ด้านสหกรณ์					
6.1.1 สหกรณ์และสมาชิกคิดว่ากองทุนเป็นสถาบันเงินทุนของรัฐที่ต้องให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร สหกรณ์จึงให้ความสำคัญน้อยกว่าสถาบันการเงินอื่น (เช่น ธ.ก.ส.)					
6.1.2 ความเชื่อที่ว่าเงินกู้ของรัฐเมื่อไม่ชำระก็จะได้รับการตัดหนี้สูญ					
6.1.3 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของกองทุนต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินอื่น จึงชำระคืนสถาบันการเงินอื่นก่อนเพื่อลดต้นทุน					
6.2 ด้านคณะกรรมการ					
6.2.1 คณะกรรมการไม่มีการนำเสนอประเด็นปัญหาการค้างชำระหนี้ให้สมาชิกทราบเพื่อทำเป็นมติที่ประชุม/หาวิธีแนวทางแก้ไขปัญหา					
6.2.2 คณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญของปัญหาหนี้ค้างในฐานะผู้กำกับเงินกู้					
6.3 ด้านฝ่ายจัดการ					
6.3.1 ฝ่ายบริหาร (ผู้จัดการ ผู้ช่วย หรือระดับหัวหน้า)					

ปัญหาหรือเหตุการณ์ข้างขำระหนึ่	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
6.3.1.1 ฝ่ายจัดการไม่เห็นความสำคัญ ของปัญหานี้ค้ำ ขาดความเอาใจใส่ต่อภาระหนึ่ที่ ในการติดตามประเมินผลหนึ่					
6.3.1.2 ฝ่ายจัดการไม่มีการเสนอ ปัญหา/แนวทางติดตามปัญหานี้ค้ำให้ คณะกรรมการ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำนโยบาย หรือมาตรการแก้ไขปัญหา					
6.3.2 พนักงานปฏิบัติงานฝ่ายสินเชื้ 6.3.2.1 พนักงานปฏิบัติงานฝ่ายสินเชื้ ไม่เห็นความสำคัญของปัญหานี้ค้ำ ขาดความ รับผิดชอบต่อภาระหนึ่ที่ในการติดตามการใช้เงินกู้ กองทุน – ประเมินผลการใช้เงินกู้กองทุน					
6.3.2.2 พนักงานปฏิบัติงานฝ่ายสินเชื้ ขาดแผนการปฏิบัติงานการขำระหนึ่เงินกู้ยั่เป็น ระบบ กล่าวคื้ ขาดการวางแผน ขาดการดำเนินงาน ที่เป็นระบบ และขาดการติดตามประเมินผล					
6.4 ด้านสมาชิก สมาชิกขาดความรับผิดชอบหนึ่หรือเงินกู้ ที่ได้รับจากสหกรณ์ มีการนำเงินกู้ไปใช้ผิด วัตถุประสงค์ เป็นต้น					
7. การประเมินความสามารถในการใช้สินทรัพย์ 7.1 ขาดการประเมินความเสี่ยงของเงินกู้ตาม วัตถุประสงค์ที่ขอกู้					
7.2 ขาดการประเมินความสามารถในการใช้ สินทรัพย์เพื่อลงทุนในธุรกิจของสหกรณ์					
8. วินัยทางการเงิน 8.1 สหกรณ์ขาดวินัยในการสร้างความน่าเชื่อถือ ในการกู้ยืม จากสถาบันการเงินภายนอก					

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
8.2 สหกรณ์ขาดวินัยในการสร้างที่น่าเชื่อถือในการชำระหนี้จากสถาบันการเงินภายนอก					
ปัจจัยด้านกองทุนพัฒนาสหกรณ์					
1. ด้านนโยบาย					
1.1 วัตถุประสงค์การกู้ยืมเงินกองทุนบางข้อ เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างนโยบายประชานิยม ทำให้การชำระคืนต่ำ (เช่น การให้มีโครงการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ โดยนักการเมือง เป็นต้น)					
1.2 การดำเนินนโยบายของกองทุน เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลแต่ละชุด มากกว่าจะดำเนินการตามสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์					
2. ด้านหลักเกณฑ์					
2.1 การกำหนดคุณสมบัติของสหกรณ์ที่จะกู้เงิน ไม่รัดกุมและเข้มงวดเท่าที่ควร ทำให้การพิจารณาเงินกู้ไม่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงในการชำระหนี้ของสหกรณ์ได้ เช่น สหกรณ์ที่จะขอกู้ได้ต้องมีทุนเรือนหุ้นไม่ต่ำกว่า 50,000 บาท ต้องไม่มีหนี้สินค้างชำระ สหกรณ์ที่ได้รับอนุญาตผ่อนผันชำระหนี้ หรือได้รับอนุญาตปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สามารถกู้ได้ สหกรณ์ที่ไม่มีการทุจริต ไม่มีข้อบกพร่องทางการเงิน ถ้ามีแต่ได้รับการแก้ไขแล้วสามารถกู้ได้ เป็นต้น					
2.2 ระยะเวลาการให้กู้ของเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ไม่เหมาะสม					
2.3 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นไปได้ของแผนงาน/โครงการที่สหกรณ์เขียนขอกู้ ไม่สามารถสะท้อนศักยภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ได้					

ปัญหาหรือสาเหตุการค้างชำระหนี้	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
2.4 กรอบการพิจารณาคำขอกู้เงิน โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของสหกรณ์ ไม่สะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ที่แท้จริงของสหกรณ์					
2.5 กรอบการพิจารณาคำขอกู้เงิน โดยการใช้หลักประกันเงินกู้ไม่เหมาะสม					
2.6 เกณฑ์การเรียกเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ตามชั้นลูกหนี้ ไม่โปร่งใส ไม่มีการแจ้งให้สหกรณ์ทราบถึงสภาพชั้นลูกหนี้ของสหกรณ์					
2.7 หลักเกณฑ์ในพิจารณากำหนดวงเงินให้กู้ไม่สะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ได้					
3. ด้านวิธีการ					
3.1 การติดตามหนี้ของกองทุน					
3.1.1 กองทุนไม่มีการติดตามการใช้เงินของสหกรณ์ที่ขอกู้					
3.1.2 กองทุนไม่มีการแจ้งชำระหนี้แก่สหกรณ์ก่อนถึงกำหนดชำระหนี้ล่วงหน้า					
3.1.3 ขั้นตอนการติดตามหนี้ไม่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพในการหวังผลต่ำ					
3.1.4 กองทุนขาดการติดตามหนี้อย่างใกล้ชิด					
3.1.5 กองทุนไม่มีกลยุทธ์ และวิธีการใหม่ๆ ในการติดตามหนี้ค้างชำระ เมื่อเทียบกับสถาบันการเงินอื่น					
3.2 การติดตามประเมินผลการให้สินเชื่อ					
3.2.1 การประเมินผลการให้สินเชื่อของกองทุนไม่สะท้อนสภาพที่แท้จริงของสหกรณ์					
3.2.2 วิธีการติดตามประเมินผลการให้สินเชื่อของกองทุนมีประสิทธิภาพต่ำ					

ปัญหาหรือเหตุการณ์ข้างชำระหนี้	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
3.2.3 ไม่มีการให้คำแนะนำแก่สหกรณ์ เมื่อเกิดปัญหาการค้างชำระ					
3.2.4 ไม่มีการจัดชั้นและปรับอัตราดอกเบี้ยที่สอดคล้องกับสภาพของหนี้					
4. ด้านบุคลากร					
4.1 เจ้าหน้าที่ของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ไม่ได้ให้คำแนะนำแก่สหกรณ์ในการใช้เงินกู้					
4.2 กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ไม่จัดให้มีบุคลากรผู้รับผิดชอบในการให้คำแนะนำการใช้เงินกู้ให้เกิดประโยชน์ต่อสหกรณ์					
4.3 เจ้าหน้าที่กองทุนไม่มีการติดตาม เชื่อมเยินการใช้เงินกู้ของสหกรณ์					
4.4 เจ้าหน้าที่กองทุนขาดเทคนิค ความชำนาญ หรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการติดตามหนี้คืน					
4.5 เจ้าหน้าที่กองทุนขาดประสบการณ์ ทักษะ ความชำนาญในการพิจารณาสินเชื่อของสหกรณ์					
ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ					
1. ปัญหาจากราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ					
2. ปัญหาจากราคาสินค้าพลังงานและไฟฟ้าสูงขึ้น					
3. ปัญหาร้ายธรรมชาติ					
อุทกภัย (น้ำท่วม)					
วาตภัย (พายุ)					
ฝนแล้ง					
4. ปัญหาจากการระบาดของโรคและแมลง (เช่น ไข้หวัดนก ตั๊กแตนป่าทั้งกล้า เป็นต้น)					
5. สภาพเศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ					
สภาพเศรษฐกิจตกต่ำ					
ปัญหาการขัดแย้งทางการเมือง					

ส่วนที่ 6 แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระ

1. แนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของสหกรณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. แนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของกองทุน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. อื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่อนุเคราะห์ข้อมูล

ภาคผนวก ง
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวอรรณ รอดหลง	
เกิดเมื่อ	18 พฤษภาคม 2523	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2534	ประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง จังหวัดชัยนาท
	พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม จังหวัดชัยนาท
	พ.ศ. 2541	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาการบัญชี วิทยาลัยเทคนิคชัยนาท จังหวัดชัยนาท
	พ.ศ. 2544	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาการบัญชี วิทยาลัยเทคนิคชัยนาท จังหวัดชัยนาท
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2546	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ สหกรณ์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่
	พ.ศ. 2546 - 2548	ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนนทบุรี
	พ.ศ. 2548 - ปัจจุบัน	ตำแหน่ง นักวิชาการสหกรณ์ 3 สำนักพัฒนาระบบการบริหารการจัดการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ จังหวัดกรุงเทพฯ